

FRANK STEVENS

ANALYSE VAN ERASMUS+: YOUTH IN ACTION

Resultaten van de 2015 - 2016 bevragingen van projectparticipanten
en projectbegeleiders
Analyse voor België (Vlaamse Gemeenschap)

howest.be

INHOUDSOPGAVE

1	EXECUTIVE SUMMARY	11
1.1	The profile of the participants	11
1.2	The profile of the project leaders	13
1.3	Reported effects of the project	13
1.4	Involvement and motivation	14
1.5	Development and implementation of a project	15
2	SAMENVATTING	17
2.1	Het profiel van de participanten	17
2.2	Het profiel van de projectbegeleiders	19
2.3	Gerapporteerde effecten	19
2.4	Betrokkenheid en motivatie	20
2.5	Invulling en uitwerking van het project	21
3	INLEIDING	23
3.1	Erasmus+: Youth in Action	23
3.2	Het RAY-netwerk	24
3.3	De Vlaamse steekproef	25
4	PROFIEL VAN DE PARTICIPANTEN	28
4.1	Gender en leeftijd	28
4.2	Woonplaats	30
4.3	Opleidingsniveau	31
4.4	Beroepsstatuut	40
4.5	Minderheidsstatuut	43
4.6	Moedertaal	43
4.7	Vroegere internationale ervaringen	46
4.8	Jongeren uit kansengroepen	49

5	PROFIEL VAN DE PROJECTBEGELEIDERS	58
5.1	Geslacht en leeftijd	58
5.2	Opleidingsniveau	59
5.3	Beroepsstatuut	61
5.4	Minderheidsstatuut	63
5.5	Voorgaande ervaringen met door de EU gesubsidieerde projecten	63
5.6	Rol van de projectbegeleider in het project	65
6	GERAPPORTEERDE EFFECTEN	67
6.1	Gerapporteerde effecten door participanten	67
6.1.1	Waargenomen veranderingen in vaardigheden en competenties	67
6.1.2	Waargenomen verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden	73
6.1.3	Waargenomen verschillen in internationale intenties	76
6.1.4	Gerapporteerde veranderingen in toekomstbeeld	79
6.1.5	Gerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties	82
6.1.6	Gerapporteerde kennisontwikkeling	85
6.1.7	Gerapporteerde ontwikkeling van waarden	89
6.1.8	ZelfGerapporteerde persoonlijke ontwikkeling	90
6.1.9	Europese identiteit	93
6.1.10	Andere Gerapporteerde effecten op participanten volgens projectbegeleiders	94
6.2	Gerapporteerde effecten op projectbegeleiders	96
6.2.1	Gerapporteerde veranderingen in Competenties	96
6.2.2	Gerapporteerde effecten op actief burgerschap	98
6.2.3	Gerapporteerde effecten op persoonlijke ontwikkeling en toekomstbeeld	99
6.2.4	Gerapporteerde ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties	101
6.3	Gerapporteerde effecten voor de organisatie en de omgeving	103
7	BETROKKENHEID IN EN KENNIS OVER ERASMUS+: YOUTH IN ACTION	108
7.1	Betrokkenheid en motivatie van participanten	108
7.2	Betrokkenheid van projectbegeleiders	114
7.3	Kennis over de financieringsbron	117
7.4	Bezit en gebruik van Youthpass volgens participanten	118
7.5	Gebruik van en informatie over Youthpass volgens projectbegeleiders	121
7.6	Kennis van de gestructureerde dialoog en het Europees jeugdbeleid	123
8	INHOUDELIJKE INVULLING VAN PROJECTEN	125

8.1	Aantal betrokken landen in het project	125
8.2	Projectthema's	125
8.3	Projectdoelstellingen	128
9	PROJECTONTWIKKELING EN -UITVOERING	132
9.1	De aanvraag, de administratie en de rapportage van het project	132
9.2	De ontwikkeling en voorbereiding van het project	135
9.3	Projecttalen	137
9.4	Evaluatie van Erasmus+: Youth in Action	139
10	LITERATUURLIJST	141

LIJST MET TABELLEN

Tabel 1: Participatie aan deelacties van Youth in Action door participanten en projectbegeleiders in 2015-2016...	27
Tabel 2: Geslacht van de participanten november 2015-februari 2016 (N=468)	28
Tabel 3: Leeftijd van de participanten november 2015-februari 2016 (N=468)	28
Tabel 4: Woonplaats van de participanten november 2015-februari 2016 (N=420).....	30
Tabel 5: Woonplaats van de participanten november 2015-februari 2016 volgens land/regio van woonst - percentages (N=420).....	31
Tabel 6: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=398) ..	32
Tabel 7: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens land van woonst - percentages (N=398)	32
Tabel 8: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages (N=398)	33
Tabel 9: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=418)	33
Tabel 10: Vergelijking hoogst behaald diploma van de participanten uit de Vlaamse steekproef november 2015-februari 2016 vergeleken met JOP-gegevens - percentages.....	34
Tabel 11: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens land van woonst en volgens subsidiërend agentschap – percentages	35
Tabel 12: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages	35
Tabel 13: Aantal succesvol beëindigende jaren formeel onderwijs van de participanten november 2015-februari 2016 (N=348)	36
Tabel 14: Hoogst behaald diploma van de vader van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=390)	38
Tabel 15: Vergelijking hoogst behaald diploma van de vader van de participanten uit de Vlaamse november 2015-februari 2016 met Jop-gegevens - percentages.....	38
Tabel 16: Hoogst behaald diploma van de moeder van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=394).....	39
Tabel 17: Vergelijking hoogst behaald diploma van de moeder van de participanten uit de Vlaamse steekproef november 2015-februari 2016 vergeleken met de Jop-monitor - percentages	39
Tabel 18: Hoogst behaald diploma van moeder november 2015-februari 2016 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages (N=392)	40
Tabel 19: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=411)	41
Tabel 20: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens land van woonst en subsidiërend agentschap - percentages	41
Tabel 21: Beroepsstatuut november 2015-februari 2016 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages.....	42
Tabel 22: Minderheidsstatuut van de participanten november 2015-februari 2016 (N=413)	43
Tabel 23: Thuistaal van de participanten november 2015-februari 2016 (N=422).....	44
Tabel 24: Moedertaal van de participanten november 2015-februari 2016 (N=418)	44
Tabel 25: Redenen waarom de participanten vroeger reeds naar het buitenland gingen (N=421)	46
Tabel 26: Redenen waarom de participanten vroeger reeds naar het buitenland gingen volgens land van woonst (N=421)	47
Tabel 27: Vroegere deelnames aan gelijkaardige projecten (N=215)	48
Tabel 28: Soort gelijkaardig project waaraan reeds is deelgenomen (N=211)	49
Tabel 29: Soort gelijkaardig project waaraan reeds is deelgenomen volgens land van woonst (N=211).....	49
Tabel 30: Het betalen van de onkosten van het project (N=469)	50
Tabel 31: Relatieve sociale deprivatie participanten november 2015-februari 2016 (N=413).....	50

Tabel 32: Relatieve sociale deprivatie participanten november 2015-februari 2016 volgens land van woonst (N=342) - percentages	51
Tabel 33: Relatieve sociale deprivatie participanten november 2015-februari 2016 volgens deelactie (N=342) - percentages	51
Tabel 34: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving	52
Tabel 35: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving volgens land van woonst - percentages	52
Tabel 36: Obstakels van participanten ten aanzien van vier levensdomeinen november 2015-februari 2016 volgens deelactie - percentages.....	53
Tabel 37: Redenen voor obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving (N=140)	53
Tabel 38: Participatie van kansengroepen onder de participanten volgens projectbegeleiders (N=51)	54
Tabel 39: Redenen waarom de toegankelijkheid problematisch is voor participanten volgens projectbegeleiders (N=32)	55
Tabel 40: Participatie van jeugdwerkers, jeugdbegeleiders of professionals uit kansengroepen in de begeleiding van het project (N=21)	56
Tabel 41: Aantal problematische levensdomeinen bij participanten in de Vlaamse steekproef 2015-2016 (N=469)	56
Tabel 42: Geslacht van de projectbegeleiders (N=92)	58
Tabel 43: Geslacht van de projectbegeleiders volgens deelacties (N=90)	58
Tabel 44: Leeftijd van de projectbegeleiders in leeftijdscategorieën (N=94).....	59
Tabel 45: Leeftijd van de projectbegeleiders volgens deelactie (N=86).....	59
Tabel 46: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project maart 2016 (N=78).....	60
Tabel 47: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project maart 2016 volgens nationaal agentschap.....	60
Tabel 48: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project maart 2016 volgens land van woonst (N=83)	61
Tabel 49: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project maart 2016 volgens deelactie (N=83)	61
Tabel 50: Manier van betrokkenheid van de projectbegeleiders bij het project (N=82).....	62
Tabel 51: Aantal en percentage vrijwilligers volgens deelactie (N=82)	62
Tabel 52: Beroepsstatuut van de projectbegeleiders buiten hun organisatie (N=66).....	62
Tabel 53: Al dan niet behoren tot een minderheidsgroep bij de projectbegeleiders (N=85).....	63
Tabel 54: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders (N=83)	64
Tabel 55: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens deelactie (N=82).....	64
Tabel 56: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens nationaal agentschap (N=82)	64
Tabel 57: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens land van woonst (N=86).....	65
Tabel 58: De rol van de projectbegeleider in het project (N=83)	65
Tabel 59: Duur van de betrokkenheid van de projectbegeleider in het project (N=86).....	66
Tabel 60: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten - percentages (N=453).....	68
Tabel 61: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten – percentages – evolutie 2011-2016	69
Tabel 62: Gerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens projectbegeleiders - percentages en absolute aantallen.....	70
Tabel 63: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens deelactie – percentage instemming	71

Tabel 64: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten - percentages (N=450)	73
Tabel 65: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten volgens deelactie – percentages belangrijker geworden	74
Tabel 66: belang van politieke participatie van jongeren volgens participanten - percentages (N=356).....	75
Tabel 67: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van internationale plannen bij participanten - percentages (N=444) ..	76
Tabel 68: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens deelactie – percentages instemming	77
Tabel 69: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming.....	79
Tabel 70: Zelfgerapporteerde veranderingen t.a.v. toekomst bij participanten - percentages (N=433).....	79
Tabel 71: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens deelactie – percentages instemming.....	80
Tabel 72: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming.....	82
Tabel 73: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij participanten - percentages (N=143) ..	83
Tabel 74: Significante verschillen in gerapporteerde jeugdwerkcompetenties bij participanten volgens land van woonst - percentages helemaal eens	84
Tabel 75: Zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten - percentages instemming (N=469)	85
Tabel 76: Significante verschillen in zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens deelactie - percentages instemming.....	87
Tabel 77: Significante verschillen in zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens land van woonst - percentages instemming.....	88
Tabel 78: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten (N = 422) - percentages	89
Tabel 79: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten (N = 422)	90
Tabel 80: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens land van woonst	92
Tabel 81: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens land van woonst	92
Tabel 82: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten – (N = 403)	93
Tabel 83: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten – 2011-2016 (percentages)	93
Tabel 84: Andere gerapporteerde veranderingen bij participanten volgens projectbegeleiders	94
Tabel 85: Gerapporteerde effecten op competenties bij projectbegeleiders (N=94)	97
Tabel 86: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders (N=94)	98
Tabel 87: Gerapporteerde effecten op persoonlijke ontwikkeling en toekomstbeeld bij projectbegeleiders.....	99
Tabel 88: Significante verschillen in persoonlijke ontwikkeling en toekomstbeeld volgens land van woonst.....	100
Tabel 89: Significante verschillen in persoonlijke ontwikkeling volgens subsidiërend nationaal agentschap.....	100
Tabel 90: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders.....	101
Tabel 91: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders	103
Tabel 92: Significante zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens subsidiërend nationaal agentschap	104
Tabel 93: Significante zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens land van woonst	105
Tabel 94: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens projectbegeleiders.....	106
Tabel 95: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens projectbegeleiders.....	106
Tabel 96: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project (N = 469)	108
Tabel 97: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens land van woonst (N = 437) - percentages.....	109
Tabel 98: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens deelactie (N = 387) - percentages	110
Tabel 99: Motivatie van participanten voor deel te nemen aan het project (N = 469) – absolute aantallen & percentages.....	111

Tabel 100: Significante verschillen in motivatie van participanten volgens deelactie	112
Tabel 101: Significante verschillen in motivatie van participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap	113
Tabel 102: Significante verschillen in motivatie van participanten volgens land van woonst - percentages	114
Tabel 103: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project (N =84)	115
Tabel 104: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project volgens land van woonst	116
Tabel 105: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project volgens deelactie	117
Tabel 106: Kennis over de financieringsbron bij participanten (N = 376)	118
Tabel 107: Bezit van Youthpass bij participanten (N = 427)	118
Tabel 108: Bezit van Youthpass bij participanten (N = 427)	119
Tabel 109: Bezit van Youthpass bij participanten naar aanleiding van huidig project (N = 231)	119
Tabel 110: Betrokken in zelfreflectie of zelfevaluatie naar aanleiding van het uitreiken van een Youthpass aan participanten in het huidig project (N = 214)	120
Tabel 111: Verhoogd bewustzijn van competenties als gevolg van reflectie (N =143)	120
Tabel 112: Gebruik van Youthpass (N =232)	120
Tabel 113: Acceptatie van Youthpass (N =51)	121
Tabel 114: Youthpass als hulp? (N =53)	121
Tabel 115: Gebruik van Youthpass volgens projectbegeleiders (N =85)	121
Tabel 116: Gebruik van en informatie over Youthpass volgens projectbegeleiders	122
Tabel 117: Kennis van de gestructureerde dialoog bij participanten (N =347)	123
Tabel 118: Deelname aan de gestructureerde dialoog bij participanten (N =345)	123
Tabel 119: Kennis van het Europees jeugdbeleid bij participanten (N =419)	124
Tabel 120: Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens projectbegeleiders – absolute aantallen en percentages	125
Tabel 121: Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens projectbegeleiders van diverse deelacties – absolute aantallen en percentages	127
Tabel 122: Projectdoelstellingen volgens projectbegeleiders – absolute aantallen en percentages	129
Tabel 123: Significante verschillen in mate van bijdrage tot projectdoelstellingen volgens land van woonst – absolute aantallen en percentages	131
Tabel 124: Al dan niet aanvragende organisatie (N=82)	132
Tabel 125: Aanvraag en beheer van het project (enkel aanvragende organisaties) (N=28)	133
Tabel 126: Aanvraag en beheer van het project (enkel aanvragende organisaties) - vergelijking tussen 2011-2014 en 2015-2016	134
Tabel 127: Voorbereiding van het project (N=84)	135
Tabel 128: Ontwikkeling van het project (N=84)	136
Tabel 129: Significante verschillen in mate van instemming met ontwikkeling van het project naargelang subsidiërend nationaal agentschap	137
Tabel 130: Taalgebruik in het project	138
Tabel 131: Significante verschillen in taalgebruik in het project volgens deelactie	138
Tabel 132: Evaluatie van het project door participanten – percentages (N=465)	140

LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Boxplot van leeftijd volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action	29
Figuur 2: Boxplot van gemiddeld aantal jaren formele studie volgens deelactie van Erasmus+: Youth in action.....	37
Figuur 3: Vergelijking participanten en projectbegeleiders in de mate waarin ze geloven dat het project gevolgen heeft op Europese identiteit, persoonlijke ontwikkeling, waarden, jeugdwerkcompetenties en toekomstbeeld bij participanten.....	96
Figuur 4: Vergelijking tussen projectbegeleiders en participanten in thema's die aan bod komen in een project..	126

1 EXECUTIVE SUMMARY

In your hands, you keep a copy of the main results of a questionnaire of participants and project leaders who have participated in an Erasmus+: Youth in Action project. The respondents in this research are participants in an Erasmus+: Youth in Action project that took place between February 1st 2015 and January 31st of 2016. Two invitations were used to reach these respondents. One invitation was sent out in November 2015 and the other in February 2016. The project leaders were contacted in March 2016 and were involved in a project that took place in the year proceeding the invitation. This research is executed by the RAY-research network. This is a network of national agencies involved in the implementation of Erasmus+: Youth in Action at a national level and their research partners. The Flemish partners in this research network are Jint vzw and the University College of West-Flanders, Department of Social Work and Social Care. The aim of this research network is to reinforce Erasmus+: Youth in Action scientifically by studying non-formal and informal learning in a project.

This is the fourth time the Flemish Community of Belgium is participating in the standard survey of the RAY network. For the first time, all national agencies of Belgium (Jint vzw, BIJ and Jugendbüro) are taking part in the survey. The result is a Belgian sample of 720 participants and 139 project leaders. This dataset has been subdivided to construct a Flemish sample. Similar to the transnational approach, the Flemish sample consists out of all participants who participated in a project financed through Jint vzw. This is supplemented by all people who live in the Dutch region of Belgium and who have participated in a project subsidized by another national agency. Furthermore, people who live in the capital region of Brussels and who have filled in the questionnaire using the Dutch language have also be included in the Flemish sample. The result is a sample of 469 participants and 94 project leaders. There are three groups in this sample. First, there are the inhabitants of Belgium who have participated in a Jint project. 128 participants and 29 project leaders belong to this group. A second group is formed by residents of another country who have participated in a project subsidized through Jint. This group constitutes out of 290 participants and 51 project leaders in the sample. The third group are inhabitants of the Flemish region or the capital region of Brussels who have participated in a project that was financed by another national agency. 51 participants and 14 project leaders fit this description. Of the 219 participants who belong to the Flemish community in the sample, 174 live in the Flemish region and 39 in the capital region of Brussels. The percentage of participants from the capital region of Brussels (18%) is therefore higher than in previous waves of the RAY research in which the Flemish community participated. In these samples only 10% of the participants lived in the Brussels region. Of the 43 project leaders who live in Belgium, 38 (88%) live in the Flemish region and 5 (12%) live in Brussels.

1.1 THE PROFILE OF THE PARTICIPANTS

The largest group of participants (47%) is involved in a project promoting the mobility of youth workers, closely followed by participants of youth exchanges (42%) . Nineteen participants (4%) participate in the European Volunteer System and 27 of them (6%) take part in the structured dialogue. Only six of them (1%) are involved in a TCA-project.

The majority of the participants (61%) are women. This doesn't mean necessarily that more women are reached by the programme. It is an indication that female respondents participate more in research than male respondents. This could be an explanation why women are overrepresented in the sample. The average age of the participants is 26 years old. The largest age category among participants is the age category between 18 and 25 years old (44%), then follows the age group of twenty-six and older (40%). Only 16% of the participants are younger than 18 years. Participants of youth exchanges are on average the youngest age group (average age is 20 years). Participants of EVS projects and the structured dialogue are on average 22 years old. The average age of participants of projects of mobility of youth workers is 31 years and the six participants of TCA have an average age of 37 years old.

57% of participants live in an urban or a metropolitan area. One in four live in a rural area of a small town. Therefore, people living in an urban and metropolitan area are overrepresented in the sample. Yet, the percentage of people living in a rural area or a small town is comparable to that in previous waves of the RAY research.

The participants who filled in the online questionnaire are highly educated. 58% of them have already a tertiary degree. More than one in four is still in secondary education and have not yet begun their higher education. It is safe to conclude that the final educational attainment of the participants will be even higher than the current data suggest. The highest educational attainment can be found among the TCA-participants, participants in youth worker mobility and structured dialogue where more than 70% of the participants have a tertiary degree. The educational degree of participants of youth exchanges is the lowest. Only 35% of them have a higher degree, but that is because a lot of these participants are still in secondary education. If we compare the 14 till 30 years who live in the Flemish or Brussels region of our sample with a representative research of the Youth Research Platform (JOP), than the participants in an Erasmus+: Youth in Action project have a higher educational attainment than the Flemish youth of 14 till 30 years old. Among the participants of Erasmus+: Youth in Action, there is a larger proportion of students than in the sample of the Youth Research Platform. The participants of Erasmus+: Youth in Action also live more in a higher educated family. More than half of them have a higher educated father and/or mother.

More than half of the participants are still in education. Those participants who are already in employment, are mostly full-time employed. Six percent of the participants are unemployed. A significant deal of them (30%) are at least twelve months unemployed.

Eleven percent of the participants consider themselves to be belonging to a cultural, ethnic or religious minority. The most important minority is a religious minority, followed by minorities issued by migration. Six percent of the participants speak at home a language that is not recognized by the state where they reside. Among the participants living in the Flemish region this group represents 6% of the participants. In the Brussels region 14% do not speak an officially recognized language at home.

Participants in an Erasmus+: Youth in Action have travelled abroad a lot. For only 4% of them, the project is their first international experience. Most participants have been abroad for a holiday, as a school trip or as part of a youth exchange.

Young people with fewer opportunities are involved in an Erasmus+: Youth in Action project. One in five participants, who had to pay a fee to participate in the project, have difficulties to pay for it. 17% of the participants agree that they get less or even a lot less of their fair share in life compared to their peers. The same amount of participants report to have obstacles in their access to education, mobility or their social and political participation. 28% of them even report to have difficulties to find a place on the job market. The main reasons why participants meet obstacles in life are lack of money, their social background or family duties. If we use the definition of young people with fewer opportunities from the Erasmus+ programme guide, than 45% of the participants would be eligible as a young person with fewer opportunities. Since 2013 a more strict definition is used in the Flemish studies. Participants who meet at least three obstacles in life or meet two obstacles and have a lower educated mother and/or get less than a fair share out of life are considered to have fewer opportunities. This results in 18% of the participants to be a young person with fewer opportunities. According to 62% of the project leaders there were young people with fewer opportunities involved in the project. The main reasons why these young people are confronted with problems have to do with the fact that they belong to a disadvantaged group, because of their social background and because of lack of money.

1.2 THE PROFILE OF THE PROJECT LEADERS

The gender distribution of project leaders is more balanced. Although there are also more women than men among the project leaders, the distribution approaches 50% women and 50% men. According to sub-action of the programme (youth exchanges versus youth workers mobility), the gender distribution is quite even in both sub-actions. On average the project leaders are older than the participants. Their average age is 33 and the largest age category is the category older than 36 years old (31%). There is no significant difference in average age according to sub-action of the programme.

76 of the 88 project leaders (88%) have ended their studies. More than eight out of ten (84%) of the project leaders have a tertiary degree. More than half of the project leaders are full time or half time employed in another organisation. One in eight is self-employed. Sixty percent of the project leaders are involved in the project on a voluntarily basis. This is the highest degree of voluntarily involvement ever measured in the Flemish sample.

Eleven percent of the project leaders consider themselves to be a member of an ethnic, cultural or religious minority group. Also this resembles findings of earlier research. There are no differences in minority status of project leaders according to sub-action of the programme. Almost half of the project leaders have already been involved in a previous project as project leader. Four out of ten project leaders have been a participant in a similar project. For 29% of the project leaders it is their first involvement in a project subsidized by the EU. More than half of the project leaders take up an organisational and educational role in the project. More than eight out of ten are involved in the project during the whole running period of the project.

1.3 REPORTED EFFECTS OF THE PROJECT

According to the largest group of participants and project leaders, there are three skills that they have developed in the project. These are speaking a foreign language, dealing with people with a different cultural background, learn to work in a team and negotiating a solution when there is a disagreement in the group. These skills refer to the key competences of multilingual competence, intercultural competence and social competences. The participants and project leaders agree the least that they have learned to make media content on their own. This is a digital competence.

The agreement with the further development of youth work competences among participants and project leaders is massive. More than nine out of ten participants agree that they now understand non-formal learning better, that they have learned to develop an international project and that in the future, when relevant, they will add an international dimension to their work with young people. More than eight of ten project leaders agree that they have developed all 18 youth work skills included in the questionnaire. The only skill that is less developed by participants and project leaders is to find financial resources to set up projects for young people. The large interest in the international dimension of youth work can also be seen in their intention to keep in contact with the people of the project and seven out of ten claim that they are interested in developing a project with the people they have met in the project.

Concerning the development of knowledge and values, seven out of ten participants claim to have learned something new about cultural diversity, more than half of them have discovered something new about themselves and a similar amount has learned something new about young people and youth work. For six out of ten participants and project leaders cultural diversity has become even more important after participating in the project. Four out of ten participants feel more European. The same amount of participants is interested in developing youth policies and engaging in the struggle against racism and xenophobia. Four out of ten project leaders have become more interested in European current affairs, are more inclined to support people with fewer opportunities, are more interested in youth policies and want to engage more in the struggle against racism. An overwhelming majority of participants think that young people should engage in political and social affairs.

Furthermore, are more than half of the participants convinced that self-development, solidarity, tolerance and equality have become more important to them.

Participants and project leaders agree to a large extent that they have learned something about themselves and have developed themselves. More than three in four participants claim that they can better deal with people who are different from them and that they are better prepared to handle unexpected and ambiguous situations when working with young people. Seven out of ten have a clearer view of their professional career options and which competences they can improve. Six out of ten participants have a clearer view of their future educational plans. Eight out of ten have the intention to improve their foreign language skills. Nine out of ten project leaders have got a better picture of their strengths and weaknesses. Eight out of ten know better which competences can be improved and have a clearer view of their future professional career. The intention to study is lower among project leaders, but a larger proportion of them are already working full-time.

For half of the participants, their image of the EU has not changed. The image of the EU has improved the most among the participants of youth exchanges. Nine of ten participants think though that it is important to involve young people in European politics. Almost half of them feel more European after their participation in a project and a third of them have become more interested in European topics. Seven out of ten claim to have learned something new about European youth policy.

There are also positive consequences of the project for the organisation/group in which participants and project leaders are involved. More than nine out of ten of them agree to a larger integration of good practices in the organisation and eight out of ten of them agree to a larger use of non-formal learning methods in the daily operation of the organisation. Nine out of ten suggest that there is more attention and respect for cultural diversity in the organisation. The project also influenced the larger, local community of the organisation. According to more than nine out of ten participants and project leaders, the local community considers the project favourably and are interested to have similar projects in the near future. Also the European dimension of the project is highly appreciated. Yet, a quarter of the participants and project leaders claim that the local community was not actively involved in the project and according to only one third of participants and project leaders, the local community became more interested to involve young people with fewer opportunities.

1.4 INVOLVEMENT AND MOTIVATION

Participants are involved in an Erasmus+: Youth in Action project through a youth organisation, through friends and acquaintances and through an organisation that is not a youth organisation. Also for project leaders youth organisations are the most important gateway into the project. Information from the national agency and colleagues are also important channels for them to get involved.

The motivations to participate in a project of the participants testify of a great appetite for learning. Almost three quarters of them participate to have new experiences, more than half of them want to learn something new and are attracted by the topic of the project. Also the possibility of intercultural experiences is appealing for two thirds of the participants. A little bit less than half of them participate because they want to learn something about a different country. The reason that is the least mentioned is an external motivation: they were encouraged by others to do so. Only 1% mentions this motivation. It is therefore save to conclude that the participants are foremost intrinsically motivated to participate in a project.

It is well known among participants that Erasmus+: Youth in Action is subsidized by the EU. More than half of them claim to own a Youth pass. Two thirds of the project leaders claim to have used Youth pass in the project. Two thirds of the participants say that Youth pass was integrated in the project and was used as a tool for reflection and self-evaluation. Only one in five participants have already used their Youth pass. The ones who have used

Youth pass (e.g. for a job interview), have the impression that the mentioning of Youth pass was appreciated by the other party and was helpful.

Only one in three participants knows the structured dialogue. This is low, but still it is the highest percentage of participants who know structured dialogue ever measured in the Flemish sample since Flanders first participated in the RAY research in 2011. Only 13% of participants have ever been involved in an activity of the structured dialogue.

1.5 DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF A PROJECT

Three themes have a prominent place in the projects according to the project leaders: cultural diversity, youth and youth work and personal development. There is a difference in content between youth worker mobility and youth exchanges. The structures and policies of the EU, active citizenship, youth and youth work, youth policy and the development of youth policy, education, non-formal and informal learning, professional career development and project management are more prominent topics in youth worker mobility. Youth exchanges feature more topics such as cultural diversity, discrimination, environment, sustainability and health.

On average, a project has 15,5 project goals. One in three project leaders even claim that all 18 project goals mentioned in the questionnaire are goals as well in their project. Three out of four claim that cultural diversity is a goal of their project. According to seven out of ten project leaders the key competences of participants are improved and the intercultural dialogue is stimulated in the project. More than half of them agree that the project contributes to European cooperation in the youth sector, that it improves the international dimension of the youth sector and that one of the goals of the projects is to demonstrate how different forms of learning are interconnected. The project leaders agree to a lesser extent that the project aims to better the future career options of participants. According to sub-action, there is one clear difference in project goals. Project leaders of youth worker mobility agree more than project leaders of youth exchanges that the project encourages the organisations in the youth sector to strengthen their capacity building.

The information to apply for a project is for the majority of the project leaders easy to find and easily to understand. The financing criteria are clear and transparent and the subsidy is fitting. Although reporting is easy for the majority of the project leaders, still a third of the project leaders finds reporting not easy. More than half of the project leaders agree that the application and the management of a project is difficult. The available digital tools get a mixed review. The tool of Youth pass is easy to use for the majority of the project leaders: three project leaders are negative, but twenty-one of them are positive about this tool. The tool for applying and reporting are less easy to use: ten project leaders have difficulties using these tools, fifteen have not.

The majority of the project leaders is satisfied of the preparation and cooperation with the project partners during the project. Most project leaders think that the partners cooperate respectively with each other. Belgian project leaders who were involved in a project financed by another national agency than Jint vzw are less satisfied of the cooperation, general approach and sustainability of the project than the other project leaders. There is a clear trend to use more digital tools (e.g. Skype) to organize preparatory meetings. The digital tool to search for a partner, Otlas, is less used. Only one quarter of the project leaders use it and it is mainly used by project leaders who do not live in Belgium.

Ten percent of the participants meet language obstacles in their participation in a project. This is the largest percentage ever found in the Flemish sample since 2011. Participants are overcoming language barriers by using digital tools, but foremost by using the help of other participants in the project.

The satisfaction with a project is high among the participants. As good as every participant would encourage others to participate in a similar project. Almost everybody agrees that their participation is a personal enrichment. Participation stimulates participation, because nine out of ten want to take part in a new project.

2 SAMENVATTING

Voor u ligt de samenvatting van de resultaten van een bevraging van participanten en projectbegeleiders die deelgenomen hebben aan een project in het kader van Erasmus+: Youth in Action. De deelnemers aan dit onderzoek zijn participanten die aan een project hebben deelgenomen in de periode 1 februari 2015 – 31 januari 2016. Deze participanten kregen een uitnodiging tot deelname aan het onderzoek in november 2015 en februari 2016. De projectbegeleiders zijn in maart 2016 aangeschreven en hebben deelgenomen aan een project dat plaats vond tijdens het jaar dat voorafging aan de afname van de bevraging. De bevraging is afgenomen door het RAY-netwerk. Dit is een netwerk van nationale agentschappen verantwoordelijk voor de uitvoering van het Erasmus+: Youth in Action in de diverse Europese staten en hun wetenschappelijke partners. Voor Vlaanderen zitten Jint vzw en de opleiding Sociaal Werk van de Hogeschool West-Vlaanderen in dit netwerk. Het doel van het netwerk is het programma Erasmus+: Youth in Action wetenschappelijk te onderzoeken door niet-formeel en informeel leren in een project te bestuderen.

De Vlaamse Gemeenschap neemt voor de vierde keer deel aan de standaardenquête van het RAY-netwerk. Voor het eerst nemen alle nationale agentschappen van België (Jint vzw, BIJ, Jugendbüro) deel aan de RAY-bevraging. Dit resulteert in een Belgische steekproef van 720 participanten en 139 projectbegeleiders. Op basis van dit bestand is een Vlaamse steekproef samengesteld. Naar analogie met de transnationale aanpak is iedereen die deelgenomen heeft aan een project dat via Jint vzw gefinancierd is en iedereen, die in het Vlaams Gewest woont en die heeft deelgenomen aan een project dat door een ander nationaal agentschap gesubsidieerd is, opgenomen in de steekproef. Voor inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en die deelgenomen hebben aan een project dat gesubsidieerd is door een ander nationaal agentschap, is ook rekening gehouden met de taal waarin ze de vragenlijst hebben ingevuld. Dit resulteert uiteindelijk in een Vlaamse steekproef die bestaat uit 469 participanten en 94 projectbegeleiders. Hierin kunnen we drie groepen onderscheiden. Enerzijds zijn er deelnemers en projectbegeleiders die in België wonen en die deelnemen aan een project gefinancierd via Jint vzw. In de Vlaamse steekproef zijn dit 128 participanten en 29 projectbegeleiders. Daarnaast zijn er participanten en projectbegeleiders die in een ander land wonen, maar die deelnemen aan een project gesubsidieerd via Jint vzw. Dit zijn 290 participanten en 51 projectbegeleiders in de Vlaamse steekproef. De derde groep bestaat uit inwoners van het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die deelgenomen hebben aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap. In het totaal zijn er in de Vlaamse steekproef 51 participanten en 14 projectbegeleiders die tot deze groep behoren. Van de 219 participanten die deel uitmaken van de Vlaamse Gemeenschap wonen er 174 in het Vlaams Gewest en 39 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hierdoor is de vertegenwoordiging van inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (18%) in de huidige bevraging iets hoger dan in vroegere bevestigingen waaraan Vlaanderen deelnam. In deze steekproeven ligt het percentage inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 10%. Van de 43 projectbegeleiders die in België wonen, wonen er 38 (88%) in het Vlaams Gewest en 5 (12%) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.1 HET PROFIEL VAN DE PARTICIPANTEN

Het grootste deel van de participanten (47%) neemt deel aan een project rond jeugdwerkersmobiliteit, nauw gevolgd door deelnemers aan jongerenuitwisselingen (42%). Negentien deelnemers (4%) doen mee aan het Europees Vrijwilligerswerk en 27 deelnemers (6%) hebben geparticipeerd aan de gestructureerde dialoog. Slechts zes deelnemers (1%) in de steekproef hebben deelgenomen aan een TCA-project.

De meerderheid (61%) van de bereikte deelnemers in de bevraging is vrouw. Dit wil niet noodzakelijk zeggen dat vrouwen meer deelnemen aan de projecten. Het wijst er op dat vrouwelijke deelnemers meer deelnemen aan onderzoek en daarom oververtegenwoordigd zijn in de steekproef. De gemiddelde leeftijd van de participanten is 26 jaar oud. De grootste leeftijdscategorie bij de participanten is de leeftijdscategorie van 18 tot 25 jaar oud (44%) en vervolgens de groep die ouder is dan 26 jaar (40%). De groep jonger dan 18 jaar is goed voor 16% van de participanten. De jongste groep deelnemers zijn die van de jongerenuitwisselingen (gemiddeld 20 jaar oud), dan de deelnemers aan EVS en de gestructureerde dialoog (gemiddelde leeftijd 22 jaar). De deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit zijn gemiddeld ouder dan 31 jaar. De zes deelnemers aan TCA-projecten zijn gemiddeld 37 jaar oud.

57% van de deelnemers woont in een stedelijk of grootstedelijk gebied en iets minder dan één op vier woont in een landelijk gebied of in een kleine stad. Inwoners van stedelijke en grootstedelijke gebieden zijn daarom oververtegenwoordigd in de steekproef. Het percentage participanten dat in een landelijk gebied of een kleine stad woont, is vergelijkbaar met dit percentage uit de vroegere golven van het RAY-onderzoek waaraan Vlaanderen deelnam.

De deelnemers die gereageerd hebben op de online enquête zijn hoogopgeleid. 58% van hen heeft al een hoger diploma behaald. Meer dan één op vier van de participanten zit zelfs nog in het secundair onderwijs en is nog niet begonnen aan hogere studies. Het uiteindelijk opleidingsniveau van de participanten zal bijgevolg nog hoger zijn. Het hoogste opleidingsniveau vinden we terug bij deelnemers aan TCA-projecten, jeugdwerkersmobiliteit en de gestructureerde dialoog waar het percentage hoogopgeleiden steevast boven 70% ligt. Het opleidingsniveau is het laagst bij deelnemers aan jongerenuitwisselingen (35%), maar dat komt doordat er een groot deel van deze deelnemers nog in het secundair onderwijs zit. Indien we de participanten die tussen 14 en 30 jaar oud zijn én die in het Vlaams Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vergelijken met gegevens van het jeugdonderzoeksplatform, dan hebben de participanten aan een Erasmus+: Youth in Action project een hoger opleidingsniveau dan Vlaamse jongeren tussen 14 en 30 jaar oud. De belangrijkste reden hiervoor is dat het percentage studenten onder onze participanten hoger is dan die in de gegevens van het jeugdonderzoeksplatform. Kortgeschoolde jongeren (hoogstens een diploma lager secundair onderwijs) zijn echter niet ondervertegenwoordigd in de Vlaamse steekproef van 2015-2016. De jongeren komen ook hoofdzakelijk uit een hoogopgeleid thuismilieu. Meer dan de helft van de deelnemers heeft een vader en/of moeder die hoogopgeleid is.

Meer dan de helft van de participanten is op het moment van deelname nog voltijds leerling of student. De deelnemers die reeds tewerkgesteld zijn, zijn meestal voltijds tewerkgesteld. Zes procent van de participanten zijn werkloos. Een aanzienlijk aandeel van de participanten dat werkloos is (namelijk 30%), is dit al voor minstens 12 maanden.

Elf procent van de participanten rekent zich tot een minderheid. De belangrijkste groep binnen de minderheidsgroep beschouwt zich als een religieuze minderheid, gevolgd door een minderheid gevormd uit migratie. Zes procent van de deelnemers spreekt thuis een taal die niet erkend is als een officiële taal van hun land. Onder inwoners uit het Vlaams Gewest is deze groep goed voor 6% van de deelnemers. Onder inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dit 14%.

De participanten aan Erasmus+: Youth in Action projecten zijn heel bereizen mensen. Voor slechts 4% van hen is de deelname aan het project een eerste buitenlandse ervaring. De meeste jongeren zijn al naar het buitenland geweest in het kader van een vakantie, een schooluitstap of een andere jongerenuitwisseling.

Jongeren uit kansengroepen zijn wel degelijk vertegenwoordigd onder de deelnemers. Voor één op de vijf participanten, die een eigen financiële bijdrage moesten leveren om hun deelname aan het project te bekostigen, was dit moeilijk. 17% van de participanten gaat akkoord dat ze minder tot veel minder kansen krijgen in het leven vergeleken met hun leeftijdsgenoten. 17% van de participanten stelt obstakels te ondervinden ten aanzien van mobiliteit, sociale en politieke participatie en onderwijs. 28% rapporteert zelfs problemen ten aanzien van hun integratie in de arbeidsmarkt. De belangrijkste redenen waarom mensen obstakels ervaren, zijn een gebrek aan geld, hun sociale achtergrond en familiale verplichtingen. Indien we de definitie van deelnemers uit kansengroepen uit het Erasmus+: Youth in Action programmagids nemen (namelijk iedereen die een obstakel ondervindt waardoor hun internationale mobiliteit belemmerd wordt) dan zou zelfs 45% van de deelnemers kunnen gecatalogeerd worden als jongere uit een kansengroep. In navolging van de Vlaamse literatuur over maatschappelijke kwetsbaarheid en armoede wordt sinds 2013 in het Vlaams onderzoek een ietwat strengere definitie gehanteerd. Volgens deze definitie behoort 18% van de Vlaamse steekproef tot een kansengroep. Volgens 62% van de projectbegeleiders zijn er jongeren uit kansengroepen vertegenwoordigd in hun project. De redenen waarom deze jongeren minder kansen hebben volgens de projectbegeleiders is omwille van het behoren tot een achtergestelde groep, hun sociale achtergrond of een gebrek aan geld.

2.2 HET PROFIEL VAN DE PROJECTBEGELEIDERS

Bij de projectbegeleiders is de geslachtsverdeling meer in balans. Er zijn wel iets meer vrouwen dan mannen, maar de verdeling benadert de 50%/50%-verdeling. Ook naar deelactie – jongerenuitwisselingen versus jeugdwerkersmobiliteit – zien we een gelijke verdeling van mannelijke en vrouwelijke projectbegeleiders. De projectbegeleiders zijn gemiddeld ouder dan de participanten, namelijk 33 jaar en de grootste groep van hen is ouder dan 36 jaar (31%). Naargelang deelactie is er geen verschil in gemiddelde leeftijd van de projectbegeleiders.

76 op 88 projectbegeleiders (86%) studeert niet langer. Meer dan acht op de tien projectbegeleiders (84%) beschikken over een hoger diploma. Meer dan de helft van de projectbegeleiders is voltijds of deeltijds tewerkgesteld in een andere organisatie. Eén op acht van hen is zelfstandige. 60% van de projectbegeleiders is betrokken als vrijwilliger in het project. Dit is de hoogste graad aan vrijwilligers die ooit opgetekend is in één van de Vlaamse steekproeven.

Elf procent van de projectbegeleiders rekent zich tot een culturele, etnische of religieuze minderheid. Ook dit is vergelijkbaar met vorige Vlaamse steekproeven. Er zijn geen opvallende verschillen naargelang deelactie van het programma. Bijna de helft van de projectbegeleiders is ooit al eens een projectbegeleider geweest in een door de EU gesubsidieerd project. Vier op de tien projectbegeleiders zijn ooit al eens een participant geweest van een dergelijk project. Toch is het voor 29% van hen de eerste keer dat ze deelnemen aan een dergelijk project. Meer dan de helft van de projectbegeleiders neemt zowel een organisatorische als een pedagogische rol op in het project. Meer dan acht op de tien van hen zijn gedurende het hele project betrokken geweest.

2.3 GERAPPORTEERDE EFFECTEN

De drie vaardigheden waarmee de grootste groep participanten en projectbegeleiders akkoord gaan dat ze die verder hebben ontwikkeld zijn het spreken van een andere taal, het leren omgaan met mensen met een andere culturele achtergrond en het leren werken in een team/het zoeken naar een verstandhouding indien er zich in de groep een meningsverschil voordoet. Dit heeft betrekking op de sleutelcompetenties meertaligheid, interculturele competenties en sociale competenties. Het minst gaan de participanten en projectbegeleiders akkoord met de uitspraak dat ze zelf media-inhouden hebben aangescherpt. Dit is een digitale competentie.

Ook de instemming met de verdere ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties bij de participanten en projectbegeleiders is massaal. Meer dan negen op de tien participanten gaan er mee akkoord dat ze nu beter niet-formeel leren snappen, dat ze geleerd hebben hoe een internationaal project op te zetten en dat ze in de toekomst, als het relevant is, een internationale dimensie zullen toevoegen aan de eigen werking. Meer dan acht op de tien projectbegeleiders gaan er mee akkoord dat de meeste jeugdwerkcompetenties, die opgenomen zijn in de vragenlijst, door hen verder ontwikkeld zijn. Zowel participanten als projectbegeleiders gaan er het minst mee akkoord dat ze hebben leren financiële middelen bij elkaar hebben zoeken voor het opzetten van een jeugdproject. De grotere belangstelling voor internationaal werken bij de participanten uit zich ook in hun intenties om de contacten die ze hebben opgebouwd in het project te blijven onderhouden en zeven op de tien stellen zelfs dat ze van plan zijn in de toekomst nog een project op te zetten met mensen die ze hebben leren kennen via het project.

Wat kennis- en waardeontwikkeling betreft, stelt meer dan zeven op de tien participanten dat ze iets hebben bijgeleerd over culturele diversiteit, meer dan de helft heeft iets ontdekt over zichzelf en een even grote proportie heeft iets bijgeleerd over jeugdwerk en jongeren. Ook bij de waarden springt culturele diversiteit er uit. Voor zes op de tien participanten en projectbegeleiders is deze waarde belangrijk geworden. Daarnaast is bij vier op de tien participanten het Europees gevoel belangrijker geworden en is een even grote groep geïnteresseerd om jeugdbeleid mee verder vorm te geven en zich in te zetten voor de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat. Vier op de tien projectbegeleiders zijn meer de Europese actualiteit gaan volgen, willen meer mensen uit kansengroepen ondersteunen, zijn meer geïnteresseerd geraakt in jeugdbeleid en willen zich meer inzetten voor de strijd tegen racisme. Een overgrote meerderheid van de participanten gaat er mee akkoord dat jongeren zich moeten interesseren voor politiek en zich actief moeten inzetten voor de maatschappij. Verder is meer dan de

helft van de participanten er van overtuigd dat zelfontplooiing, solidariteit, tolerantie en gelijkheid belangrijker zijn geworden.

Wat die zelfontplooiing betreft, gaan participanten en projectbegeleiders massaal akkoord met uitspraken die er op wijzen dat ze zichzelf beter hebben leren kennen en zichzelf verder ontwikkeld hebben. Meer dan drie kwart van de participanten stelt dat ze beter kunnen omgaan met mensen die verschillend zijn van hen en dat ze beter kunnen omgaan met onverwachte situaties. Zeven op de tien participanten hebben ook een beter zicht gekregen op hun toekomstige professionele carrière en hebben een beter zicht gekregen op de competenties waaraan ze nog verder moeten sleutelen. Zes op de tien participanten hebben ook een beter zicht op wat ze eventueel nog bij willen leren en eventuele nieuwe onderwijsplannen. Acht op de tien zijn daarbij van plan verder vreemde talen te leren. Bij projectbegeleiders stelt meer dan negen op de tien dat ze een beter zicht hebben gekregen op hun sterktes en zwaktes. Acht op de tien van hen weet aan welke competenties ze verder moeten sleutelen en hebben een beter zicht op hun toekomstige professionele carrière gekregen. De intentie om verder te studeren is bij deze groep lager, maar dat komt omdat een groter deel van hen reeds geïntegreerd is in de arbeidsmarkt.

Voor bijna de helft van de participanten is het beeld van de EU niet veranderd door hun deelname aan het project. Het beeld van de EU is het meest in positieve zin verbeterd bij deelnemers aan jongerenuitwisselingen. Verder stelt bijna negen op de tien participanten dat het belangrijk is dat jongeren betrokken worden in Europese politiek. Bijna de helft van hen voelt zich na hun deelname meer Europeaan en een derde is zich meer gaan interesseren voor de Europese actualiteit. Zeven op de tien beweren iets bijgeleerd te hebben over het Europees jeugdbeleid.

Ook op het niveau van de organisaties signaleren participanten en projectbegeleiders positieve gevolgen. Meer dan negen op de tien stellen dat goede praktijkvoorbeelden meer geïntegreerd worden in de eigen werking en acht op de tien zien meer methodieken van niet-formeel leren toegepast in de eigen werking. Negen op de tien van hen gaan er mee akkoord dat er meer aandacht en respect is voor culturele diversiteit in de organisatie. Het project heeft volgens projectbegeleiders ook invloed op de ruimere, lokale gemeenschap. Zo ontvangt volgens meer dan negen op de tien projectbegeleiders de lokale gemeenschap het project als positief en zijn ze geïnteresseerd andere, gelijkaardige projecten op te stellen. Ook de Europese dimensie van het project wordt gemaakt. Toch stelt een kwart dat de lokale gemeenschap niet actief betrokken is geweest in het project en slechts één op drie beweert dat de lokale gemeenschap meer moeite doet om jongeren uit kansengroepen te betrekken.

2.4 BETROKKENHEID EN MOTIVATIE

De participanten zijn het meest op de hoogte van Erasmus+: Youth in action via een jeugdorganisatie, via vrienden en kennissen en via een andere organisatie. Ook jeugdorganisaties zijn voor projectbegeleiders het belangrijkste kanaal om betrokken te worden in een project. Daarnaast zijn echter ook de informatie van het nationaal agentschap en collega's belangrijke manieren om betrokken te worden voor projectbegeleiders.

Uit de motivatie van de participanten om deel te nemen, spreekt een hoge mate van leergierigheid. Bijna drie vierde van de deelnemers doet mee om nieuwe ervaringen op te doen, meer dan de helft wil iets nieuws leren en doet mee omdat het onderwerp van het project hen aanspreekt. Ook de mogelijkheid tot intercultureel contact spreekt twee derde van de participanten aan en iets minder dan de helft doet mee om een ander land te leren kennen. De reden die het minst vermeld wordt, is een externe motivatie: de aanmoediging van anderen. Net iets meer dan 1% stipt deze motivatie aan. Het mag dan ook gerust gesteld worden dat de participanten sterk intrinsiek gemotiveerd zijn.

Het is ruim geweten bij de participanten dat Erasmus+: Youth in Action gesubsidieerd wordt door de EU. Meer dan de helft van de participanten beweert over een Youthpass te beschikken. Bij de projectbegeleiders stelt zelfs twee derde dat Youthpass is gebruikt in het project. Twee derde van de participanten stelt dat Youthpass geïntegreerd is in het project en dat het gebruikt wordt als een reflectiemiddel en een manier om zichzelf te evalueren. Slechts één op vijf van hen heeft ooit al eens een Youthpass gebruikt bij een sollicitatie. Degene die het reeds gebruikt hebben zijn er overwegend van overtuigd dat hun vermelding van de Youthpass gewaardeerd werd en zelfs hielp.

Slechts één op drie participanten kent de gestructureerde dialoog. Dit is laag, maar in de huidige golf is de kennis omtrent deze gestructureerde dialoog opvallend hoger dan in eerdere golven van het RAY-onderzoek. Slechts 13% van de participanten is ooit betrokken geweest in een activiteit van de gestructureerde dialoog.

2.5 INVULLING EN UITWERKING VAN HET PROJECT

Drie thema's komen prominent aan bod in de projecten volgens de projectbegeleiders: culturele diversiteit, jongeren en jeugdwerk en persoonlijke ontwikkeling. Er bestaat een verschil in inhoudelijke invulling van jeugdwerkersmobiliteit en jongerenuitwisselingen. Zo komen de structuren en het beleid van de EU, actief burgerschap, jongeren en jeugdwerk, jeugdbeleid en de ontwikkeling ervan, onderwijs, niet-formeel en informeel leren, professionele ontwikkeling en projectmanagement meer aan bod in jeugdwerkersmobiliteit. In deze laatste projecten is er dan weer relatief meer aandacht voor thema's zoals culturele diversiteit, discriminatie, milieu, duurzaamheid en gezondheid.

Gemiddeld streven projecten 15,5 projectdoelstellingen na. Eén op drie projectbegeleiders beweert zelfs dat alle opgenomen 18 doelstellingen in de vragenlijst doelstellingen van hun project zijn. Drie op de vier projectbegeleiders stellen dat het project culturele diversiteit bevordert. Aldus zeven op de tien van hen verbetert het project de sleutelcompetenties van jongeren en stimuleert het de interculturele dialoog. Meer dan de helft van hen beweert dat het de Europese samenwerking in de jeugdsector bevordert, dat het de internationale dimensie in de jeugdsector verbetert en dat de samenhang tussen verschillende manieren van leren aan bod komt in hun project. Het minst stemmen de projectbegeleiders er mee in dat er gewerkt wordt aan de toekomstige carrièrekansen van de participanten. Naar deelactie is er één verschil. Projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit beweren meer dat het project organisaties in de jeugdsector versterkt in het verder uitbouwen van hun capaciteiten.

Informatie over de aanvraag van een project is voor de meerderheid van de projectbegeleiders gemakkelijk te vinden. Een meerderheid vindt deze informatie ook gemakkelijk te verstaan. De financieringsvoorwaarden worden duidelijk en correct bevonden en de betoelaging is passend. Hoewel de rapportage voor de meerderheid van de projectbegeleiders gemakkelijk is, heeft een derde hier wel moeite mee. Meer dan de helft van de projectbegeleiders vindt de aanvraagprocedure en het beheer van een project niet gemakkelijk. Over de digitale tools die de projectbegeleiders ter beschikking staan, zijn de meningen verdeeld. De tool van Youthpass wordt door een meerderheid van de projectbegeleiders als gebruiksvriendelijk beschouwd: drie projectbegeleiders zijn hier negatief over, 21 positief. De tool voor de aanvraag en rapportage worden in minder mate positief onthaald: tien vinden die niet gebruiksvriendelijk, vijftien wel.

De meerderheid van de projectbegeleiders vindt het project goed voorbereid en is tevreden over de samenwerking met de projectpartners tijdens het project. De meeste projectbegeleiders vinden dat de partners respectvol met elkaar samenwerken. Over de samenwerking, de algemene aanpak en de duurzaamheid van het project zijn Belgische projectbegeleiders die gesubsidieerd zijn via een ander nationaal agentschap iets minder enthousiast dan de andere projectbegeleiders. In de voorbereiding is er een tendens merkbaar naar steeds meer digitale vormen van vergaderingen (zoals via Skype). De digitale tool voor de partnerzoektocht, Otlas, is echter nog niet ingeburgerd. Slechts een kwart van de projectbegeleiders gebruikt het en het wordt dan ook nog eens vooral gebruikt door projectbegeleiders die niet in België wonen.

Tien procent van de participanten ondervinden problemen omwille van taal waardoor ze minder kunnen participeren aan een project. Dit is het hoogste percentage ooit vastgesteld in de Vlaamse steekproef. Taalproblemen proberen participanten op te lossen via digitale middelen, maar vooral door beroep te doen op medeparticipanten.

De tevredenheid met het project ligt hoog bij participanten. Iedereen raadt anderen aan deel te nemen aan een gelijkaardig project. Iedereen is er mee akkoord dat een deelname aan een project hen persoonlijk verrijkt. Deelname aan een project zet aan tot verdere participatie, want negen op de tien participanten willen nog aan een project deelnemen.

3 INLEIDING

3.1 ERASMUS+: YOUTH IN ACTION

Erasmus+: Youth in Action is een programma van de Europese Unie waarlangs projecten in de brede jeugdsector ondersteund worden. De naam Youth in Action staat voor het programma van 2007 tot en met 2013. Sinds 2014 is het programma het jeugdluik van het Erasmus+-programma waar ook internationale uitwisselingen in onderwijs en in sport onder vallen. De algemene doelstelling van Erasmus+: Youth in Action is een bijdrage leveren aan het realiseren van de algemene doelstellingen van het nieuwe kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken (2010-2018) (Europese Commissie, 2016).

Naast deze algemene doelstellingen heeft het programma ook enkele specifieke doelstellingen geformuleerd (Europese Commissie, 2016). Deze specifieke doelstellingen zijn:

- Het verhogen van de kerncompetenties en vaardigheden van jongeren
- Het bevorderen van participatie in de democratie in Europa en het actief burgerschap van jongeren
- Het bevorderen van de interculturele dialoog, sociale integratie en solidariteit
- Het verbeteren van de kwaliteit van de jeugdsector door nauwere samenwerking tussen organisaties die zich bezighouden met jeugdzaken
- Het verder ontwikkelen van jeugdbeleid op diverse beleidsniveaus
- Het versterken van de internationale dimensie van de jeugdsector en de bekwaamheid van mensen die met jongeren werken

Kortom, het jeugdluik van Erasmus+ probeert dus sleutelcompetenties van jongeren te bevorderen via niet-formeel en informeel leren. Daarnaast promoot het programma het (Europees) burgerschap van jongeren en stimuleert het de samenwerking in de Europese jeugdsector.

Om deze algemene en specifieke doelstellingen te bereiken, is het Erasmus+-programma opgebouwd rond drie kernacties. Deze drie kernacties bestaan uit het bevorderen van individuele mobiliteit, het bevorderen van samenwerking met het oog op innovatie en uitwisseling van goede praktijken en het ondersteunen van verdere beleidsontwikkeling. Kernactie 1 wordt in het jeugdluik ingevuld in de vorm van mobiliteit van jongeren en jeugdwerkers. Ook het Europees vrijwilligerswerk valt hieronder. Kernactie 2 is gericht op het verder opbouwen van de capaciteit van de jeugdsector met het oog op internationale samenwerking en uitwisseling en die bijdragen tot de kwaliteitsontwikkeling van de jeugdsector. Kernactie 3 is onder andere gericht op de deelname van jongeren aan internationale bijeenkomsten die gericht zijn op het bevorderen van de dialoog tussen jongeren en beleidsmakers. De gestructureerde dialoog valt onder deze kernactie.

Mobiliteitsprojecten bestaan uit internationale uitwisselingen van jongeren en mensen werkzaam in de jeugdsector. Internationale jongerenuitwisselingen zijn projecten tussen minstens twee landen die gericht zijn op ontmoeting en samenwerking gedurende een maximumperiode van 21 dagen. Ook het Europees vrijwilligerswerk (EVS) valt onder deze projecten. In deze projecten kunnen jongeren tussen 17 en 30 jaar oud gedurende een maximumperiode van een jaar zich vrijwillig inzetten in een Europees land of één van de partnerlanden van de EU. EVS-projecten zijn dus doorgaans langere projecten, maar daarnaast bestaan er ook kortlopende projecten (vanaf twee weken). EVS-projecten kunnen individuele projecten zijn, maar ook groepsactiviteiten (tot 30 deelnemers). Daarnaast bestaan er ook grootschalige EVS-projecten van minstens 30 vrijwilligers. Jeugdwerkersmobiliteit is dan weer gericht op het versterken van de beroepsontwikkeling van mensen actief in de jeugdsector en dit door deelname aan internationale seminars, vormingen, studiebezoeken, ... Deze mobiliteitsprojecten zijn onder andere gericht op persoonlijke ontwikkeling en het bevorderen van maatschappelijke participatie. Ze streven ook de verdere beroepsontwikkeling van werknemers in de jeugdsector na. Andere doelstellingen van dit soort

projecten zijn het stimuleren van meertaligheid en interculturele competenties van de deelnemers. Voor de betrokken organisaties beoogt het internationale netwerkvorming en het versterken van de internationale dimensie in de eigen werking zodat ze activiteiten kunnen aanbieden die beter afgesteld zijn op de verwachtingen van jongeren. Ten slotte is het ook gericht op het overbruggen van de afstand tussen formeel en niet-formeel leren, beroepsopleidingen en de arbeidsmarkt. Via Youthpass, een certificaat waarin de verworven competenties in een project worden verduidelijkt, probeert het ook verworven competenties te erkennen.

Een tweede soort projecten is gericht op het ondersteunen van vernieuwing en de verspreiding van goede praktijken in de jeugdsector. Hieronder vallen onder andere strategische partnerschappen. Dit zijn projecten die tussen 6 en 36 maanden duren. Ze zijn vooral gericht op het bevorderen van de competenties en vaardigheden van mensen actief in de jeugdsector, het stimuleren van sociale integratie en van nieuwe, digitale praktijken, de selectie van kwalitatief hoogstaande medewerkers in de jeugdsector en de erkenning van vaardigheden en kwalificaties van dit personeel. Specifiek voor de jeugdsector ligt de nadruk op het stimuleren van kwalitatief jeugdwerk, het bevorderen van mondigheid en het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Daarnaast zijn er projecten gericht op beleidshervorming. Hieronder kunnen verschillende initiatieven en projecten vallen, maar relatief het meest gekend is de gestructureerde dialoog. Dit zijn bijeenkomsten, evenementen, raadplegingen of conferenties waarbij jongeren van 13 tot 30 jaar oud met beleidsmakers discussiëren over thema's die betrekking hebben op de verdere beleidsontwikkeling ten aanzien van jeugdzaken. Het is de bedoeling om zo jongeren een stem te geven in het beleid. Minstens 30 jongeren zijn betrokken in deze projecten, die tussen 3 tot 24 maanden duren.

3.2 HET RAY-NETWERK

Dit rapport is een verslag van een onderzoek dat uitgevoerd is door het RAY netwerk (<http://www.researchyouth.net/>) en dat plaats vond in november 2015 en februari 2016 (voor de deelnemers aan projecten) en maart 2016 (voor de projectbegeleiders). RAY staat voor Research-based Analysis and monitoring of the Youth in Action Programme. Het netwerk bestaat sinds 2008 en doet sinds 2009 onderzoek. Het is oorspronkelijk begonnen met 11 leden, maar is intussen uitgegroeid tot een netwerk van 31 nationale agentschappen en hun onderzoekspartners: België (zowel Duitstalige Gemeenschap, Franstalige Gemeenschap en Vlaamse gemeenschap), Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovakije, Slovenië, Spanje, de Tsjechische Republiek, Turkije, het Verenigd Koninkrijk en Zweden. Een nationaal agentschap kan slechts aansluiten bij het netwerk indien het over een onderzoekspartner beschikt. Vlaanderen is lid van het netwerk sinds 2011. Voor Vlaanderen maakt JINT vzw en de Hogeschool West-Vlaanderen – Opleiding Sociaal Werk deel uit van dit netwerk. Het netwerk wordt gecoördineerd door het Oostenrijks nationaal agentschap, Interkulturelles Zentrum en haar onderzoekspartner, het Institute of Educational Studies van de universiteit van Innsbruck.

Het netwerk wil bijdragen tot een geïnformeerd jeugdbeleid door de resultaten van niet-formeel en informeel leren bij jongeren te onderzoeken (Fennes et al., 2011). Het heeft tot doel Erasmus+: Youth in Action te onderbouwen via wetenschappelijk onderzoek. Het monitort hiervoor de impact van het programma op deelnemers, projectbegeleiders, organisaties en de ruimere omgeving van deze organisaties. Het RAY netwerk doet hiertoe zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek.

Het kwantitatief luik bestaat uit twee meetinstrumenten: een vragenlijst voor deelnemers en één voor projectbegeleiders. Deze twee meetinstrumenten worden iedere bevragingsgolf aangeboden in de talen die vertegenwoordigd zijn in het RAY-netwerk, waaronder het Nederlands. In het begin van de online vragenlijst kunnen de respondenten een taal kiezen waarin ze de vragenlijst wensen in te vullen. Het databestand dat de Universiteit van Innsbruck aanlevert, is in het Engels, behalve de antwoorden op de open vragen. Deze

antwoorden staan in de taal waarin de vragenlijst is ingevuld. In iedere bevragingsgolf worden dezelfde twee vragenlijsten afgenomen. Dit zijn de standaardsurveys van RAY. In deze vragenlijst komen verschillende aspecten aan bod: competentievorming, persoonlijke ontwikkeling, Europese identiteitsvorming, politieke en sociale attitudes, het gebruik van Youthpass, de kennis over en ervaring met de gestructureerde dialoog, achtergrondvariabelen, ...

Deze bevestigingen resulteren in twee soorten rapporten: transnationale en nationale rapporten. De transnationale rapporten (Fennes et al., 2011; Fennes et al., 2013) worden opgemaakt door het Institute of Educational Studies van de Universiteit van Innsbruck. Deze rapporten zijn gebaseerd op de transnationale dataset, wat de bundeling is van alle nationale data. De nationale onderzoekspartners zijn dan weer verantwoordelijk voor de nationale rapporten. Voor deze nationale analyses zijn richtlijnen afgesproken op het niveau van het RAY netwerk. Deze richtlijnen zijn niet bindend. Een onderzoeker mag afwijken van deze richtlijnen (bijvoorbeeld door kleine aantallen van de nationale steekproeven kunnen sommige analyses van het transnationaal rapport niet gereproduceerd worden) of mag extra onderzoeksdaden stellen.

Voor het kwantitatief onderzoek heeft het Institute of Educational Studies van de Universiteit van Innsbruck in november 2015 en in februari 2016 deelnemers van projecten uitgenodigd om te participeren aan een online enquête. Voor de Vlaamse steekproef werden in november 2015 uitnodigingen verzonden naar alle deelnemers van projecten die door JINT vzw gefinancierd zijn en die geëindigd zijn tussen 9 maanden en 3 maanden vóór de maand van uitnodiging. In de maand november werden dus deelnemers van projecten die geëindigd zijn tussen 1 februari 2015 en 31 augustus 2015 aangeschreven. In februari 2016 zijn deelnemers van projecten die liepen vanaf september 2015 tot eind januari 2016 aangeschreven. Zo zijn de deelnemers van een heel jaar bereikt. Voor de projectbegeleiders zijn in maart 2016 de projectbegeleiders van projecten die liepen van maart 2015 tot februari 2016 aangeschreven. Omdat de Vlaamse steekproef is samengesteld uit alle deelnemers en projectbegeleiders van alle projecten die JINT vzw heeft gefinancierd, zitten dus niet enkel Vlamingen in deze steekproef, maar ook de buitenlandse deelnemers en projectbegeleiders waarmee Vlamingen uitwisselingen hebben opgezet. Bovendien vult de Universiteit van Innsbruck deze steekproef aan met alle Vlamingen die deelgenomen hebben aan een project dat gefinancierd is door een andere nationaal agentschap. De Vlaamse steekproef bestaat dus uit Vlamingen die deelgenomen hebben aan een project gefinancierd door JINT vzw, deelnemers uit het buitenland aan een project gefinancierd door JINT vzw en deelnemers en projectbegeleiders die in Vlaanderen of het Brussels Hoofdstedelijk Gebied wonen en die deelgenomen hebben aan een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap. In totaal participeren 29 landen en 31 nationale agentschappen in deze bevraging. Voor de eerste keer nemen alle nationale agentschappen van België deel aan de bevraging.

3.3 DE VLAAMSE STEEKPROEF

De Belgische steekproef bestaat uit 720 respondenten en 139 projectbegeleiders. In deze steekproef zitten 418 participanten die gefinancierd zijn via het nationaal agentschap voor de Vlaamse Gemeenschap (Jint vzw), 153 via het nationaal agentschap van de Franstalige Gemeenschap (BIJ) en 10 via het nationaal agentschap van de Duitstalige Gemeenschap (Jugendbüro). De overige participanten zijn dus Belgische inwoners die gefinancierd zijn door een ander nationaal agentschap. De top drie van andere landen die Belgische participanten financieren in 2015-2016 zijn Duitsland (25), Frankrijk (22), Luxemburg en Slovenië (telkens 15). Van de 139 projectbegeleiders in de Belgische steekproef zijn er 80 gefinancierd door Jint vzw, 30 door BIJ en 1 door Jugendbüro. 28 andere projectbegeleiders zijn projectbegeleiders die inwoner van België zijn en die projectbegeleider zijn in een project dat door een ander nationaal agentschap is gefinancierd. De top drie is hier Slovenië en Frankrijk (telkens 5), Duitsland (4) en Tsjechië en Polen (telkens 3).

Er zijn dus 418 respondenten die gefinancierd worden vanuit Jint vzw in de steekproef. In het totaal zijn er door Jint vzw 1780 adressen ter beschikking gesteld, wat betekent dat de responsgraad voor de Vlaamse Gemeenschap

23,48% betreft. Dat is net iets lager dan het transnationaal gemiddelde van 26,89%. De respons is hoger in de bevraging van november (30,54%) dan in die van maart (20,43%).

Deze Belgische steekproef is echter een gemeenschappelijke steekproef voor de drie gemeenschappen van België. In navolging van de transnationale aanpak is een Vlaamse steekproef samengesteld. Deze bestaat uit alle participanten/projectbegeleiders die door Jint vzw zijn gefinancierd. Dit omvat zowel participanten/projectbegeleiders die in België of in een ander land wonen. Deze steekproef is aangevuld met participanten/projectbegeleiders die gefinancierd zijn door een ander agentschap. Het probleem hierbij is dat andere nationale agentschappen niet bijhouden tot welke gemeenschap deze participanten/projectbegeleiders behoren. In de vragenlijst is er gepeild naar de regio van België waarin de participanten/projectbegeleiders wonen. Participanten/projectbegeleiders die in het Vlaams Gewest wonen, zijn ingedeeld bij de Vlaamse steekproef. Voor participanten/projectbegeleiders die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen, is een andere procedure gevolgd. Hier is er rekening gehouden met de taal die deze participanten spreken. We hebben twee indicatoren voor taal. Enerzijds weten we in welke taal de vragenlijst is ingevuld. Verder is er in de enquête gepeild naar de moedertaal van de participanten en projectbegeleiders. Omdat niet iedereen deze laatste vraag heeft ingevuld en we wel van iedereen weten in welke taal de vragenlijst is ingevuld, is voor deze indicator gekozen¹. Inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die gefinancierd zijn door een buitenlands agentschap en de vragenlijst in het Nederlands hebben ingevuld, zijn ingedeeld bij de Vlaamse steekproef.

Het overgrote deel van de participanten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gebruikt noch het Nederlands noch het Frans om de vragenlijst in te vullen. Slechts 13 van de 74 Brusselse participanten (17,6%) gebruikten het Nederlands en 16 van de 74 Brusselse participanten het Frans (21,6%). Dat wil zeggen dat 45 van de 74 inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (64%) geen van beide erkende talen gebruiken om de vragenlijst in te vullen. Als we naar de vraag over moedertaal kijken, zien we iets gelijkaardigs. Zeven van de 70 participanten (10%) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn van thuis uit Nederlandstalig, twintig van de 70 (28,6%) zijn Franstalig, 43 op 70 (61%) anderstalig. Bij de projectbegeleiders is het beeld anders. Van de vijftien projectbegeleiders die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen, zijn er zes die het Frans gebruiken en drie die het Nederlands gebruiken. Vier van hen gebruiken het Engels, één projectbegeleider heeft de vragenlijst in het Pools ingevuld en één in het Italiaans.

Indien we op een gelijkaardige manier een Franstalige steekproef opmaken als de Vlaamse steekproef, dan kunnen 65 van de 74 participanten uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ingedeeld worden in één van beide steekproeven. Dat wil zeggen dat we zo negen van de 74 inwoners (12%) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verliezen. Onder de projectbegeleiders verliezen we niemand.

Het resultaat van deze opsplitsing volgens Gemeenschap is een Vlaamse steekproef die bestaat uit 469 participanten en 94 projectbegeleiders. Van deze steekproef is 90% van de participanten gesubsidieerd door Jint vzw en 10% van de participanten door een ander agentschap. Onder de projectbegeleiders zijn er 80 van de 94 die door Jint vzw worden gefinancierd (85%) en 14 van de 94 (15%) door een ander nationaal agentschap. Van de 467 participanten wonen er 219 in België (46,7%). De andere 53% is afkomstig van een ander land. De meest voorkomende landen zijn hier Duitsland (28), Turkije (18) en Finland (17). In totaal zijn er participanten uit 42 verschillende landen of territoria vertegenwoordigd in deze Vlaamse steekproef. 43 van de 94 projectbegeleiders (46%) wonen in België, 51 van hen zijn inwoner van een ander land. Het frequentst worden hier Duitsland en

¹ Er is een grote overlap van de antwoorden op beide indicatoren. Zo hebben de zeven inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die als moedertaal het Nederlands hebben de enquête ingevuld in het Nederlands. Ook anderstaligen hebben veelal de enquête ingevuld in hun moedertaal. Enkel die inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die een moedertaal spreken die niet aangeboden wordt in de internationale bevraging (bijvoorbeeld Albanees, Grieks, Georgisch ...) kiezen meestal voor de Engelstalige enquête. Er is één uitzondering. Er zijn vijf inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die van thuis uit Franstalig zijn, die de vragenlijst in het Nederlands hebben ingevuld.

Litouwen vermeld (5), gevolgd door Bulgarije en Italië (4 keer) en Finland, Frankrijk, Polen en Portugal (telkens drie keer). In het totaal zijn de projectbegeleiders afkomstig uit 28 verschillende landen. Van de 219 Belgische participanten zijn er 174 (79%) die in het Vlaams Gewest wonen, 5 in het Franstalig gedeelte van België (2%) en 39 (18%) van hen woont in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De vertegenwoordiging van participanten uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is iets hoger dan in de vorige RAY-bevragingen waarin de verhouding tussen het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest eerder 90% tegenover 10% was. Onder de projectbegeleiders in de Vlaamse steekproef zijn er 50 van de 94 die in België wonen. 44 van hen wonen in het Vlaams Gewest, zes van hen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit is vergelijkbaar met andere bevragingen waar ongeveer 10% van de projectbegeleiders afkomstig is uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De meeste participanten, namelijk 321 van de 469 (68,4%), hebben deelgenomen aan een project dat plaats vond in België. Populaire buitenlandse bestemmingen onder participanten zijn Roemenië (17), Malta (15) en Zweden (13). In totaal hebben de participanten deelgenomen aan projecten die plaats vonden in 30 verschillende landen. Onder de projectbegeleiders heeft 58 van de 94 projectbegeleiders (61%) deelgenomen aan een project dat plaats vond in België. De andere 36 projectbegeleiders (39%) hebben deelgenomen aan een project in het buitenland. Hier zijn vaak vernoemde bestemmingen Georgië (5), Portugal en Roemenië (3 keer). In het totaal zijn de projectbegeleiders betrokken geweest in projecten die plaats vonden in 20 verschillende landen.

Erasmus+: Youth in action bestaat uit verschillende deelacties. Het meest populair onder de participanten die hebben deelgenomen aan de enquête in 2015 en 2016 zijn projecten die gericht zijn op het bevorderen van de mobiliteit van jeugdwerkers. Bijna even populair zijn jongerenuitwisselingsprojecten. Samen zijn deze twee subacties goed voor bijna 90% van de participanten. Beide soorten acties vallen onder kernactie 1. Dit geldt ook voor EVS. Deze deelactie is goed voor 4,5% van de participanten in de steekproef. Gestructureerde dialoog valt onder kernactie 3 en is goed voor bijna 6% van de participanten in de steekproef. Zes deelnemers in de steekproef namen deel aan een TCA-project, wat onder kernactie 2 valt.

Tabel 1: Participatie aan deelacties van Youth in Action door participanten en projectbegeleiders in 2015-2016

DEELACTIE	PARTICIPANTEN (N = 418)		PROJECTBEGELEIDERS (N=93)	
	N	%	N	%
TCA	6	1.3	0	0,0
Jongerenuitwisselingsprojecten	198	42.2	59	63,4
Jeugdwerkersmobiliteit	219	46.7	31	33,3
Gestructureerde dialoog	27	5,8	2	2,2
EVS	19	4,1	1	1,1

Onder de projectbegeleiders zien we dat twee op drie betrokken waren in een jongerenuitwisselingsproject en één derde bij jeugdwerkersmobiliteit. Een enkeling heeft een gestructureerde dialoog of een EVS-project mee begeleid.

4 PROFIEL VAN DE PARTICIPANTEN

Eén van de doelstellingen van dit onderzoek is een beeld te krijgen van de deelnemers aan een Erasmus+: Youth in Action project. Daarom zal in eerste instantie een profielanalyse gemaakt worden van de deelnemers aan deze projecten. Het is bovendien de bedoeling van het programma sociale inclusie te bevorderen door kansengroepen te bereiken. Daarom zal nagegaan worden in welke mate deze groepen worden bereikt.

4.1 GENDER EN LEEFTIJD

De meerderheid van de deelnemers aan het onderzoek zijn vrouwen. Liefst 61% van de participanten die in november 2015 of februari 2016 de enquête invulden, is vrouw. 38% is man. Nieuw in de bevraging is de antwoordcategorie 'andere' op deze vraag. Drie respondenten duiden dit antwoord aan, wat goed is voor 0,6% van de participanten.

Tabel 2: Geslacht van de participanten november 2015-februari 2016 (N=468)

GESLACHT	N	%
Vrouw	287	61,3
Man	178	38,0
Ander	3	0,6

Deze vaststelling is in lijn met vroegere rapporten. Dit wil echter niet zeggen dat er noodzakelijk meer vrouwen dan mannen deelnemen aan Erasmus+: Youth in Action projecten. Eerder onderzoek toont aan dat de deelname aan deze projecten gelijk verdeeld is over mannen en vrouwen (Stevens, 2015a). Het feit dat er meer vrouwen in de steekproef zitten, is waarschijnlijk eerder het gevolg van de ongelijke deelname aan onderzoek door mannen en vrouwen. Er is al meerder malen aangetoond dat vrouwen meer geneigd zijn dan mannen om deel te nemen aan onderzoek.

De Vlaamse steekproef komt daarbij heel dicht bij de transnationale steekproef. In deze steekproef is de oververtegenwoordiging van vrouwen zelfs nog iets meer uitgesproken: 63,4% is vrouw en 35,8% is man (Fennes et al., 2016). In de transnationale steekproef duidt 0,5% van de participanten de antwoordcategorie 'andere' aan.

Tabel 3: Leeftijd van de participanten november 2015-februari 2016 (N=468)

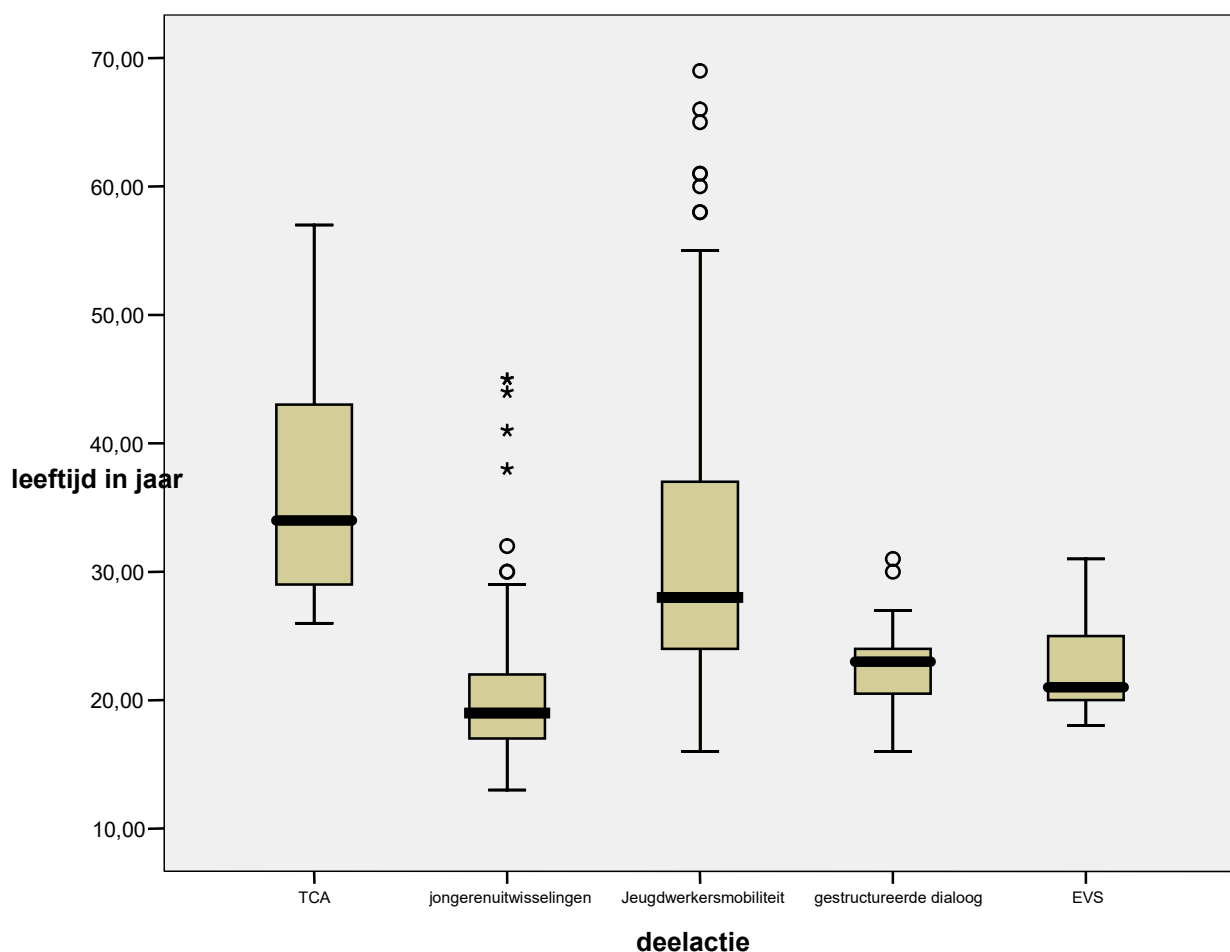
LEEFTIJDSCATEGORIE	N	%
0 tot en met 14 jaar	9	1,9
15 tot en met 17 jaar	68	14,5
18 tot en met 25 jaar	205	43,8
26 jaar en ouder	186	39,7

De leeftijd van de participanten varieert tussen 13 en 69 jaar oud. De gemiddelde leeftijd is 26 jaar. Dit is iets ouder dan in vorige onderzoeken, waar de gemiddelde leeftijd 23 jaar bedroeg (Stevens, 2015b). Enkel in 2013 lag ook de gemiddelde leeftijd op 26 jaar. 50% van deze steekproef is jonger dan 23 jaar oud. De meest voorkomende leeftijd is 17 jaar.

Indien we leeftijdscategorieën bekijken, dan is de grootste groep deelnemers in de enquête tussen 18 en 25 jaar oud. In vorig onderzoek was dat de leeftijdsgroep tussen 15 en 17 jaar oud. Slechts 16,5% van de bevroagden is jonger dan 18 jaar. Vergeleken met de transnationale steekproef (11%) is deze jongere leeftijdscategorie iets meer vertegenwoordigd in de Vlaamse steekproef.

De jongste groep deelnemers zijn de deelnemers aan jongerenuitwisselingen. De gemiddelde leeftijd van deze deelnemers is 20,4 jaar oud. Daarna volgen de deelnemers aan de gestructureerde dialoog en aan EVS. Zij zijn respectievelijk gemiddeld 22,5 en 22,7 jaar. De oudste groep deelnemers zijn deelnemers aan TCA-projecten. De gemiddelde leeftijd van deze groep is 37 jaar. Deelnemers aan projecten die de mobiliteit van jeugdwerkers bevordert, zijn gemiddeld 31,5 jaar oud. Uit onderstaande boxplot is echter wel op te merken dat de gemiddelde leeftijd van deze groep opgetrokken wordt door enkele oudere participanten. Participanten die gesubsidieerd worden door Jint vzw zijn gemiddeld jonger (25,6 jaar gemiddeld) dan de participanten die gefinancierd zijn door andere agentschappen (29,6 jaar gemiddeld). Inwoners van België (gemiddeld 27,3 jaar) zijn iets ouder dan inwoners van andere landen (25,5 jaar oud) in de steekproef.

Figuur 1: Boxplot van leeftijd volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action

4.2 WOONPLAATS

Bijna zes op tien participanten wonen in een grootstad of een stad. Dit is opmerkelijk meer dan in eerdere bevestigingen waar dit percentage iets meer dan 40% bedroeg. De verklaring hiervoor is dat het inwoneraantal om te spreken van een grootstad veranderd is in vergelijking met vroegere bevestigingen. In de vorige bevestigingen was er maar sprake van een grootstad vanaf 1.000.000 inwoners. In België komt hiervoor enkel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in aanmerking. Met de nieuwe grens van 500.000 inwoners valt ook Antwerpen onder deze definitie. Onder stedelijke gebieden vallen ook steden als Gent, Brugge en Leuven. Vergeleken met de transnationale steekproef (54%) woont een iets hoger percentage van de deelnemers uit de Vlaamse steekproef in een stedelijk of grootstedelijk gebied (57%).

Inwoners van België leven wel minder in een stedelijk gebied (51%) dan inwoners uit een ander land (60%). Inwoners van België leven dan weer meer in een landelijk gebied dicht bij een stedelijk of grootstedelijk gebied (14%) dan inwoners van andere landen (6%). Ook uit dit onderzoek blijkt dat participatie aan Erasmus+: Youth in Action vooral een stedelijk fenomeen is. Inwoners van stedelijke en grootstedelijke gebieden zijn namelijk oververtegenwoordigd in de steekproef. In het Vlaams Gewest leeft namelijk slechts 14% van de totale bevolking in een gebied dat voldoet aan de hier gehanteerde omschrijving van een stedelijk of grootstedelijk gebied (ADSEI, 2016). Indien we de analyses beperken tot die deelnemers uit onze steekproef die in het Vlaams Gewest wonen, dan zien we dat 45% van hen afkomstig is uit een stedelijk of grootstedelijk gebied.

Tabel 4: Woonplaats van de participanten november 2015-februari 2016 (N=420)

WOONPLAATS	N	%
Een grootstedelijk gebied (meer dan 500.000 inwoners)	130	31,0
Een stedelijk gebied (100.00 tot 500.000 inwoners)	108	25,7
Een voorstad van een stedelijk of grootstedelijk gebied	29	6,9
Een tussengebied (meer dan 25.000 maar minder dan 100.000 inwoners)	55	13,1
Een kleine stad (5.000 tot 25.000 inwoners)	47	11,2
Een landelijk gebied dicht bij een stedelijk of grootstedelijk gebied (minder dan 5000 inwoners, maar binnen 45 minuten reizen naar een stad met meer dan 100.000 inwoners)	38	9,0
Een landelijk gebied (minder dan 5.000 inwoners en meer dan 45 minuten reizen naar een stad met meer dan 100.000 inwoners)	13	3,1

Iets minder dan één op vier participanten woont in een landelijk gebied of een kleine stad. Dat is vergelijkbaar met vroegere bevestigingen waar dit percentage schommelde tussen 20% en 30%. Onder de Belgische inwoners en de inwoners van het Vlaams Gewest is dit 26%². De inwoners van het Vlaams Gewest wonen minder in een grootstedelijk gebied vergeleken met de inwoners van België en inwoners van andere landen. Het verschil met België valt natuurlijk te verklaren door het wegvallen van de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De

² Ter vergelijking, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zegt 60% in een grootstedelijk gebied te wonen en 17% in een stedelijk gebied. Twee Brusselaars menen in een voorstad van een stedelijk gebied te wonen, 3 in een kleine stad, twee in een landelijk gebied dicht bij een grootstad en 1 Brusselaar meent in een landelijk gebied te wonen.

inwoners van het Vlaams Gewest wonen meer in centrumsteden of in een landelijk gebied niet ver van een stedelijk gebied.

Tabel 5: Woonplaats van de participanten november 2015-februari 2016 volgens land/regio van woonst - percentages (N=420)

WOONPLAATS	ANDER LAND	BELGIË	INWONERS VLAAMS GEWEST (N=154)
Een grootstedelijk gebied (meer dan 500.000 inwoners)	33,8	26,1	18,2
Een stedelijk gebied (100.00 tot 500.000 inwoners)	26,2	24,8	27,4
Een voorstad van een stedelijk of grootstedelijk gebied	6,1	8,4	9,7
Een tussengebied (meer dan 25.000 maar minder dan 100.000 inwoners)	12,2	14,6	18,2
Een kleine stad (5.000 tot 25.000 inwoners)	11,4	10,8	10,4
Een landelijk gebied dicht bij een stedelijk of grootstedelijk gebied (minder dan 5000 inwoners, maar binnen 45 minuten reizen naar een stad met meer dan 100.000 inwoners)	6,1	14,0	14,9
Een landelijk gebied (minder dan 5.000 inwoners en meer dan 45 minuten reizen naar een stad met meer dan 100.000 inwoners)	4,2	1,3	1,3

4.3 OPLEIDINGSNIVEAU

Zeven op de tien participanten volgden op het moment dat ze in het project stapten, een opleiding of één of andere vorming. Eén op drie deelnemers is student in het hoger onderwijs en meer dan één op vier volgt les in het secundair onderwijs. De schoolgaande jeugd is hierdoor goed voor bijna zes op tien van de participanten. Opnieuw is dit een vaststelling die vrij gelijklopend is met vorige onderzoeken. Het percentage scholieren en studenten in de vorige steekproeven schommelde rond de 60% tot 65%. Enkel in 2013 was dit percentage lager en bedroeg het ongeveer de helft van de steekproef. In vorige steekproeven was het percentage studenten wel lager dan het percentage scholieren. We hebben reeds gezien dat de gemiddelde leeftijd in deze steekproef iets hoger is en het hoger percentage studenten in de steekproef is mogelijks de verklaring hiervoor. Het percentage deelnemers dat niet langer een opleiding of training volgt, is 31%. Ook dit percentage is vergelijkbaar met vroegere waarnemingen.

Tabel 6: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=398)

OPLEIDING/VORMING	N	% ³
Een leerling in het secundair onderwijs	114	28,6
Een student in het hoger onderwijs	131	32,9
Een leerjongen/Stagiair	8	2,0
Een andere vorm van opleiding of training	34	8,5
Niet in opleiding of training	122	30,7

Een vergelijking tussen inwoners van België en inwoners van andere landen toont aan dat dubbel zoveel Belgische inwoners al de schoolbanken achter zich heeft gelaten. 44% van de Belgische inwoners tegenover 23 % van inwoners van andere landen in de steekproef volgt niet langer onderwijs. Studenten en scholieren zijn dan weer minder vertegenwoordigd bij de Belgische inwoners (samen goed voor 50%) dan onder de inwoners van andere landen (samen 66%). Ook een andere vorm van opleiding komt dubbel zo vaak voor bij inwoners van een ander land (10%) dan bij inwoners van België (5%).

Tabel 7: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens land van woonst - percentages (N=398)

OPLEIDING/VORMING	ANDER LAND	BELGIË
Een leerling in het secundair onderwijs	30,8	24,8
Een student in het hoger onderwijs	36,4	26,9
Een leerjongen/Stagiair	2,4	1,4
Een andere vorm van opleiding of training	10,5	4,5
Niet in opleiding of training	22,9	44,1

Het opleidingsprofiel van de deelnemers aan de verschillende deelacties van Erasmus+: Youth in action varieert heel sterk. Zo hebben de zes deelnemers aan TCA-projecten allemaal hun schoolcarrière achter de rug. Onder de deelnemers aan jongerenuitwisselingen is meer dan de helft nog leerling in het secundair onderwijs. Samen met de studenten maken ze meer dan 80% van de deelnemers aan deze deelactie uit. Deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit hebben een grotere kans student te zijn of iemand die hun opleiding al beëindigd heeft. Studenten komen dan weer relatief het meest voor onder de deelnemers van de gestructureerde dialoog. Samen met de deelnemers aan jongerenuitwisselingen zien we hier het laagste percentage deelnemers dat niet langer een opleiding volgt. Onder de EVS-ers vinden we vooral secundaire scholieren, deelnemers die niet langer in opleiding zijn en studenten terug.

³ De percentages in deze tabel tellen hoger op dan 100% omdat meerdere antwoorden mogelijk waren.

Tabel 8: Opleiding of vorming van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages (N=398)

OPLEIDING/VORMING	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELING (N=166)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N=186)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=24)	EVS (N = 16)
Een leerling in het secundair onderwijs	0,0	51,8	9,1	20,8	37,5
Een student in het hoger onderwijs	0,0	29,5	33,9	62,5	25,0
Een leerjongen/ Stagiair	0,0	1,8	2,7	0,0	0,0
Een andere vorm van opleiding of training	0,0	9,0	9,7	4,2	0,0
Niet in opleiding of training	100,0	11,4	47,3	12,5	37,5

Onder de deelnemers aan projecten die gefinancierd zijn door Jint vzw zien we een grotere vertegenwoordiging van vooral studenten (35%) en participanten die een andere vorm van training volgen (9%) vergeleken met projecten die gefinancierd zijn door een ander nationaal agentschap (respectievelijk 16% en 4%). Onder de deelnemers aan projecten gefinancierd door een ander nationaal agentschap is de helft van de deelnemers niet meer in opleiding (51%). Bij de deelnemers aan projecten gefinancierd door Jint vzw is dit slechts 28%.

Tabel 9: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=418)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	N	%
Lagere school	10	2,4
Lager secundair onderwijs	42	10,0
Hoger technisch secundair onderwijs	9	2,2
Hoger algemeen secundair onderwijs	101	24,2
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	14	3,3
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	242	57,9

Het opleidingsniveau van de participanten is hoog. Meer dan de helft van de participanten heeft een hoger diploma en een kwart van de participanten heeft een diploma hoger algemeen secundair onderwijs. Dit is waarschijnlijk nog een onderschatting van het werkelijk opleidingsniveau dat deze groep zal bereiken, want een

groot deel van hen is nog bezig met hun opleiding. Nochtans is ook deze vaststelling gelijklopend met die van de vorige steekproeven. Het percentage deelnemers met een hoger diploma is telkens meer dan 50% en het percentage met een diploma hoger algemeen secundair onderwijs schommelt in die bevestigingen tussen 16% en 25%. Enkel in de steekproef van 2014 is een groter percentage participanten aanwezig dat hoogstens een diploma lager secundair onderwijs heeft behaald, maar in dat onderzoek was er een grotere vertegenwoordiging van participanten die nog bezig waren met de secundaire school. Het percentage deelnemers met een hoger onderwijsdiploma was in 2013 opvallend hoger (namelijk 70%), maar in die steekproef was de gemiddelde leeftijd dan weer hoger en had een opvallend hoger percentage al hun studies afgerond.

Tabel 10: Vergelijking hoogst behaald diploma van de participanten uit de Vlaamse steekproef november 2015-februari 2016 vergeleken met JOP-gegevens - percentages

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	JOP (2013)	YIA
Hoogstens lagere school	4,6	2,4
Lager secundair onderwijs	5,4	10,0
Hoger secundair onderwijs	41,6	29,7
Hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	48,1	57,9

Indien we de gegevens beperken tot participanten tussen 14 en 30 jaar oud die in het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen, dan kunnen we onze gegevens vergelijken met die uit de Jop-monitor (JOP, 2016a). Deze vergelijking leert dat vooral de middengeschoolden minder vertegenwoordigd zijn in onze steekproef en dat er een kleine oververtegenwoordiging is van participanten met een hoger diploma. De belangrijkste verklaring voor dit verschil is dat in onze steekproef meer studenten uit het hoger onderwijs vertegenwoordigd zijn (54% van de schoolgaande participanten in onze steekproef doet dit in het hoger onderwijs tegenover slechts 40% in de Jop-monitor) en minder secundaire scholieren (46% in onze steekproef tegenover 60% in de Jop-steekproef). Opvallend is dat de laaggeschoolden nauwelijks ondervertegenwoordigd zijn in de Vlaamse steekproef van 2015-2016.

Het hoge opleidingsniveau is nog meer uitgesproken voor inwoners uit België in de steekproef. Bijna zeven op tien heeft als hoogst behaald diploma een hoger diploma. Bij de inwoners van andere landen ligt dit percentage slechts op 50%. Bij deze laatste groep zijn participanten met een diploma lager secundair onderwijs en hoger algemeen secundair onderwijs dan weer meer vertegenwoordigd. Een mogelijke verklaring voor dit verschil is de hogere gemiddelde leeftijd van inwoners van België waardoor een groter aandeel van hen al hun opleiding heeft voltooid vergeleken met de inwoners van andere landen in de steekproef.

Onder de deelnemers aan projecten gesubsidieerd door Jint vzw is het opleidingsniveau minder hoog dan de deelnemers aan projecten gesubsidieerd door andere nationale agentschappen. Ook hier hebben we reeds gezien dat de gemiddelde leeftijd van deelnemers gesubsidieerd door andere agentschappen gemiddeld hoger is en dat het aandeel participanten dat niet langer op de schoolbanken zit hoger ligt onder deze participanten dan onder de participanten gesubsidieerd door Jint vzw.

Tabel 11: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens land van woonst en volgens subsidiërend agentschap – percentages

Hoogst behaald diploma	VOLGENS LAND VAN WOONST		VOLGENS SUBSIDIËREND NATIONAAL AGENTSCHAP	
	Inwoner van een ander land (N=261)	Inwoner van België (N=157)	Ander agentschap (N=47)	Jint vzw (N=371)
Lagere school	2,3	2,5	2,1	2,4
Lager secundair onderwijs	13,0	5,1	4,3	10,8
Hoger technisch secundair onderwijs	1,9	2,5	2,1	2,2
Hoger algemeen secundair onderwijs	27,2	19,1	19,1	24,8
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	4,6	1,3	2,1	3,5
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	51,0%	69,4	70,2	56,3

De enige groep waarin deelnemers met een lager diploma nog enigszins vertegenwoordigd zijn, is bij de deelnemers aan jongerenuitwisselingen. Zoals we eerder al hebben gezien, is meer dan de helft van deze groep nog leerling in het secundair onderwijs. Dit is de meest waarschijnlijke verklaring waarom in deze groep het meest jongeren met een lager diploma vertegenwoordigd zijn. Ook jongeren met een diploma van hoger algemeen secundair onderwijs komen in deze groep meer voor. Enkel onder de EVS-ers ligt dit percentage nog hoger. EVS-vrijwilligers en deelnemers aan jongerenuitwisselingen hebben het minst vaak een hoger diploma. Bij de deelnemers aan de andere deelacties is deze laatste groep goed voor meer dan 70% van de deelnemers.

Tabel 12: Hoogst behaald diploma van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELING (N=170)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N=201)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=25)	EVS (N = 16)
Lagere school	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0
Lager secundair onderwijs	0,0	21,8	1,5	4,0	6,3
Hoger technisch secundair onderwijs	0,0	2,9	1,5	4,0	0,0

Hoger algemeen secundair onderwijs	0,0	30,6	18,4	20,0	43,8
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	0,0	2,9	4,0	0,0	6,3
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	100,0	35,9	74,6	72,0	43,8

Een tweede indicator voor het opleidingsniveau van de participanten, die nieuw is in de huidige bevraging, is het aantal jaren formeel onderwijs dat de participanten succesvol hebben beëindigd. Dit is een veelgebruikte vraag in internationaal onderzoek en wordt onder andere gebruikt om de Human Development Index te construeren (UNDP, 2016).

Tabel 13: Aantal succesvol beëindigende jaren formeel onderwijs van de participanten november 2015-februari 2016 (N=348)

AANTAL JAAR	N	%
0	2	0,6
1-6	39	11,2
7-12	79	22,7
13-16	116	33,3
Meer dan 16 jaar	112	32,2

De antwoorden op deze vraag schommelen tussen 0 jaar formeel onderwijs succesvol voltooid tot 35 jaar, met een gemiddelde van 13,8 jaar formeel onderwijs. De meest gegeven antwoorden zijn 15 en 16 jaar. Deze laatste komen overeen met het aantal jaren dat iemand studeert om een hoger diploma te behalen.

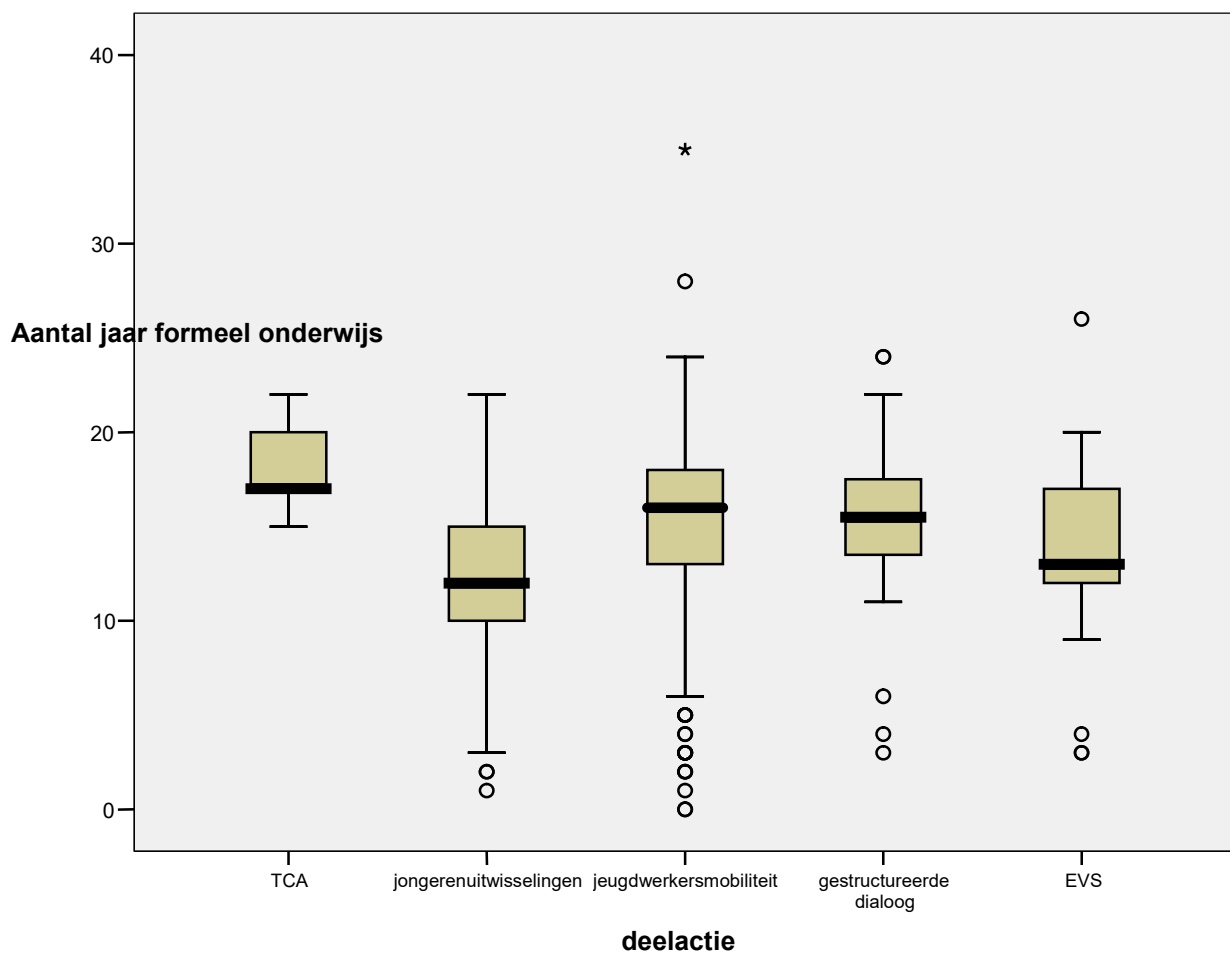
De resultaten op deze vraag leveren een ietwat ander beeld op. Zo is het percentage dat hoogstens het aantal jaren heeft gestudeerd dat equivalent is aan het lager onderwijs beduidend hoger en het percentage participanten dat het equivalent aantal jaren aan het secundair onderwijs heeft voltooid, lager dan in voorgaande vraag. Een deel van deze laatste groep zit waarschijnlijk in de groep van 13-16 jaar omdat ze al bezig is aan hogere studies en eventueel een jaar of enkele jaren succesvol heeft voltooid. Het percentage participanten dat nog bezig is met het hoger onderwijs (13 tot en met 16 jaar) komt overeen met het percentage studenten dat in de steekproef aanwezig is (34%).

Er zijn nauwelijks verschillen in gemiddeld aantal jaren formeel onderwijs tussen participanten die in België wonen (14,3 jaar) en participanten die niet in België wonen (13,8 jaar). Ook tussen deelnemers uit de steekproef die al

dan niet door Jint vzw zijn gesubsidieerd, zijn er nauwelijks verschillen met betrekking tot het gemiddeld aantal jaren formele studies. Bij participanten gesubsidieerd door Jint vzw is dit gemiddelde 14 jaar, bij andere agentschappen 15 jaar.

Volgens deelactie hebben de deelnemers aan jongerenuitwisseling gemiddeld het minst lang formeel onderwijs gevolgd, nauw gevolgd door deelnemers aan EVS-projecten. Het gemiddeld aantal jaren formeel onderwijs is ongeveer gelijk voor deelnemers aan projecten binnen de gestructureerde dialoog en jeugdwerkersmobiliteit. Van alle deelnemers hebben deelnemers aan TCA-projecten het langst gestudeerd. Dit is in lijn met de vaststellingen met betrekking tot hoogst behaald diploma. In de boxplotten kan echter waargenomen worden dat de grootste spreiding in aantal jaren formeel onderwijs zich voordoet bij deelnemers aan jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit. Dit wijst er op dat deze projecten een meer gevarieerd publiek bereiken wat scholingsgraad betreft. Bovendien bereiken alle deelacties, op TCA-projecten na, enkele deelnemers die een heel gering aantal jaren formeel onderwijs achter de rug hebben.

Figuur 2: Boxplot van gemiddeld aantal jaren formele studie volgens deelactie van Erasmus+: Youth in action

Het is echter de vraag hoe de participanten deze vraag precies hebben begrepen. Vooral enkele hoge waarden op deze vraag ondergraven er de geldigheid van. Hebben mensen die een jaar overgedaan hebben deze jaren dubbel of enkel geteld? Rekenen mensen cursussen die ze gevolgd hebben in avondonderwijs bij deze jaren? Hebben mensen misschien de jaren kleuteronderwijs in rekening gebracht? Hoewel de resultaten in lijn liggen met de

resultaten met betrekking tot hoogst behaald diploma, lijkt deze manier van vraagstelling minder geschikt om in Vlaanderen opleidingsniveau in kaart te brengen.

Tabel 14: Hoogst behaald diploma van de vader van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=390)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA VAN VADER	N	%
Lagere school	27	6,9
Lager secundair onderwijs	23	5,9
Hoger technisch secundair onderwijs	38	9,7
Hoger algemeen secundair onderwijs	73	18,7
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	37	9,5
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	192	49,2

De helft van de participanten komt uit een hoogopgeleid thuismilieu. Ongeveer 50% van de participanten heeft een vader en/of moeder die een hoger diploma heeft behaald. Eén op acht van de bereikte participanten is afkomstig van een gezin waar de vader en/of moeder laagopgeleid is (hoogstens een diploma lager secundair onderwijs). Opnieuw komt dit overeen met de voorgaande bevragingen waar ook telkens ongeveer de helft van de deelnemers afkomstig is vanuit een hoogopgeleid thuismilieu en één op acht afkomstig is uit een laagopgeleid thuismilieu. Ten slotte moet nog aangevuld worden dat 6% van de deelnemers het hoogst behaald diploma van vader niet weet en 4% dat van moeder niet kent. Vergeleken met de transnationale steekproef komen deelnemers in de Vlaamse steekproef vaker uit een hoger opgeleid thuismilieu. Het percentage deelnemers waarvan de vader minstens een diploma hoger secundair onderwijs heeft, is in de Vlaamse steekproef 88%. In de transnationale steekproef is dit 71% (Fennes et al. , 2016).

Tabel 15: Vergelijking hoogst behaald diploma van de vader van de participanten uit de Vlaamse november 2015-februari 2016 met Jop-gegevens - percentages

HOOGST BEHAALD DIPLOMA VAN VADER	JOP (2013)	YIA
Hoogstens lagere school	6,4	6,9
Lager secundair onderwijs	10,4	5,9
Hoger secundair onderwijs	42,2	37,9
Hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	40,9	49,2

Opnieuw kunnen we dit vergelijken met Jop-gegevens indien we de analyses beperken tot 14- tot 30-jarigen uit het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (JOP, 2016b). Hieruit blijkt dat jongeren uit hoogopgeleide thuismilieus iets meer vertegenwoordigd zijn in onze steekproef dan in de Jop-steekproef. Jongeren uit laagopgeleide en middenopgeleide thuismilieus zijn dan weer iets ondervertegenwoordigd.

Tabel 16: Hoogst behaald diploma van de moeder van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=394)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA VAN MOEDER	N	%
Lagere school	25	6,4
Lager secundair onderwijs	28	7,1
Hoger technisch secundair onderwijs	28	7,1
Hoger algemeen secundair onderwijs	72	18,4
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	35	8,9
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	204	52,0

Ook wat opleidingsniveau van moeder betreft, zien we dat participanten met hoogopgeleide moeders iets meer vertegenwoordigd zijn in onze steekproef dan in de Jop-steekproef (JOP, 2016c). Participanten waarvan de moeder middenopgeleid is, zijn iets ondervertegenwoordigd. Het percentage participanten met laagopgeleide moeders komt overeen met het percentage jongeren met een laagopgeleide moeder uit de Jop-onderzoeken. Ook in vergelijking met de transnationale steekproef vinden we in de Vlaamse steekproef meer participanten terug met een hoger opgeleide moeder. In de transnationale steekproef is het percentage moeders met minstens een diploma hoger secundair onderwijs 74%, in de Vlaamse steekproef is dit 86%.

Tabel 17: Vergelijking hoogst behaald diploma van de moeder van de participanten uit de Vlaamse steekproef november 2015-februari 2016 vergeleken met de Jop-monitor - percentages

HOOGST BEHAALD DIPLOMA VAN MOEDER	JOP (2013)	YIA
Hoogstens lagere school	7,4	6,4
Lager secundair onderwijs	8,6	7,1
Hoger secundair onderwijs	39,3	34,4
Hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	44,8	52,0

Onder deelnemers die in België wonen (56%) is het percentage deelnemers waarvan de moeder hoogopgeleid⁴ is iets hoger dan onder deelnemers die in een ander land wonen (49%). Onder de deelnemers die deelgenomen hebben aan een project dat gefinancierd is door Jint vzw (36%) zijn er dan weer iets meer deelnemers waarvan de moeder middengeschoold is (diploma hoger secundair onderwijs) dan onder de deelnemers die door een ander agentschap zijn gefinancierd (24%).

Een uitsplitsing naar deelactie leert dat het hoog opgeleid thuismilieu een kenmerk is voor alle deelnemers, ongeacht de deelactie waaraan ze participeren. Hoewel er wel verschillen zijn naar deelactie hebben die vooral te

⁴ Voor deze analyses is geopteerd om enkel hoogst behaald diploma van moeder te rapporteren omdat er iets minder respondenten zijn die niet weten wat het hoogst behaald diploma van moeder is. Bovendien zijn de resultaten voor hoogst behaald diploma van vader vrij gelijklopend.

maken met het feit dat er weinig deelnemers zijn aan bepaalde deelacties in de steekproef. Dan speelt de wet van de kleine getallen waardoor een klein verschil in absolute aantallen zich vertaalt in grote procentuele verschillen.

Tabel 18: Hoogst behaald diploma van moeder november 2015-februari 2016 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages (N=392)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	TCA (N=5)	JONGERENUIT WISSELING (N=158)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N=188)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=24)	EVS (N = 17)
Lagere school	20,0	3,2	9,0	0,0	11,8
Lager secundair onderwijs	20,0	6,3	9,5	0,0	0,0
Hoger technisch secundair onderwijs	0,0	7,0	6,9	12,5	5,9
Hoger algemeen secundair onderwijs	0,0	15,2	21,8	20,8	11,8
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	20,0	9,5	8,0	8,3	11,8
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	40,0	58,9	45,2	58,3	58,8

4.4 BEROEPSSTATUUT

Wat beroepsstatuut betreft, is de helft van de participanten nog voltijds student of scholier. Van de participanten die niet langer studeren is het overgrote deel tewerkgesteld. De grootste groep van hen is voltijds tewerkgesteld. 31% van de deelnemers werkt voltijds. Dit is de hoogst waargenomen graad van voltijdse tewerkstelling in de Vlaamse steekproeven sinds de eerste deelname in 2011. Normaal schommelt de voltijdse tewerkstelling bij de deelnemers rond 25% in vorige bevragingen. Bovendien is 81% van deze voltijds tewerkgestelde deelnemers dit reeds voor minstens 12 maanden. De graad van deeltijdse tewerkstelling is gelijk aan die van de bevraging van 2013 en dit is de steekproef waar de deeltijdse tewerkstelling significant hoger is dan in de andere steekproeven van het RAY-netwerk waaraan Vlaanderen deelnam. Van de deeltijds tewerkgestelden is de kleine helft (47%) deeltijds tewerkgesteld voor minstens 12 maanden. Het percentage zelfstandigen is in deze bevraging gelijk aan die van 2013. 80% van de zelfstandigen is dit trouwens al voor minstens 12 maanden. 25 van de bereikte participanten, die deelnamen aan de bevraging, zijn werkloos. Dat is 6% van deze participanten en ook dit is vergelijkbaar met de vorige steekproeven. Deelnemers die werkloos zijn, zijn dit minstens al voor drie maanden.

Gemiddeld zijn deze deelnemers zeven maanden werkloos. Zeven van de 25 (30%) zijn minstens al 12 maanden werkloos. Eén op vier participanten doet aan vrijwilligerswerk. Ook dit is vergelijkbaar met de vorige onderzoeken.

Tabel 19: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 (N=411)

BEROEPSSTATUUT	N	% ⁵
Nog steeds in het onderwijs of vorming	209	50,9
Voltijds tewerkgesteld	126	30,7
Deeltijds tewerkgesteld	49	11,9
Zelfstandige	30	7,3
Werkloos	25	6,1
Vrijwilliger	95	23,1
Stagiair	21	5,1
Niet in betaald werk/huishouden	11	2,7
Ander statuut	29	7,1

Tabel 20: Beroepsstatuut van de participanten net voor het project november 2015-februari 2016 volgens land van woonst en subsidiërend agentschap - percentages

Beroepsstatuut	LAND VAN WOONST		SUBSIDIËREND AGENTSCHAP	
	Ander land (N = 255)	België (N= 156)	Ander nationaal agentschap (N = 46)	Jint vzw (N = 365)
Nog steeds in het onderwijs of vorming	53,7	46,2	41,3	52,1
Voltijds tewerkgesteld	23,9	41,7	56,5	27,4
Deeltijds tewerkgesteld	13,7	9,0	2,2	13,1
Zelfstandige	9,0	4,5	2,2	7,9
Werkloos	5,1	7,7	8,7	5,8
Vrijwilliger	25,1	19,9	15,2	24,1
Stagiair	5,5	4,5	0,0	5,8

⁵ De percentages in deze tabel tellen hoger op dan 100% omdat meerdere antwoorden mogelijk waren.

Niet in betaald werk/huishouden	3,1	1,9	0,0	3,0
Ander statuut	9,4	3,2	0,0	7,9

De stijging in voltijds tewerkgestelden onder de deelnemers is grotendeels te verklaren door de hogere voltijdse tewerkstelling onder deelnemers die in België wonen. In vroegere bevestigingen schommelde de voltijdse tewerkstelling onder inwoners van België tussen 20 en 30%, nu is die bijna 42%. De voltijdse tewerkstelling onder deelnemers die wonen in een ander land is daarentegen vergelijkbaar met die van de vorige steekproeven. Verder zien we dat de voltijdse tewerkstelling van deelnemers aan een project gefinancierd door een ander nationaal agentschap hoger is dan de voltijdse tewerkstelling van deelnemers aan projecten gefinancierd via Jint vzw. De groep voltijdse tewerkgestelden onder deelnemers aan een project gefinancierd via een ander nationaal agentschap is zelfs groter dan de groep studerenden.

Tabel 21: Beroepsstatuut november 2015-februari 2016 volgens deelactie van Erasmus+: Youth in Action – percentages

BEROEPSSTATUUT	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELING (N=164)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N=200)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N=24)	EVS (N = 17)
Nog steeds in het onderwijs of vorming	0,0	65,9	38,0	68,0	50,0
Voltijds tewerkgesteld	66,7	16,5	44,0	20,0	12,5
Deeltijds tewerkgesteld	16,7	6,7	15,0	16,0	18,8
Zelfstandige	0,0	2,4	10,5	8,0	18,8
Werkloos	33,3	3,0	8,5	4,0	0,0
Vrijwilliger	16,7	13,4	32,0	16,0	25,0
Stagiair	0,0	4,9	3,5	16,0	12,5
Niet in betaald werk/huishouden	0,0	0,6	4,5	0,0	6,3
Ander statuut	0,0	12,8	2,5	4,0	12,5

Een opdeling naar deelactie leert dat studerenden vooral voorkomen onder de deelnemers aan jongerenuitwisselingen en de gestructureerde dialoog. Voltijdse tewerkstelling komt iets vaker voor bij de deelnemers aan TCA-projecten en jeugdwerkersmobiliteit. Bij deze laatste groep komt ook iets meer vrijwilligerswerk voor.

4.5 MINDERHEIDSSTATUUT

Eén op de tien participanten die deelnam aan het onderzoek van 2015-2016 rekt zich tot één of andere minderheid. Opnieuw is dit in lijn met de vorige bevragingen, waar dit percentage tussen 7% (in 2013) en 13% (in 2011 en 2012) schommelt.

Tabel 22: Minderheidsstatuut van de participanten november 2015-februari 2016 (N=413)

BEHOOR JE TOT EEN CULTURELE, ETNISCHE, RELIGIEUZE OF TAALKUNDIGE MINDERHEID?	N	%
Ja	45	10,9
Neen	368	89,1

Van de 45⁶ participanten die zich tot een minderheid rekenen, stelt de grootste groep te behoren tot een religieuze minderheid (17 van de 45, 38%). 15 van de 45 rekenen zich tot eerste generatie migranten en 9 van de 45 tot een taalkundige minderheid. Nog eens 8 participanten stellen dat ze behoren tot een minderheid die al altijd gewoond heeft in hun land van herkomst en 8 van hen zijn migranten van de tweede generatie. 7 van de 45 behoren tot een etnische of culturele minderheid. Ten slotte stellen 5 van de 45 dat ze een andere minderheid zijn.

Vergeleken met de transnationale steekproef is het percentage participanten dat zich rekt tot een minderheid iets lager. In de eerste ligt dit percentage op 13%, in de Vlaamse steekproef is dit 11%. Ook de samenstelling van de minderheidsgroepen is iets anders. In de transnationale steekproef rekt de grootste groep minderheden zich tot een etnische minderheid, nauw gevolgd door een minderheid die altijd gewoond heeft in hun land van herkomst en taalkundige minderheden. Pas dan komen minderheden als gevolg van migratie.

Naar land van woonst is er geen verschil in het percentage deelnemers dat zich tot een minderheid rekt. Zowel onder de Belgische inwoners als de inwoners van andere landen bedraagt dit percentage 11%. Onder participanten die deelnemen aan een project gefinancierd door een ander agentschap dan Jint vzw is er slechts één deelnemer op 44 die zich tot een minderheid rekt. Onder de deelnemers aan projecten gefinancierd door Jint vzw ligt dit percentage opnieuw op 11%. Naar deelactie ligt het aantal deelnemers dat zich tot een minderheid rekt het hoogst onder deelnemers aan EVS (5 van de 17) en deelnemers aan de gestructureerde dialoog (5 van de 25).

4.6 MOEDERTAAL

Het overgrote deel van de participanten spreekt een officieel erkende taal thuis. Dit percentage ligt voor alle participanten uit de Vlaamse steekproef op 6%. Daarnaast spreken wel 122 deelnemers (29%) in hun ruimere familie een taal die niet officieel erkend is. Vergeleken met vroegere steekproeven is dit gelijklopend: het percentage participanten dat thuis geen officieel erkende taal spreekt, schommelt tussen 5 en 11%. Enkel in 2012 lag dit percentage hoger met 17%. Ook het percentage dat in de ruimere familie een niet-officiële taal spreekt, schommelt in vroegere steekproeven tussen 21% en 28%.

⁶ De aantallen van mensen die zich tot een minderheid rekenen, tellen op tot meer dan 45 omdat meerdere antwoorden konden worden gegeven.

Als we de analyses beperken tot de participanten die in het Vlaams Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen, dan zien we dat het percentage deelnemers uit het Vlaams Gewest dat geen officieel erkende taal thuis spreekt 6% is en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaat dit om 5 van de 36 participanten (14%).

Tabel 23: Thuis taal van de participanten november 2015-februari 2016 (N=422)

THUISTAAL	JA	NEEN
Is de taal die je hoofdzakelijk thuis spreekt, een officieel erkende taal?	93,6	6,4
Wordt er in je ruimere familie (zoals je grootouders) nog een taal gesproken die geen officieel erkende taal is?	28,8	71,2

De bereikte onderzoeksdeelnemers spreken samen 37 verschillende talen als moedertaal. Het meest frequent in de Vlaamse steekproef is het Nederlands. Ongeveer één op de drie participanten spreekt van thuis uit Nederlands. Onder de andere talen zijn vooral die talen sterk vertegenwoordigd van de landen waarmee projecten zijn opgezet. Zo is het Duits de tweede meest voorkomende moedertaal onder de deelnemers (36), daarna volgen het Roemeens (21), het Turks en het Fins (telkens 16 participanten). Ook het Frans (eveneens 16 deelnemers) is aanzienlijk aanwezig in de steekproef.

Onder de participanten die in het Vlaams Gewest wonen, heeft 77% het Nederlands als moedertaal. De andere 23% heeft een andere moedertaal. De taal die hier het meest vernoemd wordt, is het Frans (4%). Indien we de twee Duitstaligen er bij nemen, dan spreekt 81% van de inwoners van het Vlaams Gewest één van de drie officiële talen in België. Deelnemers die wonen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben in mindere mate het Nederlands als moedertaal. Slechts zeven van de 36 (19,4%) van deze deelnemers spreekt Nederlands als eerste taal. Zes van de 36 (16,7%) deelnemers uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de Vlaamse steekproef is van thuis uit Franstalig. Indien we hier ook de twee van thuis uit Duitstaligen bij rekenen, dan hebben slechts vijftien van de 36 (42%) inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de Vlaamse steekproef één van de officiële talen van België als moedertaal.

Tabel 24: Moedertaal van de participanten november 2015-februari 2016 (N=418)

MOEDERTAAL	N	%
Albanees	1	0,2
Arabisch	8	1,9
Armeens	3	0,7
Bosnisch	1	0,2
Bulgaars	6	1,4
Kroatisch	5	1,2
Tsjechisch	10	2,4
Deens	5	1,2

Nederlands	130	31,1
Engels	12	2,9
Ests	9	2,2
Fins	16	3,8
Frans	16	3,8
Georgisch	1	0,2
Duits	36	8,6
Grieks	7	1,7
Hongaars	6	1,4
IJslands	3	0,7
Italiaans	11	2,6
Lets	7	1,7
Litouws	9	2,2
Maltees	3	0,7
Moldavisch	1	0,2
Noors	1	0,2
Pools	10	2,4
Portugees	8	1,9
Roemeens	21	5,0
Russisch	4	1,0
Servisch	7	1,7
Slovaaks	6	1,4
Sloveens	4	1,0
Spaans	13	3,1
Zweeds	11	2,6
Turks	16	3,8
Oekraïens	4	1,0

Romani	1	0,2
Macedonisch	4	1,0
Andere taal	2	0,5

4.7 VROEGERE INTERNATIONALE ERVARINGEN

De bereikte deelnemers in het onderzoek zijn bereisde deelnemers. Voor slechts 4% van hen is het de eerste buitenlandse ervaring die ze hebben opgedaan. De belangrijkste redenen om naar het buitenland te gaan, is als vakantie, in het kader van een schoolreis en als deelnemer van een jongerenuitwisseling. Dit is dezelfde top drie die in vorige steekproeven is vastgesteld. Het percentage deelnemers dat een buitenlandse reis heeft gemaakt in het kader van een schoolreis ligt in 2015-2016 wel iets lager dan in de bevragingen in 2013 en 2014, waar dit percentage 65% was. Het percentage deelnemers dat school liep in een ander land is echter dubbel zo hoog in 2015-2016 vergeleken met andere bevragingen. Een nieuw toegevoegde reden in de huidige standaardsurvey is de nabijheid van een internationale grens. Eén op acht van de deelnemers uit de Vlaamse steekproef geeft deze reden op voor een buitenlandse ervaring.

Tabel 25: Redenen waarom de participanten vroeger reeds naar het buitenland gingen (N=421)

REDENEN	N	%
Als vakantie	351	83,4
Als schoolreis	233	55,3
Als deelnemer van een jongerenuitwisseling	195	46,3
Ik ging naar school in een ander land	54	12,8
Ik woonde in een ander land	50	11,9
Ik studeerde aan een universiteit, hogeschool in een ander land	61	14,5
Ik deed een taal cursus in een ander land	67	15,9
Ik deed een stage in een ander land	53	12,6
Ik volgde een beroepscursus in een ander land	22	5,2
Ik werkte als au-pair in het buitenland	10	2,4
Ik had een job in het buitenland	52	12,4
Ik leefde met mijn partner in het buitenland	23	5,5
Ik woon dicht bij een grens	51	12,1
Ik ben geboren in een ander land	17	4,0
Een andere reden	43	10,3

Ik ben nog nooit naar het buitenland gegaan voor dit project	17	4,0
--	----	-----

Inwoners van België hebben in grotere mate dan inwoners van een ander land een buitenlandse ervaring opgedaan als vakantie. Ook dit is consistent met de vorige bevindingen. Het percentage Belgische inwoners dat in het kader van een vakantie naar het buitenland is getrokken, ligt in de huidige bevraging echter iets lager dan in de vorige bevragingen. In de vorige bevragingen was dit percentage stevast boven de 93%. Ook buitenlandse reizen in het kader van een schoolreis komt meer voor bij inwoners van België dan bij inwoners van een ander land. Ook dit is een constante waarneming in de Ray-onderzoeken. Naar het buitenland gaan in het kader van een jongerenuitwisseling is dan meer ingebakken bij inwoners uit andere landen. Hier zijn de steekproeven van het RAY-netwerk minder consistent. In 2012 bijvoorbeeld waren meer Belgische inwoners dan inwoners van andere landen al eens naar het buitenland gegaan als een onderdeel van een jongerenuitwisselingsproject. Een andere vaststelling – die ook al consistent is met eerdere bevragingen – is dat meer Belgische inwoners naar het buitenland gaan voor een stage dan inwoners van andere landen. Verder stellen meer Belgische inwoners dat ze naar het buitenland gaan omdat er een grens dichtbij is. Dit hoeft niet te verwonderen voor een klein land. Het verschil met inwoners van andere landen is echter niet uitgesproken.

Tabel 26: Redenen waarom de participanten vroeger reeds naar het buitenland gingen volgens land van woonst (N=421)

REDENEN	ANDER LAND	BELGIË
Als vakantie	79,4	89,9
Als schoolreis	45,4	71,4
Als deelnemer van een jongerenuitwisseling	48,9	42,1
Ik ging naar school in een ander land	13,7	11,3
Ik woonde in een ander land	6,5	16,4
Ik studeerde aan een universiteit, hogeschool in een ander land	13,4	16,4
Ik deed een taalcursus in een ander land	14,9	17,6
Ik deed een stage in een ander land	9,9	17,7
Ik volgde een beroepscursus in een ander land	6,1	3,8
Ik werkte als au-pair in het buitenland	3,1	1,3
Ik had een job in het buitenland	12,6	11,9
Ik leefde met mijn partner in het buitenland	6,1	4,4
Ik woon dicht bij een grens	10,7	14,5
Ik ben geboren in een ander land	3,1	5,7
Ik ben nog nooit naar het buitenland gegaan voor dit project	5,7	1,3

Internationale ervaring kan echter ook opgedaan worden door een vroegere deelname aan een gelijkaardig project als een project uit Erasmus+: Youth in Action. Op de vraag of de deelnemers al deelgenomen hebben aan een gelijkaardig project antwoorden 219 van de 425 (51.5%) positief. Dit is iets hoger dan in vorige bevragingen waar dit percentage steevast onder de 50% ligt.

Niet alleen ligt het percentage deelnemers dat ooit al eens aan een gelijkaardig project heeft deelgenomen, hoger. Degene die al aan een gelijkaardig project hebben deelgenomen, doen dit zelfs regelmatig. Het gemiddeld aantal deelnames ligt gemiddeld op 4.4. Dit is vergelijkbaar aan het onderzoek uit 2011 en 2013, maar hoger dan in 2012 en 2014. Er zijn geen verschillen in aantal vroegere deelnames naargelang financierend nationaal agentschap of land van woonst. Ook dit is consistent met de vroegere RAY-steekproeven waarin ook geen significante verschillen werden gevonden. Deelnemers aan TCA-projecten hebben wel al veel meer internationale ervaringen opgedaan dan de deelnemers aan andere deelacties van het programma. Het gemiddelde voor deze deelnemers ligt namelijk op 12 deelnames. Voor deelnemers aan jongerenuitwisselingen (gemiddeld 3 voorgaande deelnames), aan jeugdwerkersmobiliteit (gemiddeld 5 voorgaande deelnames) en gestructureerde dialoog (gemiddeld 4 vorige deelnames) ligt dit beduidend lager. EVS-vrijwilligers hebben het minst al een gelijkaardige ervaring opgedaan. Het gemiddeld aan voorgaande deelnames in deze groep deelnemers is gelijk aan 1. Er moet wel gewaarschuwd worden dat het gemiddelde van TCA-deelnemers en EVS-vrijwilligers telkens is gebaseerd op de antwoorden van slechts twee deelnemers.

Tabel 27: Vroegere deelnames aan gelijkaardige projecten (N=215)

PARAMETER	
Gemiddelde	4,4 ⁷
Mediaan	3
Modus	2
Standaardafwijking	4.1
Minimum	1
Maximum	50

Voor twee derde van de deelnemers, die reeds een gelijkaardige ervaring hebben opgedaan, is dit gebeurd binnen het Erasmus+: Youth in Action programma of één van haar voorlopers. Meer dan één op drie heeft deelgenomen aan een gelijkaardig project gefinancierd door de Europese Unie, maar vier op tien hebben al deelgenomen aan een gelijkaardig project dat niet gefinancierd is door de EU. Een vergelijking met vorige bevragingen kunnen we niet maken omdat deze vraag aangepast is in de nieuwe bevraging van 2015-2016.

⁷ Voor het berekenen van dit gemiddelde is geen rekening gehouden met twee extreme waarden die boven de 40 deelnames lagen.

Tabel 28: Soort gelijkaardig project waaraan reeds is deelgenomen (N=211)

SOORT PROJECT	N	% ⁸
Een project binnen Erasmus+: Youth in Action of een voorloper ervan	134	63,5
Een gelijkaardig project, gefinancierd door een ander programma van de EU	79	37,4
Een ander gelijkaardig project	91	43,1

Naargelang woonplaats (België versus een ander land) zijn er nauwelijks verschillen waar te nemen voor het soort project waarlangs de deelnemers al internationale ervaring hebben opgedaan.

Tabel 29: Soort gelijkaardig project waaraan reeds is deelgenomen volgens land van woonst (N=211)

SOORT PROJECT	ANDER LAND	BELGIË
Een project binnen Erasmus+: Youth in Action of een voorloper ervan	63,3	63,9
Een gelijkaardig project, gefinancierd door een ander programma van de EU	39,8	33,7
Een ander gelijkaardig project	43,0	43,3

4.8 JONGEREN UIT KANSENGROEPEN

Eén van de doelstellingen van Erasmus+: Youth in Action is het betrekken van jongeren uit kansengroepen in het programma. De programmagids van Erasmus+: Youth in Action omschrijft jongeren uit kansengroepen als jongeren die vergeleken met hun leeftijdsgenoten een achterstelling hebben omdat ze met obstakels ten aanzien van één of meerdere levensdomeinen geconfronteerd worden en waardoor ze minder deel kunnen nemen aan transnationale projecten (European Commission, 2016).

Het profiel van de deelnemers tot nu toe getuigt niet echt van veel achterstelling. De deelnemers wonen meestal in een stedelijk gebied, ze zijn zelf hoogopgeleid en komen veelal uit een hoogopgeleid thuismilieu. Het merendeel spreekt één van de erkende talen van hun land en de overgrote meerderheid rekent zich niet tot een minderheid. Ze kennen een grote internationale mobiliteit door naar het buitenland te reizen in het kader van een vakantie, een schooluitstap of als onderdeel van een jongerenuitwisselingsprogramma.

Het zou echter te ver gaan om te concluderen dat er geen enkele jongere uit een kansengroep vertegenwoordigd is onder de deelnemers. Zo is zes procent van de deelnemers werkloos. Onder de Belgische inwoners is dit zelfs acht procent. Gemiddeld zijn deze jongeren zeven maand werkloos en een aanzienlijk aandeel van hen is al minstens een jaar werkloos. Eén op acht heeft zelf een laag diploma of komt uit een laaggeschoold thuismilieu. Elf procent rekent zich tot een minderheid. Eén op vier deelnemers, die in het Vlaams Gewest, woont en zelfs de meerderheid van de deelnemers, die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest woont, spreekt niet één van de drie officieel erkende talen van België als moedertaal.

⁸ Deze percentages tellen hoger op dan 100 omdat meerdere antwoorden konden worden aangeduid.

Enkele vragen uit de vragenlijst zijn specifiek opgenomen om deze kansengroepen beter in kaart te brengen. Een eerste vraag die we kunnen gebruiken is de mate waarin de deelnemers financiële obstakels hebben tegengekomen voor hun deelname aan het project zelf.

Tabel 30: Het betalen van de onkosten van het project (N=469)

HET BETALEN VAN DE ONKOSTEN	N	%
Was gemakkelijk voor me	202	43,3
Was moeilijk voor me	53	11,3
Was niet nodig want alle onkosten werden gedekt door het project	214	45,6

Hieruit blijkt dat elf procent van de deelnemers het toch moeilijk heeft om de onkosten, die gepaard gaan met het project, te financieren. In 2014 bedroeg dit slechts vier procent en in 2013 zes procent. De huidige gegevens zijn meer in lijn met de bevindingen uit de bevraging uit 2011 en 2012, waar dit percentage respectievelijk veertien procent en twaalf procent is. Opvallend is dat in deze laatste twee bevragingen het percentage deelnemers dat geen onkosten diende te betalen, opvallend lager was (namelijk zeventien procent en 33% respectievelijk). Het is daarom veilig te stellen dat er in 2015-2016 onder de deelnemers, die een bijdrage dienden te betalen, een groter aandeel is dat hier problemen mee ondervond. In 2015-2016 is dit aandeel namelijk 21%. Het probleem met deze indicator is dat deze vraag voor het overgrote deel van de deelnemers niet relevant is omdat ze sowieso geen onkosten moeten betalen. Het valt niet uit te sluiten dat onder deze deelnemers ook jongeren uit kansengroepen vallen. Bovendien is het een indicator voor een financiële obstakel en de definitie van kansengroepen in het Erasmus+-programmagids is ruimer dan enkel financiële obstakels.

De definitie van jongeren uit kansengroepen uit het Erasmus+-programma heeft een relatief karakter: het gaat over kansen ten aanzien van die van leeftijdsgenoten. Om dit relatief karakter van de definitie op te vangen, is een vraag gesteld naar de mate waarin de deelnemers sociale deprivatie (Verbruggen et al., 2016) of sociale demotie (Pelleriaux, 2002) ervaren. Dit gebeurt aan de hand van een vraag of de deelnemers vinden dat ze een eerlijk deel van kansen krijgen in hun leven. Meer dan twee derden van de participanten vindt dat ze voldoende tot meer dan voldoende kansen krijgt in het leven. Vijftien procent van hen ervaart toch een zeker gevoel van relatieve sociale deprivatie want ze zijn de mening toegedaan dat ze niet alle kansen krijgen. Dit percentage komt overeen met het percentage uit de vorige steekproeven van het RAY-netwerk. Zestien procent van de deelnemers weet niet goed deze vraag in te schatten of die te beantwoorden. Opnieuw is dit vergelijkbaar met vorige bevragingen, hoewel het percentage participanten, dat tevreden is over hun kansen, ietwat hoger ligt. Het percentage participanten dat geen antwoord kan geven of deze vraag niet verstaat (16,9%) is eveneens lager dan in vorige bevragingen. Hier moet echter wel de waarschuwing worden gegeven dat de antwoordcategorieën in de vroegere standaardenquête anders geformuleerd waren. Er was slechts één antwoordcategorie namelijk 'ik weet niet hoe deze vraag te beantwoorden'.

Tabel 31: Relatieve sociale deprivatie participanten november 2015-februari 2016 (N=413)

VERGELEKEN MET LEEFTIJDGENOTEN IN MIJN LAND, KRIJG IK	N	%
voldoende kansen in het leven.	184	44,6
Meer dan voldoende kansen in het leven.	98	23,7

Ietwat minder kansen in het leven.	46	11,1
Veel minder kansen in het leven.	14	3,4
Ik weet het niet.	24	5,8
Ik versta deze vraag niet.	47	11,4

Als we enkel rekening houden met die participanten die deze vraag kunnen beantwoorden, dan stijgt het percentage jongeren dat voldoende kansen krijgt in het leven tot 53,8% en het percentage dat meer dan voldoende kansen krijgt tot 28,6%. Samen zijn beide groepen goed voor 81,4% van de participanten. Het aandeel dat ietwat minder kansen krijgt, bedraagt dan 13,4% en het percentage dat veel minder kansen krijgt, is dan 4,1. Samen zijn beide groepen goed voor 17,5% van de participanten.

Tabel 32: Relatieve sociale deprivatie participanten november 2015-februari 2016 volgens land van woonst (N=342) - percentages

VERGELEKEN MET LEEFTIJDGENOTEN IN MIJN LAND, KRIJG IK	ANDER LAND (N=226)	BELGIË (N=116)
voldoende kansen in het leven.	54,0	53,4
Meer dan voldoende kansen in het leven.	27,0	31,9
Ietwat minder kansen in het leven.	14,2	12,1
Veel minder kansen in het leven.	4,9	2,6

Naar land van woonst zijn er niet zo veel verschillen. De inwoners van België rapporteren in mindere mate gevoelens van relatieve sociale deprivatie, maar de verschillen zijn verwaarloosbaar klein. Gevoelens van sociale demotie komen het meest voor onder deelnemers van EVS-projecten. Er moet hier wel op gewezen worden dat het maar over 5 van de 15 EVS-vrijwilligers gaat die deze vraag konden beantwoorden. Dit is echter wel een constante bevinding in de RAY-steekproeven voor Vlaanderen.

Tabel 33: Relatieve sociale deprivatie participanten november 2015-februari 2016 volgens deelactie (N=342) - percentages

VERGELEKEN MET LEEFTIJDGENOTEN IN MIJN LAND, KRIJG IK	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 131)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 168)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N = 22)	EVS (N=15)
voldoende kansen in het leven.	50,0	61,8	45,8	63,6	60,0
Meer dan voldoende kansen in het leven.	33,0	23,7	34,5	27,3	6,7

Ietwat minder kansen in het leven.	16,7	11,5	14,3	4,5	33,3
Veel minder kansen in het leven.	0,0	3,1	5,4	4,5	0,0

Naast het relatieve karakter peilt de vragenlijst ook uitdrukkelijk naar vier levensdomeinen waar jongeren obstakels kunnen tegenkomen: werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving.

Tabel 34: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving

OBSTAKELS TEN AANZIEN VAN	N		%	
	Neen	Ja	Neen	Ja
Onderwijs (N = 398)	334	64	83,9	16,1
Werk (N=381)	276	105	72,4	27,6
Participatie aan samenleving en politiek (N=375)	313	62	83,5	16,5
Mobiliteit (N=390)	323	67	82,8	17,2

Het is duidelijk dat het overgrote deel van de deelnemers geen obstakels ondervindt ten aanzien van deze vier levensdomeinen. Toch meldt één op zes deelnemers problemen in de toegang tot onderwijs, mobiliteit en sociale participatie. Het levensdomein waar de deelnemers het meest obstakels ontmoeten, heeft te maken met het verwerven van een plaats op de arbeidsmarkt. Meer dan een kwart van de ondervraagde deelnemers signaleert hier een probleem. Dit is lager dan in 2012 en 2013 toen één op drie deelnemers problemen signaleerde ten aanzien van toegang tot de arbeidsmarkt, maar opvallend meer dan in 2014 toen slechts 13% problemen ten aanzien van dit levensdomein rapporteerde.

Tabel 35: Obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving volgens land van woonst - percentages

OBSTAKELS TEN AANZIEN VAN	ANDER LAND (N=249)	BELGIË (N=149)
Onderwijs	19,7	10,1
Werk	32,8	19,5
Participatie aan samenleving en politiek	19,1	12,2
Mobiliteit	21,6	10,1

Inwoners van België rapporteren in mindere mate allerlei obstakels ten aanzien van deze vier levensdomeinen dan inwoners van andere landen. Het verschil is het meest uitgesproken ten aanzien van de toegang tot de arbeidsmarkt, maar ook mobiliteit. Zo rapporteert één op drie inwoners van een ander land moeilijkheden bij het verwerven van een plaats op de arbeidsmarkt, terwijl dit onder de Belgische inwoners slechts één op vijf is. Onder inwoners van een ander land is het percentage deelnemers dat problemen met mobiliteit signaleert dubbel zo groot als onder inwoners van België. Opnieuw is dit consistent met de vorige bevragingen waarin inwoners van België minder obstakels melden. Alleen in 2014 was dit niet het geval. In die steekproef zaten er veel inwoners van Nederland onder de inwoners van andere landen.

Tabel 36: Obstakels van participanten ten aanzien van vier levensdomeinen november 2015-februari 2016 volgens deelactie - percentages

OBSTAKELS TEN AANZIEN VAN	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 161)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 191)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N = 25)	EVS (N=15)
Onderwijs	16,7	17,4	14,7	20,0	13,3
Werk	33,3	25,3	29,0	30,4	25,0
Participatie aan samenleving en politiek	0,0	16,6	19,3	8,7	0,0
Mobiliteit	0,0	20,4	16,0	13,0	12,5

Naargelang deelactie van het Erasmus+: Youth in Action-programma zijn er niet ze veel verschillen tussen deelnemers van de verschillende deelacties. Enkel deelnemers aan de gestructureerde dialoog rapporteren in iets hogere mate drempels in hun toegang tot onderwijs, maar dit verschil is niet zo uitgesproken vergeleken met deelnemers aan andere deelacties.

Tabel 37: Redenen voor obstakels van participanten ten aanzien van werk, mobiliteit, onderwijs en participatie aan de samenleving (N=140)

REDENEN VAN OBSTAKEL	N	%
Gebrek aan geld	63	45,5
Een andere reden	49	35,0
Mijn sociale achtergrond	26	18,6
Familiale verplichtingen	22	15,7
Lage scholingsgraad	18	12,9
Leven in een verafgelegen gebied	16	11,4
Behoren tot een groep die wordt gediscrimineerd	15	10,7

Een geschiedenis van werkloosheid in de familie	11	7,9
Mijn gender	11	7,9
Leven in een achtergestelde buurt	9	6,4
Behoren tot een minderheid	7	5,0
Een functiebeperking hebben	6	4,3
Mijn seksuele oriëntatie	6	4,3
Leven in een conflictgebied	6	4,3
Moeilijkheden met de officiële taal van mijn land	4	2,9
Een crimineel verleden hebben	0	0,0
Gezondheidsproblemen	0	0,0
Behoren tot een achtergestelde groep	0	0,0

Aan de deelnemers die een obstakel signaleerden, werd ook gevraagd waaraan het obstakel dan te wijten is. Gebrek aan geld is – net zoals in de andere bevragingen – het meest gegeven antwoord op deze vraag. Het percentage deelnemers dat deze reden aanstipt, is echter kleiner dan in vorige bevragingen waarin de helft tot zelfs meer dan 60% van de deelnemers het obstakel wijten aan financiële problemen. ‘Andere redenen’ is traditioneel de tweede meest aangestipte reden. Afwijkend van vroegere bevragingen is de top drie plaats van ‘mijn sociale achtergrond’. In 2013 stipte slechts twee procent van de ondervraagden deze reden aan en in de andere bevragingen wordt het nauwelijks door 15% van de respondenten aangeduid. Ook verantwoordelijkheden in familieverband scoort relatief hoog in de 2015-2016 bevraging vergeleken met andere bevragingen. Een lage scholingsgraad, gezondheidsproblemen, problemen met de officiële landstaal en leven in een verafgelegen gebied worden dan weer minder aangestipt als reden vergeleken met vroegere steekproeven.

Tabel 38: Participatie van kansengroepen onder de participanten volgens projectbegeleiders (N=51)

DEELNAME VAN JONGEREN UIT KANSENGROEPEN?	N	%
Ja	32	62,7
Neen	19	37,3

Ook aan de projectbegeleiders is gevraagd of er jongeren uit kansengroepen of met speciale noden vertegenwoordigd zijn onder de deelnemers van hun project. Volgens twee derde van de projectbegeleiders, die deze vraag beantwoorden, is dat het geval. Volgens één derde is dat niet het geval. Opnieuw is dit vergelijkbaar met de vorige bevragingen. In sommige van die vorige bevragingen ligt het aantal projectbegeleiders, dat dit zich niet meer kan herinneren of er al dan niet jongeren uit kansengroepen deelnemen aan het project, hoger dan in de huidige bevraging (namelijk 6 van de 57 projectbegeleiders of ongeveer 10% waar dit in 2011 en 2012 boven de 20% was).

Tabel 39: Redenen waarom de toegankelijkheid problematisch is voor participanten volgens projectbegeleiders (N=32)

REDENEN	N	%
Behoren tot een achtergestelde groep	19	59,4
Sociale achtergrond	16	50,0
Gebrek aan geld	14	43,8
Een geschiedenis van werkloosheid in de familie	12	37,5
Leven in een verafgelegen gebied	11	34,4
Gender	11	7,9
Leven in een achtergestelde buurt	11	34,4
Lage scholingsgraad	10	31,3
Gezondheidsproblemen	9	28,1
Familiale verplichtingen	5	15,6
Een andere reden	4	12,5
Behoren tot een groep die wordt gediscrimineerd	4	12,5
Behoren tot een minderheid	4	12,5
Een functiebeperking hebben	4	12,5
Een crimineel verleden hebben	4	12,5
Moeilijkheden met de officiële taal van hun land	3	9,4
Seksuele oriëntatie	2	6,5
Leven in een conflictgebied	0	0,0

Bij de projectbegeleiders zien we toch andere redenen vermeld waarom het moeilijk is voor bepaalde deelnemers om te participeren aan het project. Onder hen is het meest gegeven antwoord 'behoren tot een achtergestelde groep', terwijl geen enkele participant dit antwoord heeft aangestipt. Op de tweede plaats komt de sociale achtergrond van de participanten, wat de derde belangrijkste reden is voor de participanten. De top drie bij de projectbegeleiders wordt vervolledigd met een gebrek aan geld, wat bij de participanten op één staat. Een geschiedenis van werkloosheid in de familie en gezondheidsproblemen zijn twee redenen die relatief meer aangehaald worden door de projectbegeleiders dan door de participanten. Familiale verplichtingen en behoren tot een groep die gediscrimineerd wordt, zijn dan weer minder prominent aanwezig in de antwoorden van de projectbegeleiders.

Tabel 40: Participatie van jeugdwerkers, jeugdbegeleiders of professionelen uit kansengroepen in de begeleiding van het project (N=21)

DEELNAME VAN JEUGDWERKERS, JEUGDBEGELEIDERS OF PROFESSIONELEN UIT KANSENGROEPEN?	N	%
Ja	10	47,6
Neen	11	52,4

Ook onder de projectbegeleiders van het project zijn er vertegenwoordigers van kansengroepen volgens de projectbegeleiders die deze vraag beantwoorden. Volgens bijna de helft van deze projectbegeleiders was dit het geval.

Sinds het Vlaams onderzoeksrapport van 2013 (zie Stevens, 2014) is een meer systematische manier van het meten van jongeren uit kansengroepen geïntroduceerd. Deze manier van meten is enerzijds geïnspireerd door de definitie van jongeren uit kansengroepen in de Erasmus+-programmagids. Anderzijds wijkt het op bepaalde punten af omdat het aansluit bij bepaalde manieren waarop deze groep in Vlaamse, wetenschappelijke teksten wordt omschreven. De Erasmus+- programmagids definieert jongeren uit kansengroepen als jongeren die minder kansen hebben dan hun leeftijdsgenoten omdat ze geconfronteerd worden met obstakels ten aanzien van zeven levensdomeinen: het hebben van een functiebeperking, onderwijs, economische obstakels, culturele obstakels, gezondheidsproblemen, sociale obstakels en geografische obstakels. Heel wat van deze obstakels komen terug in de vragen over de mate waarin jongeren worden geconfronteerd met obstakels. Ook de redenen waarom ze deze obstakels tegenkomen, komen in aanmerking voor de operationalisatie van dit begrip. De definitie in de Erasmus+-programmagids beklemtoont ook het subjectieve karakter van het hebben van minder kansen. Dit komt tot uitdrukking in de vraag over het al dan niet hebben van een rechtvaardig aandeel aan kansen in het leven. Deze indicatoren worden aangevuld met het opleidingsniveau van moeder (moeder heeft geen diploma hoger secundair onderwijs behaald). Dit is een indicator die vaak gebruikt wordt in Vlaams onderzoek en administratieve gegevens om kinderen en jongeren uit kansengroepen mee af te bakenen⁹. In internationaal onderzoek is het een vaak gebruikte indicator voor cultureel kapitaal bij jongeren (Van de Walle, Bradt & Bouverne-De Bie, 2013).

De Erasmus+-programmagids spreekt van één problematisch levensdomein. De toepassing van deze definitie leidt er toe dat 45% van de Vlaamse steekproef uit 2015-2016 tot de groep van jongeren uit een kansengroep behoort. In de Vlaamse steekproef van 2011 en 2012 is dat zelfs 60%. Dit lijkt nogal een hoge schatting. Als slechts één levensdomein in rekening wordt gehouden, dan riskeert bijvoorbeeld iedereen die een functiebeperking heeft, aanzien te worden als een jongere uit een kansengroep.

Tabel 41: Aantal problematische levensdomeinen bij participanten in de Vlaamse steekproef 2015-2016 (N=349)

AANTAL LEVENSDOMEINEN	N	%
0	190	54,4
1	62	17,8
2	33	9,5

⁹ Bijvoorbeeld in het GOK-decreet en in de indicator voor kinderarmoede van Kind en Gezin.

3	29	8,3
4	17	4,9
5	10	2,9
6	3	0,9
7	1	0,3
8-9	4	1,2

Vlaams onderzoek naar armoede en maatschappelijk kwetsbare jongeren beklemtoont dat er sprake is van een meerdimensionele problematiek (Vranken, 1997; Vettenburg, 1988). Dat wil zeggen dat er sprake is van uitsluitingsmechanismen over meerdere levensdomeinen en dat deze uitsluitingen elkaar versterken. Slechts als er sprake is van sociale uitsluiting over meerdere levensdomeinen, kan er sprake zijn van een persoon die geconfronteerd wordt met minder kansen in het leven of maatschappelijke kwetsbaarheid.

Daarom wijkt de operationalisatie een tweede keer af van de definitie die gehanteerd wordt in de Erasmus+-programmagids. Er wordt namelijk gebruik gemaakt van een drempelwaarde. Het aantal problematische obstakels in het leven (samen met opleidingsniveau van moeder en het gevoel van relatieve sociale deprivatie) wordt met elkaar opgeteld. Indien er sprake is van meer dan twee van deze problematische levensdomeinen, dan spreken we over een jongere uit een kansengroep. Dit geldt ook voor een deelnemer die zich relatief sociaal gedepriveerd voelt en slechts één obstakel in het leven toekomt en waarvan de moeder laagopgeleid is. Dit resulteert in een schatting van het percentage deelnemers uit een kansengroep in de Vlaamse steekproef van 2015-2016 van 18,3%¹⁰. Dit komt overeen met de schatting uit 2011 (17,8%) en 2013 (17,4%). In 2012 lag dit percentage iets lager (15,2%) en in 2014 slechts op 10%. We moeten echter beklemtonen dat dit een vrij conservatieve benadering is. Een eerste reden is dat de hier gehanteerde definitie een strengere definitie is dan die in de Erasmus+-programmagids. Een tweede reden is dat jongeren uit kansengroepen vaak minder de gelegenheid hebben om aan online-bevragingen mee te doen (ze hebben geen snel internet of er zijn andere redenen waarom ze niet kunnen deelnemen). Bovendien zijn er bepaalde groepen die minder geneigd zijn om deel te nemen aan onderzoek. Het mag dus gerust gesteld worden dat deze schatting waarschijnlijk een onderschatting is van het aantal jongeren uit kansengroepen.

Jongeren uit kansengroepen zijn meer vertegenwoordigd onder inwoners van een ander land (18.8%) dan onder inwoners van België (14.5%). Ze komen iets meer voor in projecten gesubsidieerd via Jint vzw (18,1%) dan onder participanten die deelnemen aan een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap (11.4%). Onder deelnemers die wonen in het Vlaams Gewest, bedraagt het percentage jongeren uit kansengroepen 14.8%, onder inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is dit 3 op 30 (10%).

¹⁰ Twintig procent van de jongeren die tot een kansengroep behoort, heeft moeilijkheden ondervonden om hun onkosten te betalen om deel te kunnen nemen aan het project tegenover slechts zes procent van de jongeren die niet tot een kansengroep behoren. Elf procent van de jongeren uit een kansengroep spreekt thuis een taal die niet officieel erkend is tegenover slechts zes procent van de jongeren die niet tot een kansengroep behoren. Van 25% van de jongeren uit een kansengroep is de vader laagopgeleid. Bij de jongeren die niet tot een kansengroep behoren, is dit negen procent.

5 PROFIEL VAN DE PROJECTBEGELEIDERS

5.1 GESLACHT EN LEEFTIJD

Wat geslacht betreft, zien we dat er bijna een gelijke verdeling is van mannelijke en vrouwelijke projectbegeleiders in de Vlaamse steekproef van maart 2016. Twee projectbegeleiders stippen de mogelijkheid 'andere' aan. De gelijke geslachtsverdeling van de projectbegeleiders treffen we eveneens aan bij projecten die gesubsidieerd zijn via Jint vzw (49,4% vrouwen versus 48,1 mannen) of via een ander nationaal agentschap (53,8% vrouwen versus 46,2% mannen). Onder de inwoners van België zijn vrouwelijke projectbegeleiders iets meer vertegenwoordigd (namelijk 57% vrouwen versus 40% mannen) dan onder inwoners van een ander land (54% mannen versus 44% vrouwen). In de vorige steekproeven waren mannen altijd wat licht oververtegenwoordigd onder de projectbegeleiders. De geslachtsverdeling in deze vorige bevragingen zijn ook steeds vrij gelijk.

Tabel 42: Geslacht van de projectbegeleiders (N=92)

GELACHT	N	%
Man	44	47,8
Vrouw	46	50,0
Ander	2	2.2

Ook naar deelactie is er geen opvallende genderverdeling. Zowel in jongerenuitwisselingen als jeugdwerkersmobiliteit benadert de verdeling mannen/vrouwen onder de projectbegeleiders de 50%/50%-verdeling¹¹.

Tabel 43: Geslacht van de projectbegeleiders volgens deelacties (N=90)

GELACHT	JONGERENUITWISSELING (N 59)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N = 30)
Man	33 55,9%	13 43,3%
Vrouw	26 44,1%	15 50,0%
Ander	0 0,0%	2 6.7%

Gemiddeld zijn de projectbegeleiders in de Vlaamse steekproef van maart 2016 33,5 jaar oud, waarbij de helft jonger is dan 29 jaar en de helft ouder dan 29 jaar. De jongste projectbegeleider is 19 en de oudste is 70 jaar. De meest voorkomende leeftijd is 25 jaar. De gemiddelde leeftijd van de projectbegeleiders in 2016 is lager dan die van de projectbegeleiders uit 2014 (gemiddeld 36 jaar oud) en die van 2012 (gemiddelde leeftijd was dan 35 jaar).

¹¹ Er was slechts één projectbegeleider die een EVS-project begeleidde en één projectbegeleider die een gestructureerde dialoog begeleidde.

Het is vergelijkbaar met de projectbegeleiders bereikt in de steekproeven van 2011 en 2013. Deze projectbegeleiders hadden een gemiddelde leeftijd van 32 jaar.

Tabel 44: leeftijd van de projectbegeleiders in leeftijdscategorieën (N=94)

LEEFTIJDSCATEGORIE	N	%
18-25 jaar	25	26,6
26-30 jaar	27	28,8
31-35 jaar	12	12,8
36 jaar en ouder	30	31,9

De grootste groep in de steekproef zijn projectbegeleiders van 36 jaar en ouder: bijna één op drie. Ook in de vorige bevragingen waaraan Vlaanderen heeft mee gedaan, is dit altijd het geval. Daarna volgt de leeftijdscategorie van 26-jarigen tot 30-jarigen en de projectbegeleiders die tussen 18 en 25 jaar oud zijn. Het minst vertegenwoordigd is de leeftijdsgroep 31- tot en met 35-jarigen.

Er zijn geen leeftijdsverschillen naargelang deelactie. De gemiddelde leeftijd van projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen is 31,7 jaar en dat van jeugdwerkersmobiliteit is zelfs iets jonger, namelijk 30,9 jaar.

Tabel 45: leeftijd van de projectbegeleiders volgens deelactie (N=86)

	JONGERENUITWISSELING	JEUGDWERKERSMOBILITEIT
Gemiddelde leeftijd	31,7	30,9
N	55	31
Standaardafwijking	9,6	7,7

5.2 OPLEIDINGSNIVEAU

Van de 88 projectbegeleiders in de steekproef die de vraag omtrent scholing beantwoorden, zijn er 12 (13%) die nog bezig zijn met een voltijdse studie. 76 van de 88 projectbegeleiders (86%) studeert niet langer. Dat is meer dan in de vorige steekproeven waar slechts 70% van de projectbegeleiders hun studies voltooid hebben.

Het opleidingsniveau van projectbegeleiders is nog hoger dan die van de participanten. Dit hoeft niet te verwonderen omdat een groter aandeel van hen reeds definitief de schoolpoorten achter zich heeft dichtgetrokken. Meer dan 8 op 10 projectbegeleiders heeft een hoger diploma (tegenover 57% van de participanten). Dit is vergelijkbaar met de vaststelling in de transnationale steekproef waar 81% van de projectbegeleiders een tertiair diploma heeft (Fennes et al., 2016). Eén op acht heeft een diploma hoger algemeen secundair onderwijs. Hoger technisch of hoger beroepsonderwijs komt nauwelijks voor. Dit is vergelijkbaar met de steekproef uit 2014 waar 87% van de projectbegeleiders een hoger diploma heeft. Dit is het hoogste percentage

hogeropgeleiden van de vier vorige steekproeven. In de andere golven van het RAY-onderzoek ligt het percentage hoogopgeleide projectbegeleiders tussen 70 en 80%.

Tabel 46: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project maart 2016 (N=78)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	N	%
Lagere school	0	0,0
Lager secundair onderwijs	0	0,0
Hoger technisch secundair onderwijs	2	2,6
Hoger algemeen secundair onderwijs	9	11,5
Hoger beroepssecundair onderwijs en specialisatiejaar	1	1,3
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	66	84,6

Van de projectbegeleiders die nog studeren, zijn er vier die als hoogst behaald diploma een diploma hoger algemeen secundair onderwijs hebben. De anderen hebben al een diploma hoger onderwijs bereikt.

Tabel 47: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project maart 2016 volgens nationaal agentschap

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	ANDER AGENTSCHAP (N= 13)	JINT VZW (N= 70)
Hoger secundair onderwijs	0 0,0%	12 17,1%
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	13 100,0%	58 82,9%

Alle projectbegeleiders van projecten gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap zijn hoogopgeleid. Onder de projectbegeleiders die gesubsidieerd zijn via Jint vzw, zijn er enkele projectbegeleiders die hoogstens een diploma hoger secundair onderwijs hebben behaald. Projectbegeleiders die in België wonen, zijn meer hoogopgeleid dan projectbegeleiders die in een ander land wonen. Dit is in contrast met de andere steekproeven, waar er geen significante verschil is naar opleidingsniveau volgens het land waar de projectbegeleiders wonen. In het rapport van 2014 (Stevens, 2015a) is reeds vastgesteld dat over de tijd het percentage hoogopgeleiden onder de in België wonende projectbegeleiders, stijgt. Het stijgt van 75% in 2011 naar 97% in 2016. Tegelijkertijd stijgt ook het opleidingsniveau van projectbegeleiders uit andere landen, maar deze stijging is minder uitgesproken: van 68% in 2011 naar 76% in 2016¹².

¹² In 2014 was dit zelfs 83%.

Tabel 48: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project maart 2016 volgens land van woonst (N=83)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	EEN ANDER LAND (N= 46)	BELGIË (N= 37)
Hoger secundair onderwijs	11 23,9%	1 2,7%
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	35 76,1%	36 97,3%

Het percentage projectbegeleiders van een jeugdwerkersmobiliteit project dat nog geen hoger diploma heeft bereikt, is het dubbel van het percentage onder projectbegeleiders van een jongerenuitwisseling. Dit verschil is echter niet significant. Het opleidingsniveau van projectbegeleiders van diverse deelacties van het programma is bijgevolg even hoog te noemen.

Tabel 49: Hoogst behaald diploma van de projectleiders net voor het project maart 2016 volgens deelactie (N=83)

HOOGST BEHAALD DIPLOMA	JONGERENUITWISSELINGEN (N= 52)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 37)
Hoger secundair onderwijs	6 11,5%	16 22,2%
HBO5, hogeschoolonderwijs of universitair onderwijs	46 88,5%	21 77,8%

Gemiddeld hebben de projectbegeleiders 16 jaar formeel onderwijs achter de rug, waarbij de helft meer dan 17 jaar formeel onderwijs heeft gevolgd en de andere helft minder dan 17 jaar. 15 van de 83 projectbegeleiders stellen dat ze 16 jaar formeel onderwijs achter de rug hebben. Dit is het meest gegeven antwoord. Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat deze vraag beter werkt bij projectbegeleiders, maar ook hier zien we enkele opvallende antwoorden. Zo beweren zeven projectbegeleiders niet meer dan 6 jaar formeel onderwijs gevolgd te hebben. Dit zou overeenkomen met geen enkel diploma, maar op de vorige vraag heeft niemand dit antwoord gegeven. 18 van de 83 projectbegeleiders (13%) beweren 20 jaar en meer formeel onderwijs succesvol afgelegd te hebben. Naar deelactie (jongerenuitwisseling of jeugdwerkersmobiliteit) is er geen verschil in het aantal jaren gevolgd formeel onderwijs. Dit geldt ook voor nationaal agentschap en land van woonst.

5.3 BEROEPSSTATUUT

De meerderheid van de projectbegeleiders is betrokken in het project als een vrijwilliger. Dit is het hoogste percentage vrijwilligers dat ooit is opgemeten in een Vlaamse steekproef. Het is vergelijkbaar met de transnationale steekproef waar het percentage vrijwilligers ligt op 62,4% (Fennes et al., 2016). Voor vier op de tien projectbegeleiders behoort hun betrokkenheid in het project tot hun beroepstaak. De voltijdse tewerkstelling (29% in 2016) onder de projectbegeleiders is vergelijkbaar met die van 2012 (28%), maar dat is ook de laagste graad van voltijdse tewerkstelling die ooit vastgesteld is in de Vlaamse steekproeven. Dit is hoger dan in andere, voorgaande steekproeven. De deeltijdse tewerkstelling onder de projectbegeleiders (zes procent) is dan weer de

laagste ooit opgemeten in de Vlaamse steekproeven. In vorige steekproeven schommelt de deeltijdse tewerkstelling tussen twaalf procent (2011) en 33% (2013).

Tabel 50: Manier van betrokkenheid van de projectbegeleiders bij het project (N=82)

BETROKKENHEID	N	%
Als vrijwilliger	50	61,1
Via een tijdelijke, voltijds contract	6	7,3
Via een tijdelijk, deeltijds contract	0	0,0
Via een voltijds contract, van onbepaalde duur	18	22,0
Via een deeltijds contract, van onbepaalde duur	5	6,1
Als zelfstandige	1	1,2
Als stagiair	2	2,4

Het percentage vrijwilligers ligt hoger onder de projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen dan onder projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit. Dit verschil is niet significant, maar dit is te wijten aan de kleine aantallen.

Tabel 51: Aantal en percentage vrijwilligers volgens deelactie (N=82)

DEELACTIE	N	%
Jongerenuitwisseling (N=52)	37	71,2
Jeugdwerkersmobiliteit (N= 26)	12	46,2

Meer dan de helft van de projectbegeleiders is deeltijds of voltijds tewerkgesteld in een andere organisatie. Daarnaast is er nog eens één op acht zelfstandig. Fennes et al. (2011) interpreteren dit als een teken van de hoge motivatie van deze projectbegeleiders. Omdat de vraag in deze standaardbevraging iets anders is gesteld, is het moeilijk om een vergelijking met de vorige bevragingen te maken.

Tabel 52: Beroepsstatuut van de projectbegeleiders buiten hun organisatie (N=66)

BEROEPSSTATUUT	N	%
Voltijds tewerkgesteld door een andere organisatie	27	40,9
Deeltijds tewerkgesteld door een andere organisatie	10	15,2
Zelfstandige	8	12,1

Werkloos	3	3,5
Vrijwilliger in een andere organisatie	11	16,7
Als stagiair	3	3,5
Student of leerling	18	27,3
Niet in betaald werk (b.vb. om zorg te dragen voor een familielid)	4	6,1

5.4 MINDERHEIDSSTATUUT

Eén op tien projectbegeleiders rekent zich tot een culturele, etnische of religieuze minderheid. Dit is hetzelfde percentage als in de steekproeven uit 2011 en 2014. Het is wel iets lager dan in 2012 en 2013 waar dit percentage iets hoger is, namelijk vijftien procent. Het verschil is echter niet significant. Dit is ook iets lager dan in de transnationale steekproef waar 16,5% zich rekent tot een minderheid (Fennes et al., 2016).

Tabel 53: Al dan niet behoren tot een minderheidsgroep bij de projectbegeleiders (N=85)

BEHOOR JE TOT EEN RELIGIEUZE, CULTURELE OF ETNISCHE MINDERHEID?	N	%
Ja	9	10,6
Neen	76	89,4

Projectbegeleiders, die zich rekenen tot een minderheidsgroep, komen iets vaker voor bij zij die deelgenomen hebben aan een project dat gesubsidieerd is via een ander agentschap (3 op 14, 21%) dan onder de projectleiders die deelgenomen hebben aan een project dat gesubsidieerd is via Jint vzw (6 op 71, 8%). Onder inwoners van België zijn er iets meer projectbegeleiders die zich tot een minderheidsgroep rekenen (5 op 38, 13%) dan onder projectbegeleiders die in een ander land wonen (4 op 47, 8%). Deze verschillen zijn echter niet significant.

Ook volgens deelactie zijn de verschillen verwaarloosbaar. Onder de projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen rekenen 7 van de 55 projectbegeleiders (13%) zich tot een minderheid. Onder projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit zijn dit 2 op de 26 (8%).

5.5 VOORGAANDE ERVARINGEN MET DOOR DE EU GESUBSIDIEERDE PROJECTEN

De meeste projectbegeleiders kennen een geschiedenis in EU-programma's. Bijna de helft is al eens een projectbegeleider geweest en vier op tien zijn betrokken geweest in een vroeger project als participant. Toch is er sprake van een zekere instroom van nieuw bloed in het programma. Drie op tien is nieuw in het programma. Ook dit is vergelijkbaar met vorige onderzoeken. Het percentage nieuwe projectbegeleiders schommelt tussen 28% in 2013 tot 41% in 2014. Enkel in 2012 is dit percentage lager met 20%.

Tabel 54: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders (N=83)

VROEGERE ERVARING?	N	% ¹³
Ja, als projectbegeleider of als lid van het projectteam	41	47,7
Ja, als participant	34	39,5
Neen	25	29,1

Ervaren projectbegeleiders komen iets meer voor onder de projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit. De instroom van nieuwe projectbegeleiders is dan weer iets hoger onder projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen. Het percentage projectbegeleiders dat eerder als participant heeft deelgenomen, is vrij gelijk voor beide groepen.

Tabel 55: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens deelactie (N=82)

VROEGERE ERVARING?	JONGERENUITWISSELINGEN (N = 55)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 27)
Ja, als projectbegeleider/projectteam	21 38,2%	18 66,7%
Ja, als participant	22 40,0%	12 44,4%
Neen	19 34,4%	4 14,8%

Naar nationaal agentschap is er geen verschil wat betreft ervaring van de projectbegeleiders. Projectbegeleiders die deelnemen aan een project gesubsidieerd door Jint vzw, zijn wel iets vaker participant geweest in een vroeger project. De instroom van nieuwe projectbegeleiders is dan weer iets hoger in projecten gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap.

Tabel 56: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens nationaal agentschap

VROEGERE ERVARING?	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N = 14)	JINT VZW (N=72)
Ja, als projectbegeleider/ projectteam	7 50,0%	34 47,2%
Ja, als participant	4 28,6%	30 41,7%
Neen	6 42,9%	19 26,4%

¹³ Deze percentages tellen hoger op dan 100% omdat meerdere antwoorden mochten gegeven worden.

Projectbegeleiders uit andere landen hebben iets meer ervaring dan projectbegeleiders die in België wonen. Deze laatste groep stroomt dan weer iets meer nieuw in in het programma.

Tabel 57: Vroegere ervaringen met door de EU-gesubsidieerde projecten bij de projectbegeleiders volgens land van woonst (N=86)

VROEGERE ERVARING?	ANDER LAND (N = 48)	BELGIË (N=38)
Ja, als projectbegeleider of als lid van het projectteam	23 47,9%	18 47,4%
Ja, als participant	24 50,0%	10 26,3%
Neen	11 22,6%	14 36,8%

De 40 projectleiders die reeds voordien betrokken waren in een door de EU gesubsidieerd project als projectbegeleider of als deel van het projectteam, hebben gemiddeld 6,45 keer reeds deelgenomen aan een dergelijk project. Het aantal eerdere deelnames aan projecten schommelt van 1 deelname tot 30 eerdere deelnames. 22 op de 40 hebben tot 4 keer meegedaan, 14 op de 40 hebben tussen 5 en 10 eerdere deelnames meegedaan en 4 op de 40 projectbegeleiders hebben al meer dan tien eerdere participaties achter de rug.

5.6 ROL VAN DE PROJECTBEGELEIDER IN HET PROJECT

Meer dan de helft van de projectbegeleiders zijn zowel als pedagogen als organisatoren betrokken in het project. Een gelijkaardige vaststelling doet zich voor in de vorige bevragingen van het RAY-netwerk. Eén op zeven heeft een uitsluitend organisatorische functie en bijna één op drie is vooral met het pedagogisch luik van het project bezig. Dit is wel een verschil met de vorige bevragingen. In alle voorgaande bevragingen waren er meer projectbegeleiders uitsluitend met organisatorische aspecten bezig (tussen 25% en 35%) dan dat er projectbegeleiders bezig waren met het pedagogische van het project (tussen negen procent en twintig procent).

Tabel 58: De rol van de projectbegeleider in het project (N=83)

ROL	N	%
Voorals pedagogisch	26	31,3
Voorals organisatorisch	13	15,7
Zowel pedagogisch als organisatorisch	44	53,0

Meer dan acht op de tien van de projectbegeleiders zijn gedurende de hele duurtijd van het project betrokken in het project. Dit is vergelijkbaar met de bevragingen van 2011 (81%) en die van 2013 (75%). In 2012 en 2014 ligt het percentage projectbegeleiders dat gedurende de hele looptijd van het project betrokken is, significant lager met slechts 65%. In die steekproeven is het percentage projectbegeleiders, die voor minder dan de helft van de

duurtijd van het project betrokken zijn, hoger. In de transnationale steekproef van 2015-2016 is drie kwart van de projectbegeleiders gedurende het hele project betrokken in het project (Fennes et al., 2016).

Tabel 59: Duur van de betrokkenheid van de projectbegeleider in het project (N=86)

DUUR VAN DE BETROKKENHEID	N	%
Gedurende de hele of de meeste tijd van het project	71	82,6
Voor minstens de helft van de tijd van het project	9	10,5
Voor minder dan de helft van de tijd van het project	4	4,7
Bijna niet of nauwelijks	2	2,3

6 GERAPPORTEERDE EFFECTEN

Eén van de doelstellingen van Erasmus+: Youth in Action is het bevorderen van de competenties en vaardigheden van de deelnemers aan de projecten. In 2006 formuleerden het Europees Parlement en de Europese Raad sleutelcompetenties voor levenslang leren waardoor mensen volledig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Als een leerprogramma onderschrijft Erasmus+: Youth in Action deze levensvaardigheden en competenties. Ze omvatten vlot de moedertaal spreken, in staat zijn een vreemde taal te spreken, wiskundige vaardigheden, digitale competenties, sociale vaardigheden en burgerschapsvaardigheden (waaronder solidariteit en sociale cohesie), zin voor initiatief en ondernemerschap, leren leren, cultureel bewustzijn en zelfexpressie (European Union, 2007). Daarnaast streeft Erasmus+: Youth in action ook actief burgerschap en participatie aan het maatschappelijk leven na. Een derde belangrijke doelstelling van het programma is het versterken van de organisaties die bezig zijn met jeugdzaken en het stimuleren van het ontwikkelen van een jeugdbeleid op verschillende beleidsniveaus.

In dit deel gaan we in eerste instantie na welke gevolgen van deelname aan een project de deelnemers rapporteren. In tweede instantie gaan we na welke gevolgen de projectbegeleiders rapporteren. Ten slotte bekijken we eventuele gevolgen voor de betrokken organisaties en hun ruimere omgeving. Het is belangrijk voor ogen te houden dat het hier over gerapporteerde effecten gaat. Het gaat hier niet over een effectmeting in de zuivere zin van het woord. Een dergelijke effectmeting vraagt namelijk een ander onderzoeksopzet waarbij een voor- en nameting van een testgroep vergeleken wordt met een voor- en nameting van een controlegroep.

6.1 GERAPPORTEERDE EFFECTEN DOOR PARTICIPANTEN

Het eerste deel van deze sectie beschrijft hoe deelnemers beweren dat hun deelname aan een Erasmus+: Youth in Action project hun vaardigheden en competenties, hun burgerschapswaarden en andere waarden, hun intenties voor internationale mobiliteit, hun toekomstbeeld, hun jeugdwerkcompetenties, hun kennis en hun persoonlijke ontwikkeling heeft beïnvloed.

6.1.1 WAARGENOMEN VERANDERINGEN IN VAARDIGHEDEN EN COMPETENTIES

Meer dan negen op tien participanten gaan er mee akkoord dat ze door hun deelname hebben leren omgaan met mensen met een andere culturele achtergrond, een andere taal hebben leren spreken, geleerd hebben samen te werken in een team en geleerd hebben hoe ze naar een gemeenschappelijk standpunt kunnen zoeken als in een groep de meningen verdeeld zijn. Deze aspecten weerspiegelen een interculturele competentie, competenties met betrekking tot het spreken van een vreemde taal en sociale competenties. Meer dan acht op tien van hen rapporteren een verbetering in het durven uiten van hun eigen gedachten in een discussie, het ontwikkelen van een idee en het omzetten van dit idee in de praktijk, het realiseren van iets voor de gemeenschap, het inzien van mogelijkheden voor het eigen leven en het beroepsleven en het meer plezier hebben in leren. Dit zijn competenties met betrekking tot het spreken van de eigen moedertaal, ondernemerschap, burgerschap, zin voor initiatief en leren leren. Meer dan zeven op tien participanten hebben leren logisch na te denken en zichzelf leren artistiek uit te drukken. Deze worden gerekend tot wiskundige en culturele competenties respectievelijk. Zes op tien hebben gediscussieerd over politiek en hebben geleerd een leerplan op te stellen en uit te voeren. Deze behoren tot de competenties met betrekking tot burgerschap en leren leren. Het minst rapporteren de participanten dat ze hun mediacompetenties hebben ontwikkeld. Dan nog gaat de helft van de participanten akkoord dat ze ook deze competentie hebben ontwikkeld.

Ook in deze steekproef komen interculturele competenties, competenties in het spreken van een vreemde taal en sociale vaardigheden bovendrijven als de competenties die door de grootste groep participanten gerapporteerd wordt als verder ontwikkeld. Dit is ook in de vorige onderzoeken het geval, met uitzondering van 2013 en 2014 toen was de ontwikkeling van vreemde talen minder prominent. In die steekproeven zijn er echter veel

deelnemers vertegenwoordigd van een uitwisselingsproject met Nederland of zijn er veel Nederlandstaligen onder de deelnemers. In 2015-2016 duikt het ontwikkelen van vreemde talen dus weer op in de top drie van gerapporteerde competenties. Dat deze drie competenties (interculturele, vreemde talen en sociale competenties) zo vaak gerapporteerd worden als verder ontwikkeld, hoeft niet te verwonderen van internationale projecten. Het zijn sleutelcompetenties van dergelijke projecten. Dat echter competenties met betrekking tot het spreken van de eerste taal, ondernemerschap en zin voor initiatief ook ontwikkeld worden, is minder vanzelfsprekend. Dit zijn competenties die minder centraal staan in dergelijke projecten. In vorige bevestigingen eindigden stevast digitale competenties op de laatste plaats. Dit geldt ook voor deze bevestiging, waarin participanten het minst akkoord gaan dat ze zelf media-inhouden hebben leren maken.

Tabel 60: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten - percentages (N=453)

COMPETENTIES	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	1,1	13,5	58,7	26,7
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	1,1	2,8	44,8	51,3
Samenwerken in teamverband	0,9	6,0	44,4	48,7
Zelf media-inhouden maken	9,5	39,9	36,9	13,8
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	1,7	13,5	50,7	34,0
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er verschillende meningen zijn	0,4	7,3	54,9	37,3
Iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	0,9	11,2	51,1	36,9
Logisch redeneren en conclusies trekken	2,0	25,6	53,2	19,3
Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	2,0	13,4	55,7	28,9
Meer plezier hebben aan leren	2,8	18,3	47,8	31,0
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	7,5	35,8	37,8	31,0
Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	2,0	29,6	45,0	23,4
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	4,2	22,6	42,1	31,1
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	0,2	5,0	38,6	56,1

Voor heel wat competenties vinden we de hoogste mate van instemming met ontwikkeling terug in de 2015-2016 steekproef. Dit is echter niet het geval voor mediacompetenties, ondernemerschap, wiskundige competenties, leren leren, burgerschapscompetenties en culturele competenties. Voor deze competenties is er een jaartal waar een hoger percentage participanten instemde met deze competentie-ontwikkeling. Toch blijft het in dezelfde grootteorde als voor de instemming in de 2015-2016 steekproef. Dit wijst er op dat in deze steekproef de participanten in hogere mate instemmen met de ontwikkeling van diverse competenties dan in vorige bevragingen.

Tabel 61: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten – percentages – evolutie 2011-2016

COMPETENTIES	2011	2012	2013	2014	2015-2016
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	80,7	82,7	73,9	80,2	85,4
Spreeken met mensen die een andere taal spreken	93,9	94,4	79,6***	68,8*	96,1
Samenwerken in teamverband	91,6	86,1	88,1	89,6	93,1
Zelf media-inhouden maken	49,4	48,0	53,0	56,2	50,7
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	82,3	81,6	85,7	75,0*	84,7
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er verschillende meningen zijn	88,2	85,6	88,2	84,4	92,2
Iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	85,2	81,7	81,6	77,1	88,0
Logisch redeneren en conclusies trekken	80,6	67,6	77,5	78,2	72,5
Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	80,6	67,6*	77,5	78,2	84,6
Meer plezier hebben aan leren	69,3	80,6	71,8	77,1	78,8
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	59,3	52,2*	64,5	70,3	68,8
Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	53,2	68,1**	49,4	49,0	68,4**
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	69,3	80,6*	71,8	77,1	73,2

Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	92,1	96,7	79,6***	78,1***	94.7
--	------	------	---------	---------	------

Over de tijd kunnen we enkele trends zien. Zo zijn er bepaalde competenties die vrij stabiel zijn. De grote mate van instemming met het verwoorden van de eigen mening in een discussie, het zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt, het iets realiseren voor de gemeenschap, het meer plezier hebben aan leren en het leren werken in een team vrij gelijklopend over alle steekproeven heen. Dit geldt ook voor de ontwikkeling van mediacompetenties, maar hier is de consensus dat deze relatief weinig worden ontwikkeld.

Daarnaast zijn er enkele competenties die ergens in één steekproef een significante afwijking kennen, maar waarvan de bevindingen voor de andere steekproeven vrij gelijklopend zijn. Dit is het geval voor zin voor initiatief en burgerschapscompetenties, waar vooral de participanten uit de steekproef van 2012 de minste mate van ontwikkeling signaleerden. De participanten van deze steekproef rapporteerden dan weer de hoogste mate van ontwikkeling van culturele competenties. Dit is de steekproef die het hoogste percentage secundaire leerlingen kende onder de participanten. Daarnaast zijn er twee competenties (het spreken van een vreemde taal en interculturele competenties) die een dip kennen in 2013-2014, maar die in 2015-2016 weer in hoge mate gerapporteerd worden als verder ontwikkeld. Dit is hoogstwaarschijnlijk te verklaren door het feit dat deze twee steekproeven heel wat Nederlandstalige participanten kenden.

Verder is de hoge instemming met de ontwikkeling van het zelfstandig leren plannen en uitvoeren van leren in de huidige steekproef opvallend. Het is vergelijkbaar met het percentage uit 2012, maar in die steekproef zijn – zoals reeds gezegd – secundaire scholieren vrij sterk vertegenwoordigd. Dit is minder het geval in de huidige steekproef.

Tabel 62: Gerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens projectbegeleiders - percentages en absolute aantallen

COMPETENTIES	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS	GEEN MENING
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	0 0,0	0 0,0	25 26,6	69 73,4	0 0,0
Samenwerken in teamverband	0 0,0	1 1,1	22 23,4	70 74,5	1 1,1
Zelf media-inhouden maken	0 0,0	22 23,4	31 33,0	35 37,4	6 6,4
Mogelijkheden identificeren voor hun persoonlijke en professionele ontwikkeling	1 1,1	13 13,8	47 50,0	19 20,2	14 14,9
Meer plezier hebben aan leren	1 1,1	7 7,4	36 38,3	43 45,7	7 7,4
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	6 6,4	20 21,3	32 34,0	26 27,7	10 10,6

Overeenkomen met mensen	3	5	40	36	10
uit hun land met een andere culturele achtergrond	3,2	5,3	32,6	38,3	10,6

Enkele competenties werden ook voorgelegd aan projectbegeleiders. Er werd aan hen gevraagd om een inschatting te maken van de ontwikkeling van een zevental competenties bij de participanten. Doorgaans stemmen projectbegeleiders meer in met de ontwikkeling van allerlei competenties dan participanten. Zo zijn alle projectbegeleiders het er over eens dat de participanten een vreemde taal hebben leren gebruiken. Zo goed als iedereen is het er mee eens dat de participanten hebben leren werken in teamverband. Verder stemmen de projectbegeleiders in grotere mate dan de participanten er mee in dat de participanten eigen media-inhoud hebben leren maken en meer plezier hebben aan leren. Het percentage projectbegeleiders en participanten dat akkoord gaat met de ontwikkeling van burgerschapscompetenties door de participanten is dan weer vergelijkbaar voor beide groepen. Verder zien we dat de projectbegeleiders in de Vlaamse steekproef minder meegaan in het verhaal dat de participanten zin voor initiatief hebben ontwikkeld (70% van de projectbegeleiders versus 85% van de participanten). Ze zijn ook in mindere mate overtuigd van de ontwikkeling van interculturele competenties bij de participanten. Slechts zeven van de tien projectbegeleiders gaan akkoord dat deze competentie is ontwikkeld. Meer dan negen op tien participanten stemt hiermee in. Dat is opvallend, want in de transnationale analyses scoren projectbegeleiders doorgaans hoger dan participanten. Het is echter niet nieuw. Ook in de Vlaamse steekproeven van 2011 en 2012 waren de projectbegeleiders sceptischer tegenover de ontwikkeling van interculturele competenties en zin voor initiatief dan de participanten.

Tabel 63: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van competenties bij participanten volgens deelactie – percentage instemming

COMPETENTIES	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 196)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 217)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N =27)	EVS (N= 19)
Overtuigend verwoorden wat ik denk in een discussie	100	86,7	83,9	88,4	84,2
Leren spreken met mensen die een andere taal spreken	100	98,5	94,5	88,8	100,0
Samenwerken in teamverband	100	94,1	91,7	88,8	94,4
Zelf media-inhouden maken	0,0	57,1	46,3	44,4	57,9
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	100,0	85,8	84,9	74,0	84,2
Helpen zoeken naar een gemeenschappelijk standpunt als er	83,3	90,8	93,2	96,3	94,8

verschillende meningen zijn					
iets realiseren voor de gemeenschap of de maatschappij	100,0	86,8	89,9	85,2	89,5
Logisch redeneren en conclusies trekken	33,3	73,1	70,6	92,0	73,7
Mogelijkheden identificeren voor mijn persoonlijke en professionele ontwikkeling	50,0	83,8	86,9	76,0	89,5
Meer plezier hebben aan leren	50,0	76,2	81,8	80,7	79,0
Politiek bediscussiëren op een ernstige manier	66,7	54,2	56,6	88,5	36,8
Zelfstandig leren plannen en uitvoeren	66,7	63,9	72,5	73,1	63,1
Zichzelf kunstzinnig en creatief uitdrukken	16,7	81,8	70,9	48,1	63,1
Overeenkomen met mensen met een andere culturele achtergrond	100,0	97,4	91,6	96,1	100,0

Naar deelactie van het programma zijn er niet veel significante verschillen. Zelf media-inhouden aanmaken komt niet aan bod in de TCA-projecten, maar er zijn slechts zes TCA-deelnemers in de hele steekproef. Ook logisch redeneren wordt in dit soort projecten iets minder ontwikkeld. Culturele competenties worden dan weer meer ontwikkeld binnen jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit.

Er zijn geen significante verschillen in de gerapporteerde ontwikkeling van competenties tussen deelnemers uit kansengroepen en degene die niet tot een kansengroep behoren. Ook dit is in lijn met de vroegere steekproeven, die weinig significante verschillen in competentie-ontwikkeling vonden. Een mogelijke verklaring is dat het totaal aantal jongeren uit kansengroepen niet groot is. Hierdoor moeten de verschillen tussen beide groepen al groot zijn om significant te worden. In de eindevaluatie van Youth in Action 2007-2013 is gebruik gemaakt van een combinatie van alle steekproeven tussen 2011 en 2014. Toen zijn er wel enkele significante verschillen gevonden, waarbij jongeren uit kansengroepen veelal in grotere mate instemden met de ontwikkeling van competenties.

Ook naar land van woonst en naar subsidiërende agentschap zijn er geen significante verschillen in de mate van gerapporteerde ontwikkeling van competenties waar te nemen.

6.1.2 WAARGENOMEN VERSCHILLEN TEN AANZIEN VAN BURGERSCHAPSWAARDEN

De burgerschapswaarde die voor de grootste groep participanten belangrijker is geworden sinds hun deelname aan het project, is de waardering voor culturele verscheidenheid. Voor zes op tien participanten is deze waarde belangrijker geworden. Dit is in lijn met de vaststelling dat interculturele competenties ontwikkeld zijn in het project. Voor meer dan vier op tien participanten is hun Europees gevoel toegenomen. Een gelijk aandeel van hen is geïnteresseerd om jeugdbeleid mee verder vorm te geven en is bereid om racisme en xenofobie te bestrijden. Eén op drie van hen volgt meer de Europese actualiteit op de voet, zet zich meer in als vrijwilliger en ondersteunt actief de integratie van kansengroepen in de maatschappij. De waarden die in de minste mate zijn geëvolueerd zijn waarden die betrekking hebben op maatschappelijke en politieke participatie en met milieubewustzijn. Slechts één op vier van de participanten schat dat deze waarden belangrijker zijn geworden sinds hun deelname aan het project.

Tabel 64: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten - percentages (N=450)

BURGERSCHAPSWAARDE	MINDER BELANGRIJK GEWORDEN	IS HETZELFDE GEBLEVEN	BELANGRIJKER GEWORDEN
Ik blijf op de hoogte van de Europese actualiteit	2,0	63,4	34,6
Ik zet me in voor de maatschappij	1,6	71,1	27,3
Ik ondersteun actief de integratie van mensen uit kansengroepen	0,9	64,4	34,7
Ik zet me actief in voor de bescherming van het milieu	1,8	74,2	25,8
Ik neem deel aan het politieke leven	2,2	74,7	23,1
Ik zet me in als vrijwilliger	1,6	63,9	34,5
Ik waardeer culturele diversiteit	0,9	38,9	60,2
Ik ben geïnteresseerd in jeugdbeleid	2,4	53,9	43,7
Ik voel me Europeaan	2,4	49,8	47,8
Ik ben bereid om racisme en vreemdelingenangst te bestrijden	1,8	56,2	42,0

Een vergelijking maken over de tijd is niet altijd even mogelijk omdat enkele vragen anders geformuleerd zijn of nieuw opgenomen zijn. De vraag over zich Europeaan voelen is echter wel opgenomen in de vorige bevragingen. Het percentage participanten dat zich meer Europeaan is gaan voelen na participatie ligt in 2015-2016 (48%) wel lager dan in de vorige golven van het onderzoek. Dit percentage schommelde voorheen tussen 51% (in 2013) en 69% (in 2014). Dat 42% van de deelnemers zich na hun participatie dan weer meer wil inzetten in de strijd tegen

racisme en xenofobie, is dan weer wel in lijn met de vorige steekproeven. Dit percentage situeert zich tussen 38% (in 2013) en 44% (in 2011).

Er zijn enkele significante verschillen in de mate dat deze burgerschapswaarden ontwikkeld zijn naargelang de deelactie van het Erasmus+: Youth in Action programma. Zo zeggen deelnemers aan jongerenuitwisselingen en EVS-vrijwilligers dat ze in grotere mate milieubewust zijn geworden dan de deelnemers aan andere deelacties. Deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit stellen in grotere mate dat de integratie van kansengroepen in de maatschappij voor hen belangrijker is geworden dan deelnemers aan andere deelacties. De waardering voor culturele diversiteit bij TCA-deelnemers en interesse voor het verder ontwikkelen van jeugdbeleid bij EVS-ers is dan weer in mindere mate ontwikkeld vergeleken met de andere deelnemers. Bij deze laatste vaststelling dient wel gewaarschuwd te worden dat het aantal EVS-ers en vooral het aantal deelnemers aan TCA laag ligt in de steekproef. Hoewel de verschillen niet significant zijn, stelt een groter aandeel van de deelnemers aan de gestructureerde dialoog dat maatschappelijke en politieke participatie voor hen belangrijker is geworden.

Tabel 65: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van burgerschapswaarden bij participanten volgens deelactie – percentages belangrijker geworden

BURGERSCHAPSWAARDE	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 196)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 217)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N =27)	EVS (N= 19)
Ik blijf op de hoogte van de Europese actualiteit	33,3	37,1	30,7	44,4	42,1
Ik zet me in voor de maatschappij	16,7	25,3	28,8	41,7	15,7
Ik ondersteun actief de integratie van mensen uit kansengroepen	0,0	32,1	41,8*	20,0	10,5
Ik zet me actief in voor de bescherming van het milieu	0,0	33,2*	18,8	16,0	52,6*
Ik neem deel aan het politieke leven	16,7	21,9	22,5	40,0	21,1
Ik zet me in als vrijwilliger	0,0	33,7	36,3	32,0	36,8
Ik waardeer culturele diversiteit	16,7*	63,6	58,7	52,0	68,4
Ik ben geïnteresseerd in jeugdbeleid	50,0	36,4	52,4	48,0	10,5*
Ik voel me Europeaan	33,3	50,8	45,5	56,0	36,8
Ik ben bereid om	0,0	42,2	44,1	40,0	31,6

Er zijn enkele significante verschillen tussen jongeren die niet tot een kansengroep horen en zij die er wel toe kunnen gerekend worden. Zo stelt een groter percentage jongeren uit kansengroepen (39%) dat het voor hen belangrijker is geworden om zich in te zetten voor de maatschappij dan andere jongeren (26%). Voor een groter percentage van hen is het actief beschermen van het milieu belangrijker geworden (43% bij jongeren uit kansengroepen versus 25% voor andere jongeren). Ook zich inzetten als vrijwilliger is voor een groter aandeel van deze jongeren belangrijker geworden (50% voor jongeren uit kansengroepen tegenover 33% voor de andere jongeren). Ook het zich inzetten in de strijd tegen racisme is voor een groter deel van deze jongeren (57%) belangrijker geworden in vergelijking met de andere participanten in de steekproef (40%).

Tenslotte zijn er enkele significante verschillen in de mate waarin deze burgerschapswaarden belangrijker zijn geworden naargelang het land waarin de participanten wonen. Zo is zich actief inzetten voor het milieu in mindere mate belangrijk geworden voor inwoners van België (22%) dan voor inwoners van andere landen (32%). Zich inzetten als vrijwilliger is ook in mindere mate belangrijk geworden voor inwoners uit België (27%) dan voor inwoners uit andere landen (39%).

Naast burgerschapswaarden werden de participanten enkele vragen voorgelegd over hoe belangrijk ze politieke participatie van jongeren vinden. Ook met deze uitspraken gaan de participanten massaal akkoord. Meer dan 90% vindt het belangrijk dat jongeren praten over maatschappelijke en politieke aangelegenheden en van hun stemrecht moeten gebruik maken. Een bijna even groot aandeel vindt het belangrijk dat jongeren betrokken zijn in de Europese politiek. Meer dan acht op tien vinden dat jongeren in rechtstreeks contact moeten kunnen treden met politici.

Tabel 66: belang van politieke participatie van jongeren volgens participanten - percentages (N=356)

IK GELOOF DAT HET BELANGRIJK IS VOOR JONGE MENSEN ...	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKOORD	HELEMAAL AKKOORD
Om maatschappelijke en politieke vraagstukken te bediscussiëren	1,4	6,4	39,8	52,4
Om betrokken te zijn in de Europese politiek.	1,1	10,4	45,2	38,5
Om de kans te hebben om direct in contact te komen met politici.	1,1	15,2	45,2	38,5
Om gebruik te maken van hun recht op stem te hebben in het politieke besluitvormingsproces als het hen direct aanbelangt	1,1	4,5	39,2	55,2

Deze resultaten liggen in lijn met de vorige golven van de RAY-onderzoeken. In deze onderzoeken vindt 89% tot 97% van de deelnemers dat jongeren over politiek moeten praten, tussen 90% en 98% vindt dat jongeren gebruik moeten maken van hun stem, tussen 83% en 93% vindt dat jongeren betrokken moeten zijn in Europese politiek en tussen 77% en 93% vindt dat jongeren in contact moeten kunnen treden met politici. Tussen 2011 en 2014 namen deze percentages enkel maar toe. De resultaten van de huidige steekproef benaderen het hoogste niveau dat werd waargenomen in de 2014 steekproef.

Deelnemers aan jongerenuitwisselingen gaan in mindere mate akkoord met deze stellingen. Zo gaat slechts 80% van hen akkoord dat jongeren over politiek moeten praten, terwijl dat bij de andere deelnemers stevast boven de 95% ligt. Deelnemers aan de gestructureerde dialoog en TCA-projecten gaan zo goed als allemaal akkoord dat jongeren kans op contact met politici moeten hebben. Bij de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit ligt dit op 88%. EVS-ers gaan hier maar voor 80% mee akkoord en het laagste percentage kunnen we weer waarnemen bij deelnemers aan jongerenuitwisselingen (75%). TCA-deelnemers en jeugdwerkersmobiliteit gaan bijna allemaal akkoord dat jongeren betrokken dienen te zijn in Europese politiek. Bij de deelnemers aan de andere deelacties ligt dit op slechts 80%.

Er zijn geen significante verschillen tussen inwoners van België en inwoners van andere landen, tussen jongeren uit kansengroepen en andere jongeren en tussen deelnemers aan projecten die gefinancierd zijn via Jint vzw of een ander nationaal agentschap. Dat wil zeggen dat al deze groepen in een even sterke mate ervan overtuigd zijn dat de politieke participatie van jongeren belangrijk is.

6.1.3 WAARGENOMEN VERSCHILLEN IN INTERNATIONALE INTENTIES

De intentie om verdere internationale plannen te ontwikkelen, is in grote mate aanwezig bij de participanten. Zo zijn negen op de tien participanten van plan de contacten die ze opgebouwd hebben via het project te blijven onderhouden. Zeven op de tien zijn van plan een activiteit of een project te ontwikkelen met één van de partners uit het project. Meer dan acht op de tien hebben trouwens blijvende, internationale contacten overgehouden aan het project. Voor zeven op de tien participanten zijn deze contacten nuttig voor hun sociaal en politiek leven. Bijna acht op de tien voelen zich na het project beter in staat om alleen te reizen in een ander land. Bijna zeven op de tien zijn van plan een tijdje in het buitenland te studeren of te werken.

Tabel 67: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van internationale plannen bij participanten - percentages (N=444)

INTENTIE	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik ben nu beter in staat om in mijn eentje te reizen in een ander land	2,3	18,7	41,4	37,6
Ik ben van plan een tijdje in het buitenland te gaan wonen, werken of studeren	5,2	26,2	30,9	37,7
Ik heb mensen van een ander land leren kennen waar ik nu nog steeds in contact mee sta.	1,8	11,1	32,5	54,6

Ik heb mensen leren kennen uit andere landen die nuttig kunnen zijn voor mijn betrokkenheid in het politieke en sociale leven.	2,3	20,8	39,7	37,2
Ik ben van plan de contacten die ik heb opgebouwd via het project te onderhouden	1,6	8,3	45,0	45,0
Ik ga een project of een activiteit opzetten met contacten die ik heb opgebouwd via het project	3,6	26,0	37,6	32,8
Ik ben van plan lid te worden van een politieke of sociale organisatie of beweging	7,0	44,6	31,3	17,1

Vergeleken met de vorige golven van het RAY-onderzoek is het percentage participanten dat meer vertrouwen heeft om op hun eentje te reizen met 79% aan de hoge kant in 2015-2016. In de andere bevragingen ligt dit percentage 10% lager. Enkel in 2011 is dit 80%. Ook het percentage participanten dat iemand uit een ander land heeft leren kennen (87% in 2015-2016), is hoger dan in 2013 en 2014 (71% en 81% respectievelijk), maar lager dan in 2011 (93%). De mate waarin de participanten blijvende contacten hebben ontwikkeld die nuttig zijn voor hun sociale en politieke leven (77% in 2015-2016) is hoger dan in vroegere golven, waar het hoogst waargenomen percentage 66% is. Het percentage participanten dat van plan is een tijdje in het buitenland te werken of te studeren is met 68% gelijkaardig aan dat van 2011, maar hoger dan in de bevragingen van 2013 en 2014 (58% en 60% respectievelijk).

Tabel 68: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens deelactie – percentages instemming

INTERNATIONALE INTENTIES	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 196)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 217)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N =27)	EVS (N= 19)
Ik ben nu beter in staat om in mijn eentje te reizen in een ander land	83,3	85,4	72,6**	76,0**	94,7
Ik ben van plan een tijdje in het buitenland te gaan wonen, werken of studeren	0,0	78,9	58,8***	75,0	89,5
Ik heb mensen van een ander land leren	100,0	86,4	85,7	95,8	94,7

kennen waar ik nu nog
steeds in contact mee
sta.

Ik heb mensen leren kennen uit andere landen die nuttig kunnen zijn voor mijn betrokkenheid in het politieke en sociale leven.	83,4	71,4	85,3	79,2	68,4
Ik ben van plan de contacten die ik heb opgebouwd via het project te onderhouden	100,0	88,7	90,4	96,0	89,5
Ik ga een project of een activiteit opzetten met contacten die ik heb opgebouwd via het project	83,4	63,8	76,5	79,2	52,7
Ik ben van plan lid te worden van een politieke of sociale organisatie of beweging	0,0	48,1	48,7	60,0	47,4

*<.05, ** <.01, ***<.001

Volgens deelacties zijn er enkele significante verschillen tussen participanten in hun internationale plannen. Zo zijn participanten aan jeugdwerkersmobiliteit in mindere mate van plan om een tijdje in het buitenland te studeren of te werken dan deelnemers van de andere deelacties (met de mogelijke uitzondering van TCA-deelnemers). Verder zijn de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit en de gestructureerde dialoog er in mindere mate van overtuigd dat ze door hun deelname meer op hun eentje kunnen reizen.

Tussen jongeren uit kansengroepen en andere jongeren zijn er geen significante verschillen in internationale plannen. Beide groepen hebben in gelijke mate internationale intenties in de toekomst.

Tussen participanten woonachtig in België en diegene die in een ander land wonen, zijn er wel significante verschillen. Participanten die in een ander land wonen, hebben in grotere mate allerlei internationale plannen dan participanten die in België wonen.

Tabel 69: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van internationale intenties bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming

INTERNATIONALE INTENTIES	WOONT NIET IN BELGIË (N= 276)	WOONT IN BELGIË (N =168)
Ik ben nu beter in staat om in mijn eentje te reizen in een ander land	45,3***	25,0***
Ik ben van plan een tijdje in het buitenland te gaan wonen, werken of studeren	46,0***	23,9***
Ik heb mensen van een ander land leren kennen waar ik nu nog steeds in contact mee sta.	60,5**	44,9**
Ik heb mensen leren kennen uit andere landen die nuttig kunnen zijn voor mijn betrokkenheid in het politieke en sociale leven.	42,9*	28,1
Ik ben van plan de contacten die ik heb opgebouwd via het project te onderhouden	48,0	40,1
Ik ga een project of een activiteit opzetten met contacten die ik heb opgebouwd via het project	38,5*	23,0*
Ik ben van plan lid te worden van een politieke of sociale organisatie of beweging	21,3*	10,2*

*<.05, ** <.01, ***<.001

6.1.4 GERAPPORTEERDE VERANDERINGEN IN TOEKOMSTBEELD

Meer dan acht op tien participanten willen in de toekomst meer gebruik maken van niet-formele manieren van leren en weten na het project welke competenties ze in de toekomst willen verbeteren. Daartoe behoort vaak vreemde talen leren spreken, want bijna acht op tien deelnemers willen aan dat punt verder sleutelen. Zeven op de tien deelnemers hebben een beter zicht gekregen wat ze verder professioneel willen bereiken en hebben internationale contacten gelegd die hun professioneel versterken. Eenzelfde aandeel wil verder studeren. Zes op de tien hebben een beter zicht gekregen op hun verdere onderwijsplannen en 65% gaat akkoord dat ze meer kansen op een job hebben gekregen door hun participatie.

Tabel 70: Zelfgerapporteerde veranderingen t.a.v. toekomst bij participanten - percentages (N=433)

TOEKOMSTPLAN	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik heb nu een beter idee van mijn onderwijsplannen	3,4	37,9	40,9	17,7
Ik heb nu een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties en	3,0	30,2	45,2	24,6

doelen				
Ik heb nu een beter zicht op mijn toekomstige carrière	3,4	36,3	42,1	18,2
Ik ben van plan verder te studeren	3,4	20,7	43,0	32,9
Ik ben van plan meer gebruik te maken van niet-formele leermogelijkheden	2,1	11,5	50,6	35,8
Ik weet nu beter welke competenties ik in de toekomst wil verbeteren	0,9	13,2	57,0	28,9
Ik wil mijn vreemde talen verbeteren	2,1	17,9	35,8	44,3
Ik heb contacten gelegd met mensen in andere landen die mijn professioneel leven ten goede zullen komen	3,2	20,7	42,8	33,3
Ik geloof dat mijn kansen op een job zijn verbeterd	4,6	30,0	42,0	23,4

Vergeleken met de vroegere golven gaat in 2015-2016 een groter percentage participanten (76,1%) akkoord met de uitspraak dat ze internationale contacten hebben gelegd die hun professioneel leven ten goede komt. Enkel in 2011 is er een vergelijkbaar percentage van 70%. Dat is significant hoger dan in de 2013 en 2014 bevragingen waar slechts 55% en 60% van de toenmalige respondenten respectievelijk akkoord gaat met deze uitspraak. Een gelijkaardige observatie kunnen we doen met betrekking tot een beter zicht op onderwijsplannen en verder studeren. Ook in 2011 vinden we terug dat 58% van de participanten akkoord gaat met deze uitspraak, wat significant hoger is dan in 2013 (47%) en 2014 (41%). In 2011 had 78% van de participanten plannen om verder te studeren. In 2015-2016 ligt dit percentage op 76%. In 2013 is dit 61% en in 2014 op 64%. Wat het geloof in tewerkstellingsmogelijkheden betreft, zijn de resultaten over alle golven heen vrij stabiel. Iets meer dan 60% gelooft dat participatie aan een internationaal project de jobkansen doet toenemen.

Tabel 71: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens deelactie – percentages instemming

TOEKOMSTPLAN	TCA (N=6)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 196)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 217)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N =27)	EVS (N= 19)
Ik heb nu een beter idee van mijn onderwijsplannen	16,7	62,2	56,3	54,1	70,9
Ik heb nu een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties en doelen	33,3	66,5	74,0*	66,3	70,6

Ik heb nu een beter zicht op mijn toekomstige carrière	16,7	62,0	58,2	64,0	76,5
Ik ben van plan verder te studeren	50,0	81,1	72,6	70,8	76,5
Ik ben van plan meer gebruik te maken van niet-formele leermogelijkheden	100,0	83,8	89,8	76,0	82,3
Ik weet nu beter welke competenties ik in de toekomst wil verbeteren	50,0	83,8	87,9	91,7	88,2
Ik wil mijn vreemde talen verbeteren	66,7	89,5	70,7	80,0	100,0
Ik heb contacten gelegd met mensen in andere landen die mijn professioneel leven ten goede zullen komen	100,0	68,7*	81,9	87,5	58,8*
Ik geloof dat mijn kansen op een job zijn verbeterd	33,3**	67,6	59,2**	84,0	100,0

* < .05, ** < .01

Er zijn enkele verschillen naar deelactie. Zo hebben de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit in grotere mate een beter zicht gekregen op hun professionele doelen. Dit vertaalt zich niet noodzakelijk in betere kansen op de arbeidsmarkt. Deze deelnemers (samen met 4 deelnemers aan een TCA-project) gaan namelijk in mindere mate akkoord met de uitspraak dat hun kansen op de arbeidsmarkt verbeterd zijn. Deelnemers aan jongerenuitwisselingen en EVS-vrijwilligers gaan in mindere mate akkoord dat ze mensen hebben leren kennen die nuttig kunnen zijn voor hun latere beroepsleven.

Er zijn geen verschillen tussen jongeren uit kansengroepen en andere jongeren wat betreft gerapporteerde verschillen in toekomstplannen. Er zijn echter wel significante verschillen tussen participanten woonachtig in België en zij die niet in België wonen. Participanten woonachtig in een ander land rapporteren in hogere mate dat ze hun toekomstplannen hebben bijgesteld na participatie in het project. Enkel ten aanzien van toekomstige professionele doelen en het contact hebben gelegd met mensen die hun professionele carrière positief kunnen beïnvloeden is het verschil niet significant tussen beide groepen. Het grootste verschil wordt waargenomen in intentie om vreemde talen bij te studeren. Slechts één op vier participanten woonachtig in België is van plan hun vreemde talen bij te spijkeren. Dit is dubbel zo veel bij de participanten woonachtig in een ander land.

Tabel 72: Zelfgerapporteerde verschillen ten aanzien van toekomstplannen bij participanten volgens land van woonst – percentages instemming

TOEKOMSTPLAN	WOONT NIET IN BELGIË (N= 272)	WOONT IN BELGIË (N =163)
Ik heb nu een beter idee van mijn onderwijsplannen	23,5***	7,9***
Ik heb nu een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties en doelen	27,3	20,2
Ik heb nu een beter zicht op mijn toekomstige carrière	23,2**	9,8**
Ik ben van plan verder te studeren	43,0***	15,9***
Ik ben van plan meer gebruik te maken van niet-formele leermogelijkheden	44,2***	21,9***
Ik weet nu beter welke competenties ik in de toekomst wil verbeteren	36,3***	16,6***
Ik wil mijn vreemde talen verbeteren	56,3***	24,5***
Ik heb contacten gelegd met mensen in andere landen die mijn professioneel leven ten goede zullen komen	38,6	24,5
Ik geloof dat mijn kansen op een job zijn verbeterd	29,2**	13,6**

** <.01, ***<.001

6.1.5 GERAPPORTEERDE VERANDERINGEN IN JEUGDWERKCOMPETENTIES

Aan deelnemers van projecten voor/met jeugdwerkers en of jongerenbegeleiders werd een hele reeks vragen gesteld omtrent de ontwikkeling van hun jeugdwerkcompetenties. Het gaat hier vooral over participanten aan jeugdwerkersmobiliteit en enkele deelnemers aan TCA-projecten en jongerenuitwisselingen. De instemming met de verdere ontwikkeling van deze competenties is massaal onder deze deelnemers. Negen op tien van deze participanten verstaat beter de principes van niet-formeel leren, heeft geleerd hoe ze een internationaal project moeten ontwikkelen en, als het enigszins kan, probeert negen op tien een internationale dimensie in hun eigen werk te integreren. Eenzelfde aandeel heeft iets geleerd dat ze kunnen toepassen in hun werk met jongeren en heeft effectief al iets toegepast. Meer dan acht op tien van hen heeft meer kennis van de verschillende vormen van leren, heeft contacten opgebouwd om projecten mee op te zetten, heeft geleerd hoe je jongeren kan betrekken in de voorbereiding en uitvoering van een project, welke niet-formele methoden er kunnen ingeschakeld worden en is een betere teamspeler geworden. Over de mate dat ze de kwaliteit van een project kunnen garanderen, de mate waarin ze geleerd hebben projecten af te stellen op de noden en behoeften van jongeren, de mate dat ze in staat zijn de leeruitkomsten van een project te evalueren en de mate dat ze in staat zijn om te gaan met spanningen die gepaard gaan met het werken met jongeren, is er iets meer twijfel. Tot één op vier van de bevraagde participanten gaat hier niet mee akkoord. Een ietwat groter scepticisme zien we ook ten aanzien van het ontwikkelen van jeugdbeleid en kennis over het Europees jeugdbeleid. Hier gaat ongeveer drie op tien participanten niet mee akkoord. Het domein waar de grootste groep participanten niets heeft over opgestoken in het project, is het bijeen zoeken van allerlei financiële middelen voor het werken met jongeren. Hier gaat bijna vier op tien niet mee akkoord.

Tabel 73: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij participanten - percentages (N=143)

JEUGDWERKCOMPETENTIE	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik versta nu beter de ideeën van het niet-formeel leren	0,0	11,5	55,4	33,1
Ik versta nu beter hoe formeel, niet-formeel en informeel leren zich tot elkaar verhouden	0,0	15,8	54,1	30,1
Ik heb geleerd hoe je niet-formeel leren in het jeugdwerk kan toepassen	0,0	13,0	51,4	35,6
Ik heb geleerd hoe je een internationaal jeugdproject beter kan ontwikkelen en uitvoeren	0,7	10,9	43,5	44,9
Ik heb contacten gelegd met jeugdwerkers en projectbegeleiders uit andere landen waarmee ik in de toekomst een project wil ontwikkelen	0,7	18,4	39,5	41,5
Ik heb iets geleerd dat ik wil toepassen in mijn werken met jongeren	0,7	11,5	48,6	39,2
Ik heb geleerd hoe je jongeren beter kan betrekken in de voorbereiding en uitvoering van projecten	0,7	15,0	52,4	32,0
Ik heb nu een netwerk die toekomstige projecten mogelijk maakt	0,7	15,3	52,8	31,3
Als het relevant is, probeer ik nu een internationale dimensie in mijn werk met jongeren te integreren	0,0	11,0	54,5	34,5
Ik weet nu beter financiële middelen te vinden voor het werken met jongeren	2,1	37,2	40,7	20,0
Ik ben beter in staat de kwaliteit van een project te verzekeren	0,7	19,4	49,3	30,6
Ik weet nu meer over het Europees jeugdbeleid	2,1	29,4	45,5	23,1
Ik versta nu beter hoe ik kan bijdragen tot de ontwikkeling van een jeugdbeleid	1,4	27,5	47,9	23,2
Ik heb al kennis en vaardigheden uit het	0,0	10,4	54,2	35,4

project gebruikt in het werken met jongeren				
Ik heb mijn vaardigheden voor het evalueren van leeruitkomsten en competenties in het jeugdwerk verbeterd	1,4	24,8	53,9	19,9
Ik heb mijn vaardigheden voor het ontwikkelen van een project dat beter afgestemd is op de noden en wensen van jongeren verbeterd	0,7	22,9	55,7	20,7
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	0,7	23,6	51,4	24,3
Ik heb beter geleerd om samen te werken in een internationaal team	0,0	13,7	47,5	38,8
Ik ben beter in staat om te gaan met onzekerheden en spanningen in mijn inzet in het jeugdwerk	2,1	23,6	51,4	22,9
Ik heb beter geleerd om methoden voor het werken met jongeren te kiezen, aan te passen of verder te ontwikkelen	0,7	14,3	60,7	24,3

Tussen jongeren uit kansengroepen en andere jongeren zijn er geen significante verschillen waar te nemen in de mate waarin ze deze jeugdwerkcompetenties hebben ontwikkeld. Er zijn wel enkele significante verschillen naargelang de participanten inwoners van België dan wel van een ander land zijn. Participanten, die wonen in het buitenland, gaan in grotere mate akkoord dat ze bepaalde jeugdwerkcompetenties hebben ontwikkeld dan inwoners van België. Het meest uitgesproken is dit ten aanzien van het evalueren van leeruitkomsten en competenties in het jeugdwerk en het kunnen omgaan met spanningen en onzekerheden in het omgaan met jongeren.

Tabel 74: Significante verschillen in gerapporteerde jeugdwerkcompetenties bij participanten volgens land van woonst - percentages helemaal eens

JEUGDWERKCOMPETENTIE	GEEN INWONER VAN BELGIË (N = 90)	INWONER VAN BELGIË (N= 58)
Ik heb geleerd hoe je jongeren beter kan betrekken in de voorbereiding en uitvoering van projecten	92,2***	71,9***
Ik ben beter in staat de kwaliteit van een project te verzekeren	85,2*	71,4*
Ik heb mijn vaardigheden voor het evalueren van leeruitkomsten en competenties in het jeugdwerk verbeterd	89,4***	50,0***

Ik heb mijn vaardigheden voor het ontwikkelen van een project dat beter afgestemd is op de noden en wensen van jongeren verbeterd	87,2***	59,3***
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	84,9**	61,1**
Ik heb beter geleerd om samen te werken in een internationaal team	94,1**	74,1**
Ik ben beter in staat om te gaan met onzekerheden en spanningen in mijn inzet in het jeugdwerk	84,9***	57,4***

* p <.05, ** p <.01, *** p<.000

6.1.6 GERAPPORTEERDE KENNISONTWIKKELING

Het onderwerp dat volgens de grootste groep participanten aan bod is gekomen in de projecten, is culturele diversiteit. Zeven op de tien participanten stellen dat ze iets bijgeleerd hebben over dit onderwerp. Verder zijn er slechts twee onderwerpen waarvan meer dan de helft van de participanten signaleert dat ze er iets nieuws hebben over bijgeleerd via hun participatie aan het project, namelijk persoonlijke ontwikkeling en jongeren en jeugdwerk. Vier op de tien participanten hebben iets nieuws geleerd over onderwijs, over niet-formeel en informeel leren, maar ook over Europese kwesties. Het onderwerp waarover het kleinste aandeel participanten iets nieuws heeft bijgeleerd, is geweldloosheid. Verder stelt slechts 1,5% van de participanten (7 participanten in de Vlaamse steekproef) dat ze niets heeft bijgeleerd via het project.

Tabel 75: Zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten - percentages instemming (N=469)

ONDERWERP WAAROVER KENNIS WORDT GERAPPORTEERD	%
Europese kwesties	38,8
Beleid en structuren van de EU	25,2
Mensenrechten	20,3
Inclusie van mensen uit kansengroepen	24,3
Culturele diversiteit	69,9
Discriminatie en gelijke behandeling	31,3
Solidariteit met mensen in moeilijkheden	26,4
Geweldloosheid	13,4
Democratie	22,8
Media en ICT	16,2
Actief burgerschap	30,5

Jongeren en jeugdwerk	54,8
Jeugdbeleid	23,5
De ontwikkeling van jeugdbeleid	18,8
Milieu	19,0
Duurzaamheid	19,2
Gezondheid	21,5
Onderwijs	40,7
Niet-formeel en informeel leren	46,5
Werk, professionele ontwikkeling	19,6
Ondernemerschap	19,6
Projectontwikkeling en –management	29,9
Persoonlijke ontwikkeling	54,6
Ik leerde niets bij in dit project	1,5

Een vergelijking over de tijd is niet altijd mogelijk. Sommige items zijn nieuw in de standaardbevraging van 2015-2016. Dat is het geval met culturele diversiteit. Andere items zijn in de vroegere bevraging iets anders bevraagd. Zo wordt er in de huidige standaardbevraging gepeild naar Europese kwesties en beleid en structuren van de EU. In de vorige standaardbevraging was er slechts één item, namelijk Europa. Anderen zijn dan weer verdwenen, zoals interreligieuze dialoog. Enkele onderwerpen zijn wel op een gelijkaardige manier bevraagd. Dit is onder andere het geval voor discriminatie. Het percentage participanten dat instemt dat ze iets nieuws hieromtrent hebben geleerd is opvallend hoger in 2015-2016 (31%) vergeleken met de vorige bevragingen. In de vroegere bevragingen schommelt dit percentage tussen 7 en 11%. Iets gelijkaardigs kunnen we waarnemen ten aanzien van gezondheid. Eén op vijf van de participanten uit de steekproef van 2015-2016 beweert hier iets nieuws over geleerd te hebben. In vorige bevragingen schommelt dit tussen 4% en 13%. Het percentage participanten dat beweert iets nieuws bijgeleerd te hebben van media en ICT is dan weer vergelijkbaar met de vorige golven. Nu is dit 16%, in de vorige golven schommelt dit tussen 14 en 16%. Hetzelfde geldt voor milieu. 19% beweert in 2015-2016 hiervan iets opgestoken te hebben. In vroegere bevragingen varieert dit tussen 16 en 19%. Tenslotte ligt in de huidige bevraging het percentage jongeren dat niets heeft bijgeleerd op 1.5%. In vorige bevragingen is dit 3%.

Tabel 76: Significante verschillen in zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens deelactie - percentages instemming

ONDERWERP WAAROVER KENNIS WORDT GERAPPORTEERD	TCA (N= 6)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N= 19)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 219)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 27)	EVS (N= 19)
Europese kwesties	16,7	38,4	37,9	70,4**	15,8
Beleid en structuren van de EU	33,3	17,7	26,5	81,5***	5,3
Inclusie van mensen uit kansengroepen	0,0	19,7	29,7***	7,4	42,1***
Culturele diversiteit	33,3**	74,7	70,8	37,0**	68,4
Democratie	0,0	14,1	26,9	66,7***	10,5
Actief burgerschap	33,3	18,7	39,3	51,9***	21,1
Jongeren en jeugdwerk	50,0	45,5***	65,8	18,5***	78,9
Jeugdbeleid	50,0***	12,6	35,6***	14,8	0,0
De ontwikkeling van jeugdbeleid	50,0***	12,6	26,5***	7,4	0,0
Milieu	0,0	31,8***	10,0	14,8	0,0
Duurzaamheid	0,0	24,7*	16,0	22,2*	0,0
Gezondheid	0,0	25,8*	19,2	3,7	36,*
Onderwijs	50,0	26,8***	55,3	18,5***	47,4
Niet-formeel en informeel leren	66,7	27,3***	63,5	33,3***	63,2
Werk, professionele ontwikkeling	0,0	6,6	32,4***	14,8	21,1
Projectontwikkeling en -management	50,0***	17,2	41,6***	25,9	26,3
Persoonlijke ontwikkeling	16,7	55,6*	56,2*	33,3	68,4*

* p< .05, ** p<.01, *** p<.000

Deelnemers aan verschillende deelacties leren iets nieuws bij over diverse onderwerpen, wat er op wijst dat de deelacties specifieke inhoud aanbieden. Zo rapporteren deelnemers aan de gestructureerde dialoog in hogere mate dan deelnemers aan andere deelacties dat ze iets nieuws hebben opgestoken over Europese kwesties, beleid

en structuren van de EU, democratie en actief burgerschap. Een ietwat groter deel van hen stemt ook in met iets nieuws geleerd te hebben over duurzaamheid vergeleken met deelnemers van enkele andere deelacties. Een kleiner aandeel van hen in vergelijking met deelnemers van andere deelacties stemt dan weer in dat ze iets bijgeleerd heeft over culturele diversiteit, onderwijs en niet-formeel en informeel leren. Deelnemers aan jongerenuitwisselingen rapporteren in meerdere mate dan deelnemers van andere deelacties dat ze iets hebben opgestoken over het milieu, duurzaamheid en gezondheid. Dit laatste delen ze met deelnemers aan EVS-projecten. Ze rapporteren in grotere mate dat ze zichzelf verder hebben ontwikkeld dan bijvoorbeeld deelnemers aan TCA-projecten en de gestructureerde dialoog, maar in gelijke mate als deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit en EVS. Ze hebben echter in mindere mate iets bijgeleerd over onderwijs, niet-formeel en informeel leren dan deelnemers uit andere deelacties. Deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit rapporteren dan weer in grotere mate iets bijgeleerd te hebben over inclusie, jongeren en jeugdwerk, jeugdbeleid en de ontwikkeling ervan, werk en projectontwikkeling en projectmanagement. Ze stemmen ook in grotere mate in met persoonlijke ontwikkeling vergeleken met deelnemers aan TCA-projecten en de gestructureerde dialoog. Wat betreft deelnemers aan TCA-projecten moeten we voorzichtig zijn met de conclusies omdat er maar zes deelnemers zijn aan deze projecten in de Vlaamse steekproef van 2015-2016. Deelnemers aan TCA-projecten volgen het patroon van deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit. Ze rapporteren wel in mindere mate iets bijgeleerd te hebben over culturele diversiteit en persoonlijke ontwikkeling dan deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit. Deelnemers aan EVS-projecten rapporteren in grotere mate iets bijgeleerd te hebben over inclusie, jongeren en jeugdwerk, gezondheid, onderwijs, niet-formeel en informeel leren en persoonlijke ontwikkeling. Volledigheidshalve dient nog vermeld dat van de zeven deelnemers die rapporteerden niets te hebben opgestoken van het project, er zes deelnemers waren aan een jongerenuitwisseling en één aan de gestructureerde dialoog.

Tussen participanten uit kansengroepen en de andere participanten zijn er geen significante verschillen in kennisverwerving. Inwoners van België rapporteren in grotere mate dat ze iets nieuws hebben bijgeleerd over jeugdbeleid en ondernemerschap. Inwoners van andere landen in de steekproef rapporteren meer dan inwoners van België dat ze iets nieuws hebben geleerd over geweldloosheid, jongeren en jeugdwerk en gezondheid. Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er drie significante verschillen. Participanten die deelnemen aan een project dat gesubsidieerd is via Jint vzw gaan er in grotere mate mee akkoord dat ze iets bijgeleerd hebben over jongeren en jeugdwerk (56,5% bij de participanten aan een project gesubsidieerd via Jint versus 41,2% bij de participanten aan een project betaald via een ander agentschap), het milieu (20% van de participanten aan een project gesubsidieerd via Jint versus 9% van de participanten aan een project gefinancierd via een ander nationaal agentschap) en persoonlijke ontwikkeling (56,2% van de participanten aan een Jint-project versus 41,2% van de participanten van een project gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap).

Tabel 77: Significante verschillen in zelfgerapporteerde kennisverwerving bij participanten volgens land van woonst - percentages instemming

ONDERWERP WAAROVER KENNIS WORDT GERAPPORTEERD	ANDER LAND (N= 290)	BELGIË (N= 179)
Geweldloosheid	16,6**	8,4**
Jongeren en jeugdwerk	59,3**	47,5**
Jeugdbeleid	18,6**	31,3**
Gezondheid	24,8*	16,2*
Ondernemerschap	15,5**	26,3**

* <.05, **<.01, ****<.001

6.1.7 GERAPPORTEERDE ONTWIKKELING VAN WAARDEN

Tabel 78: Zelfgerapporteerde ontwikkeling van waarden bij participanten (N = 422) - percentages

WAARDE	MINDER BELANGRIJK GEWORDEN	IS NIET VERANDERD	BELANGRIJKER GEWORDEN
Rechtvaardigheid	1,2	65,2	33,6
Mensenrechten	1,4	56,1	42,5
Geweldloosheid	0,9	67,1	32,0
Individuele vrijheid	1,4	50,9	47,6
Democratie	1,7	62,9	35,5
Vrede	1,4	57,9	40,7
Zelfontplooiing	0,9	41,7	57,3
Gelijkheid	1,4	49,1	49,5
Solidariteit	0,9	47,2	51,9
Gezondheid en welzijn	1,0	64,8	34,2
Tolerantie	1,4	44,3	54,3

Meer dan de helft van de participanten is de mening toegedaan dat door hun deelname aan het project zelfontplooiing, solidariteit, tolerantie en gelijkheid belangrijker zijn geworden. Ten aanzien van de andere waarden die opgenomen zijn in de bevraging, is voor het overgrote deel van de participanten weinig veranderd. Er is het minst een positieve verandering opgetreden ten aanzien van rechtvaardigheid, geweldloosheid, gezondheid en democratie. Slechts een derde van de participanten ziet hier een positieve evolutie. Voor twee derden heeft deelname aan het project geen verandering teweeggebracht in de mate dat deze waarden belangrijker zijn geworden.

Als we deze resultaten vergelijken met de vorige golven uit het RAY-onderzoek, dan is het percentage participanten dat vindt dat mensenrechten belangrijker is geworden te vergelijken met de bevestigingen van 2011 en 2014 (47%). In 2012 ligt dit percentage slechts op 31%. Het percentage dat vindt dat individuele vrijheid belangrijker is geworden, ligt nu lager dan in 2011 en 2014 (58,9% en 53,8% respectievelijk), maar opnieuw hoger dan in 2013 (32%). Democratie is door het kleinste aandeel participanten verder ontwikkeld in de huidige bevraging. Met 35% ligt dit percentage dus lager dan de 37% waargenomen in 2012, 47% in 2011 en 54% in 2014. Vrede scoort dan weer beduidend beter in de huidige bevraging dan in 2012 (26%), maar lager dan in de twee andere bevestigingen (47%). Zelfontplooiing scoort dan weer het hoogst in de huidige bevraging. Dit percentage is in vroegere bevestigingen 55% in 2011, 42% in 2012 en 53% in 2014 is. Gelijkheid is bij een iets grotere groep participanten ontwikkeld in de huidige steekproef dan in de bevraging van 2012 (42%), maar minder dan in 2011 en 2014 (57% en 59% respectievelijk). Een gelijkaardig patroon kunnen we waarnemen ten aanzien van solidariteit

(46% in 2012, 65% in 2011 en 51% in 2014). Tolerantie is dan weer meer ontwikkeld in de huidige steekproef dan in 2012 (41%) en 2014 (47%), maar minder dan in 2011 (64%).

Er zijn slechts twee significante verschillen in gerapporteerde ontwikkeling van waarden volgens deelactie van het programma. Participanten aan jongerenuitwisselingen (43,3%) en EVS-vrijwilligers (41,2%) rapporteren in grotere mate dat gezondheid voor hen belangrijker is geworden dan deelnemers uit andere deelacties (0% voor TCA, 29,2% voor jeugdwerkersmobiliteit en 8,3% voor deelnemers aan de gestructureerde dialoog). Deelnemers aan de gestructureerde dialoog (44%) gaan dan weer in mindere mate akkoord dat tolerantie voor hen belangrijker is geworden dan deelnemers uit andere deelacties (52% voor deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit en 58% van de deelnemers aan jongerenuitwisselingen en EVS).

Deelnemers uit kansengroepen stellen doorgaans in grotere mate dat deze waarden voor hen belangrijker zijn geworden. Er zijn echter vijf waarden die het significant beter doen bij participanten uit kansengroepen dan bij andere deelnemers. Dit zijn tolerantie (60% van participanten uit kansengroepen ten aanzien van 54% van de andere deelnemers), gezondheid (45% voor participanten uit kansengroepen versus 41% bij de anderen), solidariteit (58% versus 51%), gelijkheid (55% versus 49%) en individuele vrijheid (50% versus 46%).

Tussen inwoners van België en inwoners van andere landen zijn er vier waarden waarvan de inwoners van andere landen steevast stellen dat ze belangrijker zijn geworden voor hen door hun deelname aan het project. Dit zijn tolerantie (60% versus 44,6%), gezondheid (39,1% versus 25,8%), vrede (45,1% versus 33,1%) en geweldloosheid (37,7% versus 22,3%). Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen waar te nemen in de ontwikkeling van waarden.

6.1.8 ZELFGERAPPORTEERDE PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

De instemming met de uitspraken die peilen naar persoonlijke ontwikkeling is massaal onder de participanten. Het enige item waarmee een minderheid van de participanten akkoord gaat, is dat de participanten beter voor hun gezondheid zorg zijn gaan dragen. Zes op de tien van de participanten vinden van zichzelf dat ze beter zijn geworden in conflictoplossing. Met alle andere uitspraken gaan drie vierden tot meer dan acht op de tien participanten akkoord. De grootste instemming kunnen we vinden met de uitspraak dat ze beter zijn gaan omgaan met mensen die verschillen van henzelf (wat in lijn is met interculturele vaardigheden) en het beter omgaan met nieuwe situaties. Ondanks deze grote instemming stelt toch één op vier dat het project geen specifiek gevolg voor hen had.

Tabel 79: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten (N = 422)

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING	N	%
Dat ik meer zelfvertrouwen heb	344	81,5
Beter ben ik het uitdrukken van mijn denken en gevoelens	313	74,5
Beter zorg voor mijn gezondheid	165	39,2
Dat ik nu zelfstandiger ben	306	72,5
Beter ben in het omgaan met nieuwe situaties	349	82,9

Me beter kan inleven in anderen	320	75,8
Beter ben in het omgaan met conflicten	265	62,8
Dat ik mezelf beter ken	342	82,0
Beter weet wat mijn sterktes zijn en waar ik minder goed in ben	336	80,0
Beter ben in omgaan met mensen die verschillen van mij	349	82,9
Deelname had geen specifiek effect op mij	106	25,4

De mate van instemming met persoonlijke ontwikkeling is in de huidige bevraging opvallend hoger dan in de vorige bevestigingen van het RAY-netwerk, waar de percentages instemming tussen 8% (dat ik me beter kan inleven in anderen – 2014) en 62% (ik heb meer zelfvertrouwen – 2013) variëren. Dit verschil is echter volledig te wijten aan een andere vraagstelling. In de huidige bevraging moeten de participanten telkens bij iedere uitspraak aanduiden of de uitspraak voor hen al dan niet opgaat. In de vorige bevestigingen moeten de participanten uit een kleinere lijst items er maximum drie aanduiden. Dit laat niet echt toe de huidige gegevens te vergelijken met de vorige standaardbevestigingen.

Naar deelacties van het Erasmus+: Youth in Action-programma zijn er niet veel verschillen in de mate waarin de participanten zichzelf persoonlijk ontwikkelen. Dat wil zeggen dat de hoge mate van instemming met persoonlijke ontwikkeling zich voordoet in alle deelacties. Er zijn slechts enkele significante verschillen waar te nemen tussen de deelacties. Zo zijn de deelnemers aan jongerenuitwisselingen en EVS-ers in grotere mate zorg gaan dragen voor hun gezondheid: 47% tegenover slechts 33% van de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit, 25% van de deelnemers aan gestructureerde dialoog en 16% (één op zes) van de TCA-participanten. Ook slechts één op de zes TCA-participanten stelt dat hij/zij zelfstandiger is geworden, wat duidelijk minder is dan de participanten van andere deelacties waar de instemming schommelt tussen 70% voor deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit tot 94% onder deelnemers aan EVS. Hetzelfde kunnen we waarnemen ten aanzien van empathie en omgaan met conflicten. Slechts twee van de zes TCA-deelnemers gaan akkoord met het ontwikkelen van meer empathie tegenover 64% van de deelnemers aan de gestructureerde dialoog, drie vierden van de deelnemers aan jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit en 88% van de EVS-ers. Niemand van de TCA-deelnemers stelt dat hij of zij beter in conflictoplossing is geworden. Bij jeugdwerkersmobiliteit is dat 57%, bij deelnemers aan jongerenuitwisselingen is dit meer dan twee derden. De deelnemers aan EVS gaan hier voor 70% mee akkoord en onder de deelnemers aan de gestructureerde dialoog is dit zelfs 79%. Ten slotte zien we dat deelnemers aan TCA-projecten en de gestructureerde dialoog minder akkoord gaan dat ze iets hebben geleerd over het omgaan met mensen die verschillend zijn van hen. Slechts twee op de drie van deze participanten gaan hiermee akkoord. Bij de participanten van andere projecten ligt dit op minstens 80%. Zelfs 94% van de EVS-deelnemers gaat akkoord met deze uitspraak.

Naar persoonlijke ontwikkeling zijn er geen verschillen tussen participanten uit kansengroepen en andere jongeren. Naar land van herkomst zijn er wel significante verschillen, waarbij inwoners van andere landen in grotere mate er mee akkoord gaan dat ze zich verder hebben persoonlijk ontwikkeld dan inwoners van België. Het grootste verschil is waar te nemen ten aanzien van de uitspraak dat ze een grotere kennis hebben over zichzelf.

Tabel 80: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens land van woonst

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING	ANDER LAND (N = 264)	BELGIË (N= 158)
Dat ik meer zelfvertrouwen heb	84,8*	75,9*
Beter ben in het uitdrukken van mijn denken en gevoelens	81,1***	63,2***
Beter zorg voor mijn gezondheid	47,0***	26,1***
Dat ik nu zelfstandiger ben	78,1***	63,1***
Beter ben in het omgaan met nieuwe situaties	88,3***	73,7***
Me beter kan inleven in anderen	83,8***	62,4***
Beter ben in het omgaan met conflicten	69,8***	51,0***
Dat ik mezelf beter ken	90,1***	68,4***
Beter weet wat mijn sterktes zijn en waar ik minder goed in ben	84,0**	73,4**
Beter ben in omgaan met mensen die verschillen van mij	88,2***	74,1***
Deelname had geen specifiek effect op mij	24,1***	27,4***

* p <.05, ** p<.01, *** p.<000

Ook naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er significante verschillen. Deelnemers aan projecten gesubsidieerd via Jint vzw stemmen in grotere mate in met persoonlijke ontwikkeling dan participanten gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap. Er moet wel worden gewaarschuwd dat in deze laatste groep enkel inwoners van België vertegenwoordigd zijn en dat enkel onder de deelnemers gesubsidieerd via Jint vzw inwoners van andere landen vertegenwoordigd zijn. De waargenomen verschillen tussen de subsidiërende nationale agentschappen kunnen dus herleidbaar zijn naar de landen waarin de groepen participanten woonachtig zijn.

Tabel 81: Zelfgerapporteerde persoonlijke ontwikkeling bij participanten volgens land van woonst

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N = 45)	JINT VZW (N= 377)
Dat ik meer zelfvertrouwen heb	77,8	82,0
Beter ben in het uitdrukken van mijn denken en gevoelens	57,8**	76,5**
Beter zorg voor mijn gezondheid	28,9	40,4
Dat ik nu zelfstandiger ben	60,0*	74,0*
Beter ben in het omgaan met nieuwe situaties	68,9*	84,6*

Me beter kan inleven in anderen	55,6**	78,2**
Beter ben in het omgaan met conflicten	51,1	64,2
Dat ik mezelf beter ken	57,8***	84,9***
Beter weet wat mijn sterktes zijn en waar ik minder goed in ben	71,1	81,1
Beter ben in omgaan met mensen die verschillen van mij	73,3	84,0
Deelname had geen specifiek effect op mij	22,2	25,7

* p < .05, ** p < .01, *** p < .000

6.1.9 EUROPESE IDENTITEIT

Enkele resultaten met betrekking tot de Europese identiteit zijn reeds aan bod gekomen in dit rapport. Zo stemmen bijna negen op de tien participanten in dat het belangrijk is dat jongeren betrokken worden in Europese politiek. Bijna de helft van de participanten voelt zich na hun deelname meer Europeaan en een derde is zich meer gaan interesseren voor de Europese actualiteit. Zeven op de tien beweren na het project iets meer te weten over hoe het Europees jeugdbeleid in elkaar zit. Ongeveer vier op de tien rapporteren een grotere kennis van Europese kwesties en een kwart van hen weet iets meer over het beleid en de structuren van de EU.

Tabel 82: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten – (N = 403)

MIJN BEELD VAN DE EU IS	N	%
slechter geworden	15	3,7
hetzelfde gebleven	198	49,1
beter geworden	190	47,1

Daarnaast is er in de standaardvragenlijst nog een vraag naar hoe de perceptie van de EU veranderd is na de deelname aan een project. Voor de grootste groep participanten is hun beeld van de EU niet veranderd. Voor een bijna even grote groep is de perceptie van de EU wel verbeterd. Slechts een kleine minderheid beweert dat hun beeld van de EU door deelname aan het project verslechterd is.

Tabel 83: Verandering van perceptie van de EU na deelname bij de participanten – 2011-2016 (percentages)

MIJN BEELD VAN DE EU IS	2011 (N= 167)	2013 (N = 145)	2014 (N = 93)	2015- 2016 (N=403)
slechter geworden	3,0	1,4	2,2	3,7
hetzelfde gebleven	62,9	68,3	54,8	49,1
beter geworden	34,1	30,3	43,0	47,1

Als we deze gegevens vergelijken met de vorige bevragingen dan ligt het percentage deelnemers dat een beter beeld heeft gekregen van de EU het hoogst in de huidige bevraging. Tegelijkertijd zien we dat het percentage waarvan het beeld verslechterd is ook het hoogst is in de huidige bevraging.

Het beeld van de EU is in grotere mate verbeterd bij deelnemers aan jongerenuitwisselingen (51,5%) dan bij deelnemers aan jeugdwerkmobiliteit (45,7%) , de gestructureerde dialoog (40,9%), TCA-deelnemers (33,3%) en EVS-ers (28,6%). Voor de volledigheid dient er op gewezen te worden dat 4 van de 22 deelnemers (18%) aan de gestructureerde dialoog beweren dat hun beeld van de EU verslechterd is. Tussen jongeren uit kansengroepen en andere jongeren en naargelang land van woonst of subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen waar te nemen.

6.1.10 ANDERE GERAPPORTEERDE EFFECTEN OP PARTICIPANTEN VOLGENS PROJECTBEGELEIDERS

Ook projectbegeleiders zijn bevraagd geweest over mogelijke gevolgen van een project voor de participanten, onder andere over hun toekomstplannen, hun Europese identiteit, enzovoort. Het overgroot deel van de projectbegeleiders gaat akkoord dat participanten via hun deelname aan de projecten op diverse gebieden zijn veranderd. Op twee na denken alle projectbegeleiders dat de participanten meer open staan voor culturele diversiteit. Meer dan negen op de tien denken dat de participanten een ander project plannen. Ook ten aanzien van persoonlijke ontwikkeling stemmen meer dan negen op de tien van de projectbegeleiders in met een positieve evolutie. De participanten zouden meer zelfvertrouwen hebben en hun sterktes en zwaktes beter hebben leren kennen. Wat toekomstperspectief betreft, zijn acht op de tien projectbegeleiders overtuigd dat de participanten van plan zijn verder te studeren en dat toch minstens een deel van hen een tijdje in het buitenland zal studeren of werken. Alleen wat professionele aspiraties en jobkansen betreft, is het enthousiasme van de projectbegeleiders iets meer getemperd. Zo is één op de drie projectbegeleiders er niet van overtuigd dat de participanten beter weten wat ze professioneel willen bereiken en vier op de tien zijn zelfs sceptisch dat hun jobkansen zijn toegenomen. Ten slotte zijn acht op de tien projectbegeleiders ervan overtuigd dat de participanten zich meer Europeaan voelen.

Er zijn geen significante verschillen naargelang deelactie van het Erasmus+: Youth in Action programma in de mate dat de projectbegeleiders effecten ten aanzien van deze domeinen rapporteren. Hetzelfde geldt voor subsidiërend nationaal agentschap.

Tabel 84: Andere gerapporteerde veranderingen bij participanten volgens projectbegeleiders

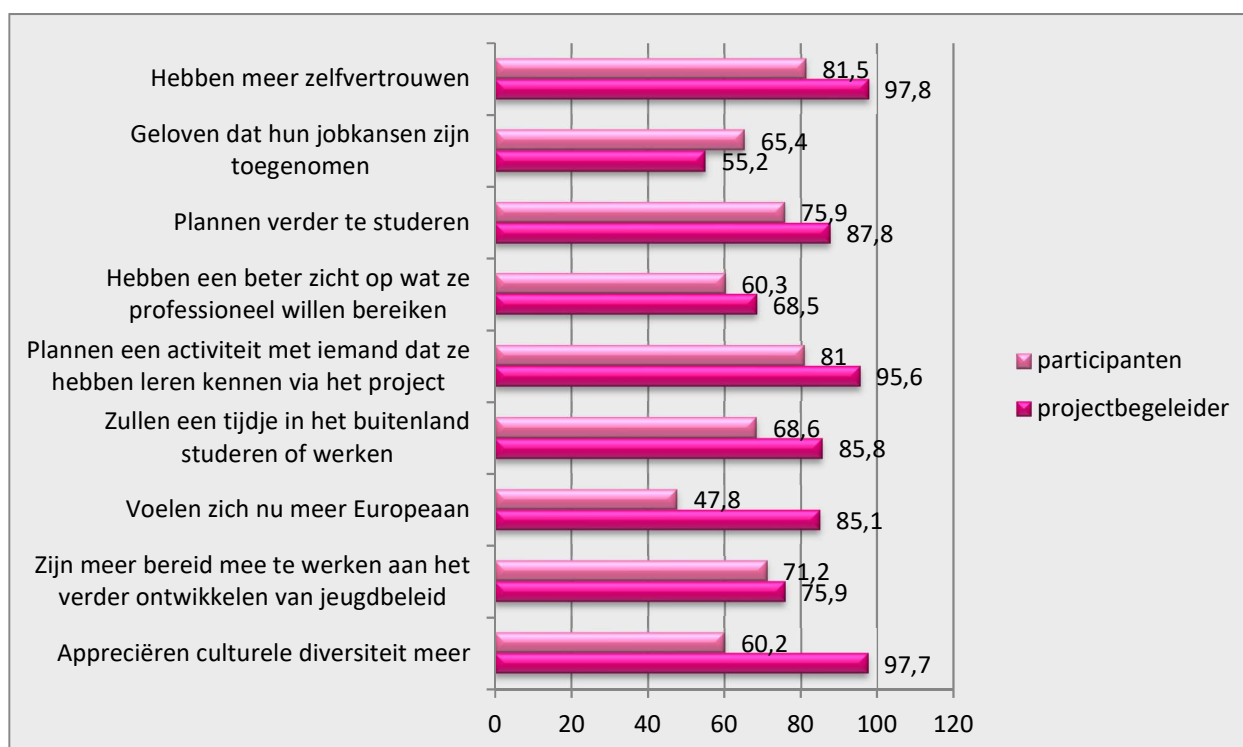
EFFECT	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKOORD	HELEMAAL AKKOORD
Appreciëren culturele diversiteit meer	0 0,0	2 2,2	27 30,3	60 67,4
Zijn meer bereid mee te werken aan het verder ontwikkelen van jeugdbeleid	0 0,0	19 24,1	35 44,3	25 31,6
Voelen zich nu meer Europeaan	1	10	32	31

	1,4	13,6	43,2	41,9
Zullen een tijdje in het buitenland studeren of werken	1 1,3	10 13,5	28 36,4	38 49,4
Plannen een activiteit met iemand die ze hebben leren kennen via het project	0 0,0	4 4,5	28 31,8	56 63,6
Hebben een beter zicht op wat ze professioneel willen bereiken	3 4,1	20 27,4	36 49,3	14 19,2
Plannen verder te studeren	0 0,0	10 12,2	41 50,0	31 37,8
Geloven dat hun jobkansen zijn toegenomen	5 7,5	25 37,3	22 32,8	15 22,4
Hebben meer zelfvertrouwen	0 0,0	2 2,4	35 42,2	46 55,6
Kennen hun sterktes en zwaktes beter	1 1,2	6 7,3	40 48,8	35 42,7

Er zijn significante verschillen in de mate waarin de projectbegeleiders meegaan in het verhaal dat het toekomstbeeld van de participanten is bijgesteld naargelang de woonplaats van de projectbegeleider. Zo zijn slechts 17 op 33 (51%) van de projectbegeleiders woonachtig in België ervan overtuigd dat de participanten een beter beeld hebben van hun professionele aspiraties. Bij de projectbegeleiders uit andere landen zijn dit 33 op de 40 projectbegeleiders (82%). 31 van de 39 (80%) projectbegeleiders die in België woonachtig zijn, gaan akkoord dat de participanten verder zullen studeren tegenover 41 van de 43 (95%) projectbegeleiders die in een ander land wonen. Slechts 12 van de 32 (37%) projectbegeleiders uit België denken dat de participanten geloven dat hun jobkansen zijn verbeterd. Bij de projectbegeleiders uit het buitenland is dit 25 van de 35 projectbegeleiders (81%).

Projectbegeleiders zijn er doorgaans in grotere mate mee eens dat allerlei aspecten van het leven van participanten zijn veranderd door deelname aan het project dan participanten zelf. Het grootste verschil tussen beide groepen is terug te vinden ten aanzien van de ontwikkeling van Europese identiteitsvorming en openheid voor culturele diversiteit. Deze verschillen zijn hoogstwaarschijnlijk grotendeels te verklaren doordat beide groepen op een andere manier zijn bevraagd. De projectbegeleiders moeten aangeven of ze al dan niet akkoord gaan met een verandering. De participanten moesten stellen of dit verbeterd, hetzelfde of verslechterd is. Er is echter één uitspraak waar participanten in grotere mate mee instemmen dan projectbegeleiders en dat zijn hun toekomstige jobkansen.

Figuur 3: Vergelijking participanten en projectbegeleiders in de mate waarin ze geloven dat het project gevolgen heeft op Europese identiteit, persoonlijke ontwikkeling, waarden, jeugdwerkcompetenties en toekomstbeeld bij participanten

6.2 GERAPPORTEERDE EFFECTEN OP PROJECTBEGELEIDERS

Ook projectbegeleiders zijn bevraagd over de mogelijke gevolgen van hun deelname aan het project. Deze bevraging is echter minder uitgebreid dan die van de deelnemers aan het project. In dit deel bespreken we eerst de gerapporteerde veranderingen in competenties, dan veranderingen ten aanzien van actief burgerschap, persoonlijke ontwikkeling en toekomstbeeld en veranderingen in jeugdwerkcompetenties.

6.2.1 GERAPPORTEERDE VERANDERINGEN IN COMPETENTIES

Bijna zo goed als alle projectbegeleiders gaan er mee akkoord dat ze hun vreemde talen, hun interculturele en hun sociale competenties hebben ontwikkeld via het project. Hiermee duikt het gebruikelijke triumviraat van ontwikkelde competenties in internationale projecten weer op. Negen op de tien beweren ook hun ondernemerschap en hun actief burgerschap verder te hebben aangescherpt. Meer dan acht op de tien stellen dat ze in een discussie hun mening met overtuiging kunnen poneren, dat ze logisch kunnen redeneren, hun zin voor initiatief verder hebben aangewakkerd, hun leren in eigen handen hebben leren nemen en hun culturele competenties verbeterd hebben. Opnieuw is er één competentie die in mindere mate is ontwikkeld: digitale competenties. Dan nog stellen drie kwart van de projectbegeleiders dat ze ook deze competentie hebben toegepast in het project.

Een vergelijking met vroegere golven kunnen we niet maken. In de vorige standaard surveys zijn de sleutelcompetenties bevraagd. In de nieuwe standaardbevraging is een omschrijving van vaardigheden die onder de competenties vallen, opgenomen.

Tabel 85: Gerapporteerde effecten op competenties bij projectbegeleiders (N=94)

EFFECT	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKOORD	HELEMAAL AKKOORD
Met overtuiging zeggen wat ik denk in discussies	0 0,0	13 13,8	53 56,4	28 29,8
Spreeken met iemand die een andere taal spreekt	0 0,0	2 2,1	37 39,4	55 58,5
Zelf media-inhoud maken	1 1,1	25 26,6	43 45,7	25 26,6
Een idee ontwikkelen en in de praktijk omzetten	0 0,0	7 7,4	45 47,9	42 44,7
Een gemeenschappelijk standpunt onderhandelen als er een meningsverschil is	0 0,0	10 10,8	40 43,0	43 46,2
Iets verwezenlijken voor de gemeenschap of de samenleving	1 1,1	8 8,5	41 43,6	44 46,8
Logisch redeneren en conclusies trekken	2 2,1	15 16,0	54 57,4	23 24,5
Mogelijkheden identificeren voor mijn eigen carrière	1 1,1	13 13,8	47 50,0	33 35,1
Mijn eigen leren plannen en uitvoeren	0 0,0	11 11,7	57 60,6	26 27,7
Mezelf artistiek uitdrukken	0 0,0	14 14,9	45 47,9	35 37,2
Met mensen met een andere culturele achtergrond kunnen overeenkomen	0 0,0	3 3,2	45 48,4	45 48,4

Er zijn geen significante verschillen tussen projectbegeleiders van verschillende deelacties. Er dient hier wel bij gezegd te worden dat het aantal projectbegeleiders voor EVS, TCA en de gestructureerde dialoog laag ligt, waardoor we voorlopig voorzichtig moeten zijn met deze uitspraak. Als we de analyses beperken tot projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit dan zien we slechts één verschil. Projectbegeleiders in jeugdwerkersmobiliteit (30 van de 31, wat 97% is) zijn in grotere mate overtuigd dat ze iets hebben kunnen verwezenlijken voor de ruimere gemeenschap of samenleving dan projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen (51 van de 59, wat 86% is).

Naargelang het land waarin de projectbegeleider woont en naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen significante verschillen in de ontwikkeling van competenties bij de projectbegeleiders.

6.2.2 GERAPPORTEERDE EFFECTEN OP ACTIEF BURGERSCHAP

Meer dan zes op de tien projectbegeleiders stellen dat ze nog meer waardering hebben gekregen voor culturele diversiteit na het project. Dit versterkt de vaststelling dat interculturele competenties worden bevorderd, ook door projectbegeleiders. Voor de rest stellen vier op de tien projectbegeleiders dat ze de Europese actualiteit meer zijn gaan volgen, mensen uit kansengroepen meer zijn gaan ondersteunen, meer geïnteresseerd geraakt zijn in jeugdbeleid en dat ze zich meer willen inzetten voor de strijd tegen racisme. Slechts één op de drie projectbegeleiders is zich meer gaan inzetten voor het verenigingsleven en één op vijf neemt meer deel aan het politieke leven.

Tabel 86: Gerapporteerde effecten op actief burgerschap bij projectbegeleiders (N=94)

EFFECT	MINDER DAN VOOR HET PROJECT	EVEN VEEL ALS VOOR HET PROJECT	MEER ALS VOOR HET PROJECT
Ik volg de Europese actualiteit	0 0,0	55 59,8	37 40,2
Ik zet me in voor het verenigingsleven	2 2,2	59 64,1	31 33,7
Ik ondersteun actief de integratie van mensen uit kansengroepen	0 0,0	54 58,7	38 41,3
Ik neem deel aan het democratisch/politiek leven	1 1,1	71 77,2	20 21,2
Ik waardeer culturele diversiteit	0 0,0	35 38,0	52 62,0
Ik ben geïnteresseerd om bij te dragen tot jeugdbeleid	1 1,1	48 52,2	43 46,7
Ik voel me Europeaan	1 1,1	50 54,3	41 44,6
Ik wil me inzetten in de strijd tegen racisme en vreemdelingenhaat	0 0,0	49 53,8	42 46,2

We kunnen de huidige resultaten moeilijk vergelijken met de vorige golven uit het RAY-onderzoek omdat deze vragen iets anders geformuleerd zijn in de nieuwe standaardbevraging. Bovendien is er ook gebruik gemaakt van andere antwoordmogelijkheden.

Naar deelactie zijn er slechts twee significante verschillen tussen projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit. De projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit (20 op 31, wat 64% is) zijn in ruimere mate meer geïnteresseerd in het integreren van mensen uit kansengroepen dan projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen (18 op 57, wat 31% is). Bovendien zijn ze in grotere mate bereid zich in te zetten voor het verder ontwikkelen van het jeugdbeleid. Twintig van de 31 projectbegeleiders (64%) is hier meer geïnteresseerd geworden tegenover slechts 22 van de 57 (38%) van de projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen.

Noch naar land van woonst noch naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er significante verschillen in de mate waarin actief burgerschap verder ontwikkeld is.

6.2.3 GERAPPORTEERDE EFFECTEN OP PERSOONLIJKE ONTWIKKELING EN TOEKOMSTBEELD

De projectbegeleiders stemmen het vaakst ermee in dat het project heeft bijgedragen aan een groter inzicht in hun eigen functioneren. Negen op de tien van hen gaan akkoord dat ze nu beter hun zwaktes en sterktes kennen en weten aan welke competenties ze nog verder dienen te sleutelen. Acht op de tien hebben meer vertrouwen gekregen om op hun eentje te reizen in het buitenland, zijn van plan hun vreemde talen bij te spijkeren en hebben een beter zicht op hun toekomstige, professionele loopbaan gekregen. Nochtans stemt één op de drie er niet mee in dat hun kansen op de arbeidsmarkt zijn verbeterd of dat ze een beter idee hebben van mogelijke toekomstige beroepsopties. Vier op de tien zijn niet van plan een tijdje in het buitenland te studeren en een even grote groep is niet van plan iets bij te studeren. Het feit dat we hier te maken hebben met een hoogopgeleid publiek dat al grotendeels geïntegreerd is in de arbeidsmarkt, is een mogelijke verklaring voor deze relatief lage instemming.

Tabel 87: Gerapporteerde effecten op persoonlijke ontwikkeling en toekomstbeeld bij projectbegeleiders

EFFECT	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik ben beter in staat om op mijn eentje te reizen in een ander land	1 1,1	13 14,4	41 45,6	35 38,9
Ik plan een tijdje in het buitenland te wonen of te studeren	7 7,8	26 28,9	35 38,9	22 24,4
Ik heb een beter idee van wat ik nog zou willen bijstuderen	5 5,6	35 38,9	36 40,0	14 15,6
Ik heb een beter idee van mijn toekomstige professionele aspiraties	1 1,1	18 20,2	54 60,7	16 18,0
Ik heb een beter idee van mijn toekomstige broepsmogelijkheden	3 3,3	27 30,0	44 48,9	16 17,8
Ik weet welke competenties ik nog verder wil ontwikkelen	2 2,2	7 7,8	48 53,3	33 36,7
Ik ken nu mijn zwaktes en sterktes beter	0 0,0	9 10,0	48 53,3	33 36,7
Ik ben van plan vreemde talen bij te leren	2 2,2	14 15,7	39 43,8	34 38,2
Ik geloof dat mijn kansen op de arbeidsmarkt zijn verbeterd	5 5,6	25 27,8	41 45,6	19 21,1

Er zijn geen significante verschillen in welke mate persoonlijke ontwikkeling en toekomstbeelden veranderd zijn tussen projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit. Naargelang het land waarin de projectbegeleiders wonen zijn er wel enkele opvallende verschillen. Vooral naar bijleren zijn er significante verschillen. Zo gaan projectbegeleiders die in een ander land wonen er in grotere mate akkoord dat ze een beter idee hebben van wat ze nog willen bijstuderen dan projectbegeleiders die wonen in België. Voor zo goed als iedereen van hen hoort hierbij het verbeteren van vreemde talen, terwijl slechts twee derde van de projectbegeleiders die wonen in België deze intentie heeft. Drie vierde van de projectbegeleiders die wonen in een ander land, is van plan een tijdje in het buitenland te wonen of te studeren. Dit is slechts de helft bij de projectbegeleiders woonachtig in België. Op twee na, voelen projectbegeleiders woonachtig in een ander land zich beter in staat om zelfstandig een vreemd land te bezoeken. Hiermee stemmen projectbegeleiders uit België in veel mindere mate in.

Tabel 88:Significante verschillen in persoonlijke ontwikkeling en toekomstbeeld volgens land van woonst

EFFECT	ANDER LAND	BELGIË
Ik ben beter in staat om op mijn eentje te reizen in een ander land	47 96,0**	19 70,8**
Ik plan een tijdje in het buitenland te wonen of te studeren	36 73,5*	21 51,2*
Ik heb een beter idee van wat ik nog zou willen bijstuderen	35 70,1**	15 36,5**
Ik ben van plan vreemde talen bij te leren	45 93,7**	28 68,3**

Naargelang subsidiërend nationaal agentschap is er een significant verschil in de mate waarin projectbegeleiders instemmen met persoonlijke ontwikkeling. Projectbegeleiders die door Jint vzw gesubsidieerd zijn, gaan in hogere

Tabel 89:Significante verschillen in persoonlijke ontwikkeling volgens subsidiërend nationaal agentschap

EFFECT	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N=14)	JINT VZW (N= 76)
Ik heb een beter idee van wat ik nog zou willen bijstuderen	2 14,2**	48 63,2**
Ik ken nu mijn zwaktes en sterktes beter	10 71,5*	71 93,4*
Ik ben van plan vreemde talen bij te leren	9 64,3**	64 85,3**

mate akkoord dat ze hun sterktes en zwaktes hebben leren kennen, dat ze een beter idee hebben van wat ze nog willen bijleren en dat ze hun vreemde talen willen bijspijkeren.

6.2.4 GERAPPORTEERDE ONTWIKKELING VAN JEUGDWERKCOMPETENTIES

Net zoals bij de participanten is er een overweldigende instemming met de verdere ontwikkeling van jeugdwerkcompetenties bij de projectbegeleiders. Meer dan acht tot negen op de tien projectbegeleiders stemmen in dat ze de meeste van de ondervraagde jeugdwerkcompetenties verder hebben ontwikkeld. Toch zijn er enkele competenties waarmee de projectbegeleiders in iets mindere mate akkoord gaan. Zo is een kwart van hen niet van plan om hun competenties verder te ontwikkelen via trainingen en vormingen. Iets meer dan één op vier heeft weinig animo om het jeugdbeleid mee vorm te geven of weet iets meer over hoe het Europees jeugdbeleid in elkaar zit. Het item waar de minste instemming mee is, betreft het verwerven van financiële middelen voor het werken met jongeren. Bijna vier op de tien projectbegeleiders voelen zich op dit domein niet versterkt.

Tabel 90: Zelfgerapporteerde veranderingen in jeugdwerkcompetenties bij projectbegeleiders

JEUGDWERKCOMPETENTIE	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik versta nu beter de ideeën van het niet-formeel leren	2 2,3	11 12,5	48 54,5	28 30,7
Ik versta nu beter hoe formeel, niet-formeel en informeel leren zich tot elkaar verhouden	0 0,0	14 15,7	47 52,8	28 31,5
Ik heb geleerd hoe je niet-formeel leren in het jeugdwerk kan toepassen	0 0,0	14 15,7	44 49,4	31 34,8
Ik heb geleerd beter om te gaan met onverwachte gebeurtenissen in educatieve activiteiten met jongeren	1 1,1	5 5,7	47 53,4	35 39,8
Ik heb geleerd hoe je een internationaal jeugdproject beter kan ontwikkelen en uitvoeren	1 1,1	2 2,3	45 51,1	40 45,5
Ik heb contacten gelegd met jeugdwerkers en projectbegeleiders uit andere landen waarmee ik in de toekomst een project wil ontwikkelen	1 1,1	8 9,0	38 42,7	42 47,2
Ik heb iets geleerd dat ik wil toepassen in mijn werken met jongeren	0 0,0	3 3,4	42 47,2	44 49,4
Ik heb geleerd hoe je jongeren beter kan betrekken in de voorbereiding en	1 1,1	8 9,0	38 42,7	42 47,2

uitvoering van projecten				
Ik heb nu een netwerk die toekomstige projecten mogelijk maakt	0	12	43	32
	0,0	13,8	49,4	36,8
Als het relevant is, probeer ik nu een internationale dimensie in mijn werk met jongeren te integreren	1	10	44	32
	1,1	11,6	50,6	36,8
Ik weet nu beter financiële middelen te vinden voor het werken met jongeren	1	32	38	16
	1,1	36,8	43,7	18,4
Ik ben beter in staat de kwaliteit van een project te verzekeren	1	8	48	30
	1,1	9,2	55,2	34,5
Ik weet nu meer over het Europees jeugdbeleid	3	22	42	20
	3,4	25,3	48,3	23,0
Ik versta nu beter hoe ik kan bijdragen aan de ontwikkeling van een jeugdbeleid	2	20	48	17
	2,3	23,0	55,2	19,5
Ik heb al kennis en vaardigheden uit het project gebruikt in het werken met jongeren	0	7	42	38
	0,0	8,0	48,3	43,7
Ik heb mijn vaardigheden voor het evalueren van leeruitkomsten en competenties in het jeugdwerk verbeterd	0	11	57	19
	0,0	12,6	65,5	21,8
Ik heb mijn vaardigheden voor het ontwikkelen van een project dat beter afgestemd is op de noden en wensen van jongeren verbeterd	1	5	49	32
	1,1	5,7	53,3	36,8
Ik plan mijn jeugdwerkvaardigheden te ontwikkelen via trainingen en vormingen	0	22	39	25
	0,0	25,6	45,3	29,1
Ik heb beter geleerd om samen te werken in een internationaal team	0	2	36	49
	0,0	2,3	41,4	56,3
Ik ben beter in staat om te gaan met onzekerheden en spanningen in mijn inzet in het jeugdwerk	1	10	46	30
	1,1	11,5	52,9	34,5
Ik heb beter geleerd om methoden voor het werken met jongeren te kiezen, aan te passen of verder te ontwikkelen	0	6	50	31
	0,0	6,9	57,5	35,6

Tussen projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit en jongerenuitwisselingen bestaan er slechts enkele significante verschillen. Ze hebben betrekking op toekomstige samenwerkingsmogelijkheden waarbij de

projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit in een grotere mate positief zijn. Zo gaan alle projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit er mee akkoord dat ze opgenomen zijn in een netwerk dat toekomstige samenwerking zal toelaten. Onder de projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen is dit slechts 43 van de 55 projectbegeleiders (79,2%). Op één projectbegeleider van een jeugdwerkersmobiliteit na gaan alle andere projectbegeleiders er mee akkoord dat ze contact hebben met projectbegeleiders van andere landen waarmee ze in de toekomst een project wensen te ontwikkelen. Onder de projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen is dit 48 op 56 (85,7%).

Naar land van woonst is er slechts één significant verschil. Projectbegeleiders die in België wonen (31 op 40, 77%), gaan in mindere mate akkoord dat ze hebben geleerd hoe ze niet-formeel leren kunnen toepassen in het jeugdwerk dan hun collega's die in een ander land wonen (45 op 49, 90%). Volgens subsidiërend nationaal agentschap zijn er slechts twee significante verschillen. Projectbegeleiders van projecten gefinancierd via Jint vzw (67 van de 74, 90%) rapporteren in een hogere mate dat ze hebben leren omgaan met de dubbelzinnigheden en spanningen in de jeugdsector dan projectbegeleiders van projecten gesubsidieerd via een ander agentschap (9 van de 13, 68%). Diezelfde projectbegeleiders, die een project gefinancierd via Jint vzw hebben begeleid (71 van de 74, 96%), stemmen in een grotere mate er mee in dat ze beter hebben geleerd een gepaste methode te kiezen of aan te passen dan hun evenknieën van projecten gesubsidieerd via een ander agentschap (10 van de 13, 76%).

6.3 GERAPPORTEERDE EFFECTEN VOOR DE ORGANISATIE EN DE OMGEVING

Zowel de projectbegeleiders als de deelnemers aan een jeugdwerkersmobiliteit of TCA-project werden bevraagd over mogelijke gevolgen van het project voor de werking van hun organisatie of groep. De grootste instemming zien we hier met betrekking tot het gebruiken van goede praktijkvoorbeelden. Meer dan negen op de tien van de bevroegden stemmen hiermee in. Een bijna even grote proportie stelt dat culturele diversiteit meer wordt gewaardeerd in de organisatie. Acht op de tien zien ook een verder gebruik van niet-formele leermethodieken in de eigen werking. Bijna negen op de tien beklemtonen meer contacten met potentiële partners, maar volgens slechts 75% vertaalt zich dit daadwerkelijk in meer internationale projecten. Acht op de tien vinden dat er meer vaardigheden in de organisatie aanwezig zijn om een project te managen en een bijna even groot percentage ziet een groter engagement om inclusief te werken. Een derde van deze participanten en projectbegeleiders gaat niet akkoord dat het project voor meer betrokkenheid met Europese vraagstukken heeft geleid, dat de erkenning van competenties soepeler verloopt of dat het project heeft geleid tot een grotere participatie van jongeren. Twee derde is het echter wel eens met deze laatste stellingen.

Tabel 91: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens participanten en projectbegeleiders

EFFECT	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Meer contacten/partnerschappen met andere landen	2 0,8	28 11,8	80 33,6	128 53,8
Meer internationale projecten	6 2,7	48 21,6	78 35,1	90 40,5
De participatie van jongeren in de organisatie is toegenomen	0 0,0	70 31,3	98 43,8	56 25,0

Meer respect voor culturele diversiteit	2 0,9	32 13,7	114 48,7	86 36,8
Er is een toegenomen engagement naar inclusie van jongeren in kwetsbare situaties in de organisatie	6 2,7	46 20,5	112 50,0	60 26,8
Meer betrokkenheid bij Europese vraagstukken	6 2,7	60 27,3	102 46,4	52 23,6
De competenties om methodieken van niet-formeel leren aan te bieden in de organisatie, zijn toegenomen	0 0,0	32 13,9	114 49,6	84 36,5
Het proces van erkenning en waardering van verworven competenties – buiten Youthpass om – is verbeterd	6 2,9	62 30,4	98 48,0	38 18,6
De competenties om een project te managen zijn toegenomen	0 0,0	42 19,1	102 46,4	76 34,5
De kennis over het overbrengen en het uitvoeren van goede praktijkvoorbeelden in de organisatie, is toegenomen	0 0,0	16 6,8	118 50,0	102 43,2

Deze percentages zijn vrij gelijklopend aan die van de vorige golven van de RAY-onderzoeken waaraan Vlaanderen deelnam. 68,8% participanten en projectbegeleiders, die het er mee eens zijn dat de participatie van jongeren is toegenomen, is de laagste ooit opgemeten, maar vergelijkbaar aan de 70% uit 2013. In de andere jaren ligt dit percentage op 75% (2014) en 81% (2011).

Er zijn geen significante verschillen waar te nemen naargelang de deelactie waaraan de participanten of projectbegeleiders hebben deelgenomen. Er zijn wel verschillen naargelang een project al dan niet gesubsidieerd is via Jint vzw en naargelang het land waar de participant of projectbegeleider woont. Zo stemmen de projectbegeleiders en participanten die deelgenomen hebben aan een project gesubsidieerd via Jint vzw in grotere mate er mee in dat de deelname aan het project gevolgen heeft gehad voor hun groep of organisatie dan projectbegeleiders en participanten die gesubsidieerd zijn door een ander nationaal agentschap.

Tabel 92: Significante zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens subsidiërend nationaal agentschap

EFFECT	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP	JINT VZW
De participatie van jongeren in de organisatie is toegenomen	16 op 34 47,1%***	136 op 190 72,2%***
Meer respect voor culturele diversiteit	26 op 36 73,3%***	174 op 198 87,8%***
Er is een toegenomen engagement naar inclusie van jongeren in kwetsbare	22 op 32 68,8%**	150 op 192 78,2%**

situaties in de organisatie

Meer betrokkenheid bij Europese vraagstukken	16 op 32 50,0%*	138 op 188 73,4%*
De competenties om methodieken van niet-formeel leren aan te bieden in de organisatie, zijn toegenomen	22 op 32 68,8%***	176 op 192 88,9%***
Het proces van erkenning en waardering van verworven competenties – buiten Youthpass om – is verbeterd	14 op 30 46,5**	122 op 174 70,1**
De kennis over het overbrengen en het uitvoeren van goede praktijkvoorbeelden in de organisatie, is toegenomen	30 op 36 83,3%**	190 op 200 95,0%**

* p < .05, ** p < .01, *** p < .000

Naargelang land waarin de participanten en projectbegeleiders wonen, ziet een groter aandeel van projectbegeleiders en participanten, die in een ander land dan België wonen, allerlei effecten op hun groep of organisatie. Veranderingen in de groep of de organisatie worden dus in grotere mate ervaren door projectbegeleiders woonachtig in een ander land én die gesubsidieerd worden via Jint vzw dan door participanten en projectbegeleiders die in België wonen ongeacht het subsidiërend nationaal agentschap.

Tabel 93: Significante zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens land van woonst

EFFECT	ANDER LAND	BELGIË
De participatie van jongeren in de organisatie is toegenomen	102 op 134 76,1%***	52 op 90 57,8%***
Meer respect voor culturele diversiteit	130 op 142 91,6%***	70 op 92 76,1%***
Er is een toegenomen engagement naar inclusie van jongeren in kwetsbare situaties in de organisatie	120 op 140 85,7%***	52 op 84 61,9%***
Meer betrokkenheid bij Europese vraagstukken	110 op 136 78,9%***	44 op 84 52,4%***
De competenties om methodieken van niet-formeel leren aan te bieden in de organisatie, zijn toegenomen	134 op 142 93,1%***	64 op 84 74,4%***
Het proces van erkenning en waardering van verworven competenties – buiten Youthpass om – is verbeterd	82 op 118 69,5*	54 op 86 62,8*

* p .05, *** p < .000

De projectbegeleiders zijn nog drie extra uitspraken over mogelijke effecten op hun organisatie voorgelegd. Negen op de tien gaan er mee akkoord dat er meer netwerkvorming is, zowel op het Europees als op het lokaal niveau. Over de mate dat er gebruik wordt gemaakt van open educatie bronnen is er minder enthousiasme. Hier gaat

slechts 70% mee akkoord. Het percentage projectbegeleiders dat toestemt dat hun lokaal netwerk is versterkt, is wel aanzienlijk toegenomen vergeleken met de vorige bevragingen. In de periode 2011-2014 schommelde dit percentage tussen 61% en 71%. In 2016 bedraagt dit 88%.

Tabel 94: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens projectbegeleiders

EFFECT	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Meer netwerkvorming op het Europees niveau	0 0,0	6 7,5	28 35,0	46 57,5
Meer gebruik van open educatie bronnen	3 4,1	18 24,7	30 41,1	22 30,1
Lokale netwerken werden versterkt	1 1,3	8 10,4	33 42,9	35 45,5

Ten slotte zijn de projectbegeleiders ook bevraagd over mogelijke gevolgen van de deelname aan het project voor de lokale gemeenschap. Deze vraag is enkel gesteld aan de projectbegeleiders. Ook hier zien we dat acht tot negen op de tien projectbegeleiders allerlei effecten zien op de lokale gemeenschap. Toch gaat bijna een kwart van hen er niet akkoord eens dat de lokale gemeenschap actief betrokken is geweest in het project en slechts één op drie beweert dat de lokale gemeenschap meer moeite doet om jongeren uit kansengroepen te betrekken.

Tabel 95: Zelfgerapporteerde effecten op organisatie/groep/bestuur volgens projectbegeleiders

EFFECT	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
De lokale gemeenschap is actief betrokken in het project	4 4,9	16 19,8	37 45,7	24 29,6
De lokale gemeenschap beschouwde het project als positief	1 1,4	3 4,2	36 50,7	31 43,1
De lokale gemeenschap is zich meer bewust geworden van de bezorgdheden en belangen van jonge mensen	2 3,0	9 13,4	37 55,2	19 28,4
De lokale gemeenschap waardeerde de interculturele dimensie	1 1,4	2 2,9	38 54,3	29 41,4
De lokale gemeenschap doet nu meer inspanningen om jongeren uit kansengroepen te integreren	3 5,2	17 29,3	22 37,9	16 27,6
De Europese dimensie werd met interesse	1	6	39	25

ontvangen door de lokale gemeenschap	1,4	8,5	54,9	35,2
De lokale gemeenschap heeft interesse betoond voor toekomstige, gelijkaardige projecten	1 1,4	8 11,4	36 51,4	25 35,7
De lokale gemeenschap is gereed om toekomstige, gelijkaardige projecten te ondersteunen	3 3,2	7 11,3	30 48,4	23 37,1
Het project heeft samenwerking tussen betrokkenen in de lokale gemeenschap gestimuleerd	0 0,0	8 12,7	33 52,4	22 34,9

Een vergelijking over de tijd is moeilijk te maken. In de vorige bevragingen is een vijfpuntenschaal gebruikt waarin een middencategorie is gebruikt. In de huidige vraag gaat het over vier antwoordmogelijkheden, zonder middencategorie. Bovendien waren de antwoordmogelijkheden anders geformuleerd.

Naar deelacties zijn er geen significante verschillen. Dat wil zeggen dat projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit in gelijke mate effecten op de lokale gemeenschap signaleren. Er zijn eveneens geen significante verschillen naargelang de projectbegeleiders al dan niet in België woonachtig zijn. Ook naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn de verschillen verwaarloosbaar.

7 BETROKKENHEID IN EN KENNIS OVER ERASMUS+: YOUTH IN ACTION

Dit deel zoemt in op de manier waarop de projectbegeleiders en participanten betrokken zijn geraakt in Erasmus+: Youth in Action. Daarna zal de kennis over en het gebruik van Youthpass en de gestructureerde dialoog onderzocht worden.

7.1 BETROKKENHEID EN MOTIVATIE VAN PARTICIPANTEN

De belangrijkste manier om betrokken te geraken in een Erasmus+: Youth in Action project in 2015-2016 voor de participanten is via een jeugdorganisatie. Op de tweede plaats komen vrienden en kennissen en op de derde plaats een organisatie die niet tot de jeugdwerksector behoort. Slechts één op de tien is betrokken via school, hogeschool of universiteit. Alle andere mogelijke bevraagde kanalen zijn goed voor minder dan 10% van de participanten.

Tabel 96: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project (N = 469)

MANIER	N	% VAN RESPONDENTEN
Via een informele jeugdgroep	33	7,5
Via een jeugdorganisatie	199	45,5
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	26	5,9
Via een andere soort organisatie	79	18,1
Via vrienden en kennissen	95	21,7
Via school, hogeschool of universiteit	42	9,6
Op het werk, via collega's	28	6,4
Via de krant/tijdschrift/televisienieuws/ internetrapportage	35	8,0
Via informatie van het nationaal agentschap	19	4,3
Via informatie van een regionaal agentschap	8	1,8
Via informatie op de website van de Europese Commissie	4	0,9
Via het Eurodesk netwerk	5	1,1

Het is moeilijk een vergelijking te maken over de tijd omdat in de nieuwe bevraging bepaalde items die vroeger in één item zaten, uiteen getrokken zijn. In de vroegere bevragingen zijn jeugdorganisaties en jeugdcentra samen opgenomen in één item, een informele jeugdgroep is in de vorige bevragingen niet opgenomen. De interpretaties over de tijd dienen dan ook met de nodige voorzichtigheid genomen worden. Als we bijvoorbeeld jeugdorganisaties en jeugdcentra samen nemen, komen we ongeveer aan de helft van de participanten die zo betrokken zijn geraakt in een project. Dit is vergelijkbaar met de steekproeven van 2011 en 2013 waar ook meer dan de helft van de participanten via dit kanaal zijn betrokken geworden. Het is wel dubbel zo veel als het percentage participanten dat in 2014 in een project betrokken is geraakt. Het percentage participanten dat via

mond-aan-mond reclame van vrienden en kennissen betrokken is geworden, is vergelijkbaar met de vorige bevestigingen. Dit percentage schommelt steeds net boven de 20% (namelijk minimaal 21% in 2013 en maximaal 25% in 2011). Scholen zijn in 2015-2016 in veel mindere mate een kanaal waarlangs participanten in contact zijn gekomen met het programma dan in 2014. Toen is 40% van de participanten via school in contact gekomen met het programma. 2014 is echter een uitzonderlijk jaar. In 2011 en 2013 is dit percentage slechts 3,8 en 7,9 respectievelijk. In dit opzicht komen de resultaten van deze steekproef eerder overeen met de eerste twee afnames van de standaardsurvey waaraan Vlaanderen meedeelde. Ook collega's op het werk zijn in de huidige bevindingen in mindere mate een manier om in contact te komen met het programma. In 2013 en 2014 komt bijna één op vijf participanten zo in contact met het programma. In de huidige bevestiging is dit veel lager met slechts 6,4%. Dit is echter nog steeds hoger dan in 2011 toen nog geen 2% via collega's op weg is gezet. De media zijn even belangrijk in 2015-2016 dan in 2011. In de twee andere bevestigingen (2013 en 2014) zijn de media slechts een kanaal voor slechts 5% van de participanten. Dat slechts 4,3% via het nationaal agentschap in contact is gekomen met het programma, is het laagste percentage ooit vastgesteld in 2015-2016 voor dit kanaal. Over de tijd is er een daling waar te nemen voor deze manier van in contact treden met het programma. In 2011 was dit percentage nog 13%, in 2013 10%, om in 2014 te dalen naar 6% en nu 4%. De Europese Commissie en Eurodesk zijn traditioneel weinig gebruikte kanalen door de participanten.

Tabel 97: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens land van woonst (N = 437) - percentages

MANIER	EEN ANDER LAND (N = 277)	BELGIË (N = 160)
Via een informele jeugdgroep	8,7	5,6
Via een jeugdorganisatie	43,3	50,0
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	6,5	5,0
Via een andere soort organisatie	13,4	26,3
Via vrienden en kennissen	30,0	7,5
Via school, hogeschool of universiteit	10,1	8,8
Op het werk, via collega's	8,7	2,5
Via informatie uit de media	7,3	5,8
Via informatie van het nationaal agentschap	5,0	2,6
Via informatie van een regionaal agentschap	0,8	3,2
Via de website van de Europese Commissie	0,8	0,0
Via het Eurodesk netwerk	1,8	0,0

Naargelang het land waarin de participant woonachtig is, zijn er enkele opmerkelijke verschillen. Zo worden dubbel zo veel inwoners van België bereikt via een ander soort organisatie dan inwoners van een ander land. Vrienden en kennissen zijn dan weer duidelijk een belangrijker kanaal om in contact te komen met het Erasmus+:

Youth in Action programma voor participanten die niet in België wonen dan voor participanten die in België wonen. Dit geldt, maar dan in beperktere mate, ook voor collega's.

Ook naar deelacties zijn er enkele verschillen. Jeugdorganisaties zijn voor zowel participanten aan jongerenuitwisselingen als jeugdwerkersmobiliteit het belangrijkste kanaal om betrokken te worden in een project. Voor jeugdwerkersmobiliteit is dit echter voor een groter aandeel van de participanten. Vrienden en kennissen zijn voor participanten aan een jongerenuitwisseling bijna een even belangrijk kanaal als jeugdorganisaties. Dubbel zo veel participanten aan jongerenuitwisselingen dan aan jeugdwerkersmobiliteit zijn betrokken via een informele jeugdgroep. Verder zien we dat scholen een belangrijker kanaal zijn voor participanten aan jongerenuitwisselingen en dat collega's een belangrijk kanaal zijn voor jeugdwerkersmobiliteit. Onder de deelnemers aan jongerenuitwisselingen is de schoolgaande jeugd meer vertegenwoordigd. Onder participanten aan jeugdwerkersmobiliteit zijn meer afgestudeerden. Dit is een mogelijke verklaring voor de verschillende kanalen waarlangs participanten van diverse deelacties betrokken geraken in het programma.

Tabel 98: Manieren waarop participanten betrokken zijn in het project volgens deelactie (N = 387) - percentages

MANIER	JONGERENUITWISSELINGEN (N = 186)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N = 201)
Via een informele jeugdgroep	11,3	5,0
Via een jeugdorganisatie	36,0	54,7
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	6,5	5,0
Via een andere soort organisatie	16,7	19,9
Via vrienden en kennissen	34,4	9,0
Via school, hogeschool of universiteit	15,6	2,0
Op het werk, via collega's	3,2	10,5
Via informatie uit de media	8,1	5,5
Via informatie van het nationaal agentschap	3,5	4,6
Via informatie van een regionaal agentschap	2,0	1,4
Via de website van de Europese Commissie	0,5	0,5
Via het Eurodesk netwerk	1,6	0,5

Uit de motivatie van de participanten springt de leergierigheid van de deelnemers in het oog. Bijna drie vierde van de deelnemers doet mee om nieuwe ervaringen op te doen, meer dan de helft gaat akkoord dat ze iets nieuws willen leren en dat het onderwerp van het project hen motiveert om deel te nemen. Meer dan zes op de tien van de deelnemers doen dan ook mee om zichzelf verder te ontwikkelen. Ook de mogelijkheid tot intercultureel contact spreekt twee derde van de participanten aan en iets minder dan de helft doet mee om een ander land te leren kennen. Vier op de tien participanten zien deelname aan een project dan ook als een persoonlijke uitdaging. Met meer instrumentele motieven wordt er in mindere mate akkoord gegaan. Nog geen één op drie doet mee om

hun vreemde talen te verbeteren, één op drie doet mee om meer betrokken te zijn in politieke en sociale aangelegenheden en slechts 14% verwacht via een deelname aan een project hun kans op een job te verbeteren. Het enig instrumentele motief dat door meer dan vier op de tien participanten wordt aangestipt, is het voorbereiden van een toekomstig project en voor het ontwikkelen van de verdere professionele carrière. Het minst akkoord gaan de deelnemers met een externe motivatie, namelijk dat ze door anderen aangemoedigd zijn.

Tabel 99: Motivatie van participanten voor deel te nemen aan het project (N = 469) – absolute aantallen & percentages

MOTIVATIE	N	%
Om een ander land te leren kennen	211	45,0
Om nieuwe ervaringen op te doen	338	72,1
Om betrokken te zijn in sociale en politieke aangelegenheden	155	33,0
Om plezier te hebben	198	42,2
Om mijn vreemde talen te verbeteren	150	32,0
Voor mijn persoonlijke ontwikkeling	294	62,5
Om iets nieuws bij te leren	257	54,8
Om contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond of van een ander land	316	67,4
Als uitdaging voor mezelf	192	40,2
Omdat iemand me aanmoedigde	45	9,6
Voor mijn professionele ontwikkeling	199	42,4
Om een toekomstige activiteit voor te bereiden	203	43,3
Om mijn kennis van Europa uit te breiden	129	27,5
Uit interesse voor het onderwerp van het project	252	53,7
Om mijn kansen op een job te vergroten	69	14,7
Een andere motivatie	25	5,3

Naargelang deelactie van het Erasmus+: Youth in Action programma is er een andere motivatiestructuur waar te nemen bij de deelnemers. Zo gaan de deelnemers aan jongerenuitwisselingen en deelnemers aan het EVS in meerder mate akkoord met uitspraken die verwijzen naar leergierigheid. Ze gaan in ruimere mate akkoord dat ze nieuwe ervaringen willen opdoen, een nieuw land willen leren kennen, vreemde talen willen oefenen, om iets nieuws te leren en om zich persoonlijk te ontwikkelen. Ook plezier wordt door een groter deel van deze participanten aangestipt, net zoals het contact met mensen met een andere culturele achtergrond. Instrumentele redenen (zoals voor mijn professionele carrière of om een activiteit te ontwikkelen) worden door deze deelnemers in mindere mate vermeld. Deze instrumentele redenen komen dan weer in meerdere mate voor onder

deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit en deelnemers aan TCA-projecten. Bij deelnemers aan de gestructureerde dialoog spelen persoonlijke motivaties (zoals iets nieuws bijleren, persoonlijke ontwikkeling, talen ontwikkelen ...) en interculturele contacten in mindere mate een rol. Zij worden wel in grotere mate gedreven door betrokkenheid bij politieke en sociale acties en door professionele overwegingen.

Tabel 100: Significante verschillen in motivatie van participanten volgens deelactie

MOTIVATIE	TCA (N= 6)	JONGERENUITWIS SELINGEN (N= 198)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 219)	GESTRUCTUREER DE DIALOOG (N= 27)	EVS (N= 19)
Om een ander land te leren kennen	0 0,0	132 66,7***	62 28,3	2 7,4	15 78,9 ***
Om nieuwe ervaringen op te doen	1 16,7	164 84,3***	140 63,9	14 51,9	16 84,2 ***
Om betrokken te zijn bij sociale en politieke aangelegenheden	3 50,0	61 30,8	63 28,8	21 77,8***	7 36,8
Om plezier te hebben	0 0,0	112 56,6***	65 29,7	11 40,7	10 52,6 ***
Om mijn vreemde talen te verbeteren	0 0,0	89 44,9**	44 20,1	3 11,1	14 73,7 ***
Voor mijn persoonlijke ontwikkeling	1 16,7*	125 63,1	140 63,9	13 48,1*	15 78,9
Om iets nieuws bij te leren	1 16,7*	111 56,1	126 57,5	8 29,6*	11 57,9
Om contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond of van een ander land	3 50,0*	147 74,2	138 63,0	13 48,1*	15 78,9
Voor mijn professionele ontwikkeling	5 83,6	37 18,7***	133 60,7	17 63,0	7 36,8 ***

Om een toekomstige activiteit voor te bereiden	2 33,3	57 28,8***	124 56,6	12 44,4	8 42,1
Uit interesse voor het onderwerp van het project	3 50,0	84 42,4	147 67,1***	11 40,7	7 36,8

* p<.05, *** p<.001

Een uitsplitsing volgens subsidiërend nationaal agentschap leert dat de participanten aan een project gefinancierd via Jint vzw in grotere mate uit leergierigheid gemotiveerd worden dan de participanten die in België wonen en die gesubsidieerd zijn via een ander agentschap. Ze stellen namelijk in grotere mate dat ze deelnemen om een land beter te leren kennen om nieuwe ervaringen op te doen, om een vreemde taal te leren, om iets nieuws te leren en om meer voor Europa te leren. Naast leergierigheid gaan ze ook in grotere mate er mee akkoord dat plezier hen drijft. De Belgische inwoners, die door een ander nationaal agentschap zijn gefinancierd, stellen dan weer in grotere mate dat ze deelnemen omdat het hun professionele ontwikkeling ten goede komt.

Tabel 101: Significante verschillen in motivatie van participanten volgens subsidiërend nationaal agentschap

MOTIVATIE	NADER NATIONAAL AGENTSCHAP (N = 51)	JINT VZW (N= 418)
Om een ander land te leren kennen	16 31,4*	195 46,7*
Om nieuwe ervaringen op te doen	30 58,8*	308 73,7*
Om plezier te hebben	14 27,5*	184 44,0*
Om mijn vreemde talen te verbeteren	1 2,0***	149 35,6***
Om iets nieuws bij te leren	21 41,2*	236 56,5*
Voor mijn professionele ontwikkeling	29 56,9*	170 40,7*
Om mijn kennis van Europa uit te breiden	7 13,7*	122 29,2*

Ook tussen deelnemers die in België wonen en degene die in een ander land wonen is er een verschil in motivatie merkbaar. Deelnemers die niet in België wonen, worden gemotiveerd door een grotere leergierigheid (nieuwe ervaringen opdoen, vreemde talen verbeteren, een ander land leren kennen, persoonlijke ontwikkeling, iets nieuws leren, een uitdaging, meer over Europa bijleren). Ook intercultureel contact en betrokkenheid in sociale en

politieke aangelegenheden motiveert hen meer. Participanten die in België wonen, worden dan weer in meerdere mate aangetrokken door de mogelijkheden hun professionele carrière verder te ontwikkelen.

Tabel 102: Significante verschillen in motivatie van participanten volgens land van woonst - percentages

MOTIVATIE	ANDER LAND (N= 290)	BELGIË (N= 179)
Om een ander land te leren kennen	52,4***	33,0***
Om nieuwe ervaringen op te doen	75,2*	67,0*
Om betrokken te zijn in sociale en politieke aangelegenheden	36,6*	27,4*
Om mijn vreemde talen te verbeteren	45,2***	10,6***
Voor mijn persoonlijke ontwikkeling	69,0***	52,5***
Om iets nieuws bij te leren	61,4***	44,1***
Om contact te hebben met mensen met een andere culturele achtergrond of van een ander land	71,0*	61,5*
Als uitdaging voor mezelf	46,9**	31,3**
Voor mijn professionele ontwikkeling	39,3*	47,5*
Om mijn kennis van Europa uit te breiden	32,4**	19,6**

Tussen deelnemers die behoren tot een kansengroep en zij die hier niet toe behoren is er slechts één significant verschil. Participanten uit kansengroepen stellen meer dat ze deelnemen aan het project in de hoop dat het hun kansen op een job zal doen toenemen. 16 van de 60 deelnemers (27%) uit een kansengroep in de steekproef stipt deze reden aan tegenover slechts 36 van de 285 andere participanten (13%).

7.2 BETROKKENHEID VAN PROJECTBEGELEIDERS

De helft van de projectbegeleiders is betrokken in een project via een jeugdorganisatie. Net zoals voor participanten zijn jeugdorganisaties het belangrijkste kanaal om betrokken te worden in een project voor projectbegeleiders in 2015-2016. Het tweede belangrijkste kanaal voor projectbegeleiders is het nationaal agentschap, nauw gevolgd door collega's op het werk. Iets meer dan één op vijf is ook betrokken via een informele jeugdgroep of via een ander soort van organisatie. Vrienden en kennissen zijn een relatief minder belangrijk kanaal voor projectbegeleiders, alsook de media. Vergeleken met de participanten zijn de projectbegeleiders relatief meer betrokken met het programma via de website van de Europese Commissie.

Als we dit vergelijken met de vorige golven van de RAY-bevragingen dan is dit vrij gelijkaardig aan de vorige bevindingen. De top drie van de kanalen waarlangs projectbegeleiders betrokken geraken, is via een jeugdorganisatie, het nationaal agentschap of via collega's op het werk. Ook de hogere mate dat informatie van de

website van de Europese Commissie een relatief belangrijkere rol speelt bij de betrokkenheid van projectbegeleiders is geen nieuwe vaststelling.

Tabel 103: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project (N =84)

MANIER	N	% VAN RESPONDENTEN
Via een informele jeugdgroep	19	22,6
Via een jeugdorganisatie	42	50,0
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	11	13,1
Via een andere soort organisatie	19	22,6
Via vrienden en kennissen	11	13,1
Via school, hogeschool of universiteit	13	15,5
Op het werk, via collega's	23	27,4
Via de krant/tijdschrift/televisienieuws/ internetrapportage	7	8,3
Via informatie van het nationaal agentschap	26	31,0
Via informatie van een regionaal agentschap	7	8,3
Via informatie op de website van de Europese Commissie	9	10,7
Via het Eurodesk netwerk	2	1,4

Ook naargelang het land waarin de projectbegeleiders wonen, is er een iets ander pad naar betrokkenheid in het programma. Zo worden projectbegeleiders die niet wonen in België in meerdere mate betrokken via een informele jeugdgroep, een jeugdorganisatie of een jeugdcentrum en via vrienden en kennissen dan projectbegeleiders die in België wonen. Deze laatsten vinden dan weer in meerdere mate de weg naar het programma via andere organisaties dan jeugdorganisaties, via informatie in de media, informatie afkomstig van het nationaal agentschap en via school, hogeschool en universiteit.

Tabel 104: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project volgens land van woonst

MANIER	ANDER LAND (N = 47)	BELGIË (N = 37)
Via een informele jeugdgroep	14 29,8	5 13,5
Via een jeugdorganisatie	27 57,4	15 40,5
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	11 23,4	0 0,0
Via een andere soort organisatie	6 12,8	13 35,1
Via vrienden en kennissen	11 23,4	0 0,0
Via school, hogeschool of universiteit	5 10,6	8 21,6
Op het werk, via collega's	13 27,7	10 27,0
Via informatie uit de media	1 2,0	6 15,4
Via informatie van het nationaal agentschap	8 15,7	15 38,5
Via informatie van een regionaal agentschap	4 7,8	2 5,1
Via de website van de Europese Commissie	5 9,8	4 10,3
Via het Eurodesk netwerk	2 4,3	0 0,0

Ook naar deelacties worden projectbegeleiders anders betrokken in een project. Zowel voor projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen als jeugdwerkersmobiliteit zijn jeugdorganisaties de belangrijkste manier om de weg te vinden naar het programma, hoewel het iets meer uitgesproken is voor projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit. Deze laatsten worden ook vaak via collega's op het werk op de hoogte gehouden. Dit geldt ook voor projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen, maar zij vinden ook in iets ruimere mate de weg via informele jeugdroepen en andere soorten organisaties de weg naar het programma. Projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit worden ook in grotere mate geïnformeerd via de website van de Europese Commissie.

Tabel 105: Manieren waarop projectbegeleiders betrokken zijn in het project volgens deelactie

MANIER	JONGERENUITWISSELINGEN (N = 54)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N = 26)
Via een informele jeugdgroep	15 27,8	3 11,5
Via een jeugdorganisatie	25 46,3	17 65,4
Via een jeugdhuis of een jeugdcentrum	9 16,7	2 7,7
Via een andere soort organisatie	13 24,1	4 15,1
Via vrienden en kennissen	7 13,0	4 15,4
Via school, hogeschool of universiteit	9 16,7	1 3,6
Op het werk, via collega's	13 24,1	9 34,6
Via informatie uit de media	6 12,8	1 3,2
Via informatie van het nationaal agentschap	14 23,7	9 29,0
Via informatie van een regionaal agentschap	2 3,4	4 12,9
Via de website van de Europese Commissie	2 3,4	7 22,6
Via het Eurodesk netwerk	1 1,9	1 3,8

7.3 KENNIS OVER DE FINANCIERINGSBRON

Het is ruim geweten onder de participanten dat Erasmus+: Youth in Action wordt gefinancierd door de Europese Unie. Slechts twee procent van de participanten weet dit niet. Vergeleken met de steekproeven uit 2013 en 2014 is dit beduidend meer. In die bevestigingen wist slechts 80% van de participanten dat het programma gefinancierd is door de EU. Het resultaat van de huidige golf komt overeen met die van de bevindingen uit 2011. Ook toen wist 96% van de participanten dat het project gefinancierd is door de EU.

Tabel 106: Kennis over de financieringsbron bij participanten (N = 376)

FINANCIERING DOOR EU?	N	%
Ja	368	97,8
Neen	8	2,2

Deze kennis over de financieringsbron van het programma is zo algemeen dat er geen verschillen kunnen worden vastgesteld naargelang deelactie van het programma, al dan niet tot een kansengroep behoren, al dan niet in België wonen en al dan niet via Jint vzw gesubsidieerd zijn.

7.4 BEZIT EN GEBRUIK VAN YOUTHPASS VOLGENS PARTICIPANTEN

Vanaf 2007 werd Youthpass geïntroduceerd in verschillende soorten deelacties in Youth in Action. Het Youthpass certificaat beschrijft, certificeert en erkent een leerervaring tijdens een Erasmus+: Youth in Action project.

Tabel 107: Bezit van Youthpass bij participanten (N = 427)

YOUTHPASS?	N	%
Ja	232	54,3
Neen	111	26,0
Weet ik niet	84	19,7

Meer dan de helft van de participanten heeft een Youthpass, een kwart van hen beweert er geen te hebben en één op vijf participanten weet het niet meer of ze ooit een Youthpass heeft ontvangen. Beperken we de analyse tot die participanten die weten dat ze een Youthpass hebben, dan zegt 67,6% van de participanten dat ze een Youthpass heeft en 33,4% zegt van niet.

Vergelijken we dit met de vorige golven dan zijn er in de 2015-2016 steekproef meer participanten die beweren een Youthpass te hebben. In 2014 was dit slechts 31% en in 2013 was dit 45%. Enkel in 2011 was dit percentage hoger met 58%.

De Youthpass is het meest gebruikt in EVS en de gestructureerde dialoog. Uit volgende tabel blijkt dat de uitreiking onder deelnemers aan TCA-projecten wat achterloopt. We moeten hier wel voorzichtig zijn door het klein aantal deelnemers aan TCA-projecten in de steekproef. Eén deelnemer meer, die beweert dat hij een Youthpass heeft, zou het percentage direct naar 50% brengen. Dan zou het plaatje er heel anders uit zien.

Tabel 108: Bezit van Youthpass bij participanten (N = 427)

YOUTHPASS?	TCA (N = 6)	JONGERENUIT WISSELINGEN (N = 156)	JEUGDWERKERS MOBILITEIT (N= 185)	GESTRUCTUREERDE DIALOOG (N= 21)	EVS (N = 17)
Ja	2 33,3	89 57,1	111 60,0	17 81,0	13 76,5
Neen	4 66,7	67 42,9	74 40,0	4 19,0	4 23,5

Naar land van woonst en al dan niet tot een kansengroep behoren zijn er geen significante verschillen. Er is wel een significant verschil naargelang het project gesubsidieerd is via Jint vzw of niet. Zo beweert 62% van de participanten van een project, dat gesubsidieerd is door Jint vzw, dat ze een Youthpass hebben. Bij participanten, die aan een project hebben deelgenomen dat door een ander nationaal agentschap is gefinancierd, is dit slechts 41%.

Aan de deelnemers die positief antwoorden op de vraag of ze een Youthpass hebben, is vervolgens gevraagd of die Youthpass uitgereikt is naar aanleiding van het huidige project. Bij negen van de tien participanten is dit het geval. Zeven procent heeft reeds naar aanleiding van een vroeger project een Youthpass bekomen. Er zijn hierbij geen significante verschillen naargelang deelactie, al dan niet behoren tot een kansengroep, land van woonst en al dan niet gesubsidieerd zijn door Jint vzw.

Tabel 109: Bezit van Youthpass bij participanten naar aanleiding van huidig project (N = 231)

YOUTHPASS?	N	%
Ja	215	93,1
Neen	16	6,9

Youthpass kan gebruikt worden als een middel om de participanten te doen nadenken over de competenties en vaardigheden die ze in de loop van een project hebben opgedaan. Op het einde van het project kan namelijk de tool van Youthpass gebruikt worden om een dergelijke reflectie of zelfevaluatie op te zetten. Twee derde van de participanten, die naar aanleiding van het huidige project een Youthpass hebben uitgereikt gekregen, stelt dat ze Youthpass gebruikt hebben om over de eigen verworven competenties te reflecteren of zichzelf te evalueren. Eén op vijf beweert dit niet gedaan te hebben en één op acht weet het niet. Als we de analyses beperken tot enkel die deelnemers die het zich nog herinneren, dan heeft 77,5% gereflecteerd over hun vaardigheden en 22,5% niet.

Naar al dan niet behoren tot een kansengroep en land van woonst zijn er geen significante verschillen in de mate dat Youthpass als reflectiemiddel wordt gebruikt. Dit is echter niet het geval als het over deelactie gaat. Zo wordt Youthpass als reflectiemiddel vaker aangewend in EVS-projecten dan in andere deelacties. Zo beweren 13 van de 19 EVS-ers (68%) dat Youthpass een moment van reflectie was. In de andere deelacties schommelt dit tussen 14% (3 op 21) voor de deelnemers aan de gestructureerde dialoog en 36% (77 op 214) voor participanten aan jeugdwerkersmobiliteit. Bovendien wordt Youthpass als reflectiemiddel ook vaker gebruikt in projecten

gesubsidieerd via Jint vzw (33% van de deelnemers) dan in projecten gesubsidieerd via andere nationale agentschappen (20%).

Tabel 110: Betrokken in zelfreflectie of zelfevaluatie naar aanleiding van het uitreiken van een Youthpass aan participanten in het huidige project (N = 214)

REFLECTIE OF ZELFEVALUATIE?	N	%
Ja	145	67,8
Neen	44	20,6
Weet het niet	27	12,6

Aan de participanten die gereflecteerd hebben, is vervolgens de vraag gesteld of deze reflectie heeft bijgedragen tot een grotere zelfbewustzijn van het eigen leerproces. Voor meer dan drie kwart van deze participanten heeft deze reflectie meer bewustzijn van het eigen leren tot gevolg. Bij één op tien heeft dit niet dit gevolg en een even grote groep weet het niet. Als we de analyses weer beperken tot de participanten die deze vraag kunnen beantwoorden, dan gaat 87% akkoord dat reflectie leidt tot meer zelfbewustzijn. Er zijn geen verschillen naargelang deelactie, land van woonst, al dan niet behoren tot een kansengroep en subsidiërend nationaal agentschap.

Tabel 111: Verhoogd bewustzijn van competenties als gevolg van reflectie (N=143)

REFLECTIE OF ZELFEVALUATIE?	N	%
Ja	111	77,6
Neen	16	11,2
Weet het niet	16	11,2

Aan alle participanten die over een Youthpass beschikken, is de vraag gesteld of ze die ooit al hebben gebruikt. Slechts één op vijf beantwoordt deze vraag positief. Er zijn geen significante verschillen merkbaar in het gebruik tussen deelnemers van verschillende soorten deelacties, al dan niet behoren tot een kansengroep en subsidiërend nationaal agentschap. Inwoners van België gebruiken de Youthpass echter significant minder dan inwoners van andere landen. Slechts 14,8% van de Belgische inwoners hebben ooit Youthpass gebruikt tegenover 27,8% van de inwoners van een ander land.

Tabel 112: Gebruik van Youthpass (N=232)

REFLECTIE OF ZELFEVALUATIE?	N	%
Ja	53	22,8
Neen	179	77,2

Aan de deelnemers die ooit al eens Youthpass hebben gebruikt, zijn twee bijkomende vragen gesteld: wordt de Youthpass aanvaard en helpt die je vooruit? De meerderheid heeft de indruk dat de Youthpass wel in goede aarde valt. Slechts een kleine minderheid is hier niet van overtuigd. Eén op vier gebruikers weet het niet. Van de participanten die het weten, is 31 op 39 (80%) er dus van overtuigd dat de Youthpass aanvaard wordt als een erkenningsmiddel van hun competenties. Het is moeilijk om met betrekking tot deze vraag significante verschillen tussen groepen na te gaan door de kleine aantallen.

Tabel 113: Acceptatie van Youthpass (N =51)

ACCEPTATIE	N	%
Ja	31	60,7
Neen	7	13,7
Weet het niet	13	25,6

70% van de participanten die ooit Youthpass hebben gebruikt, is er van overtuigd dat Youthpass helpt. Volgens één op tien haalt de Youthpass weinig uit en het dubbel aantal gebruikers weet het niet zo goed. De overgrote meerderheid, die beweert er wel een zicht op te hebben (37 op 42 – 88%), gaat dus akkoord met de uitspraak dat de Youthpass een verschil kan uitmaken. Ook hier kunnen we geen verder analyses maken door te kleine aantallen.

Tabel 114: Youthpass als hulp? (N =53)

HULP?	N	%
Ja	37	69,8
Neen	5	9,4
Weet het niet	11	20,8

7.5 GEBRUIK VAN EN INFORMATIE OVER YOUTHPASS VOLGENS PROJECTBEGELEIDERS

Tabel 115: Gebruik van Youthpass volgens projectbegeleiders (N =85)

HULP?	N	%
Ja	56	65,9
Neen	14	16,5
Weet het niet	15	17,6

Volgens twee derde van de projectbegeleiders is een Youthpass uitgereikt op het einde van het project waarin ze betrokken waren. Eén op acht beweert dat dit niet het geval is en een even grote groep weet het niet. Als we ons beperken tot de projectbegeleiders die het zich wel nog herinneren dan is volgens 80% van hen een Youthpass uitgereikt en volgens 20% niet. Er zijn geen significante verschillen in de mate waarin Youthpass gebruikt wordt naargelang deelactie van het programma, het land waarin de projectbegeleider woont en het subsidiërend nationaal agentschap.

Aan de projectbegeleiders die beweren een Youthpass gebruikt te hebben, werden nog enkele bijkomende vragen gesteld in verband met de informatie die ze hebben ontvangen over het certificaat en over het gebruik binnen het project. Negen op de tien van hen hebben de nodige informatie gekregen over Youthpass en voor een even grote groep van projectbegeleiders is deze informatie helder en verstaanbaar. Volgens negen op de tien projectbegeleiders, die Youthpass hebben gebruikt, zijn de deelnemers uitgebreid en tot in de details geïnformeerd over dit certificaat en was het certificaat geïntegreerd binnen het project. Volgens bijna negen op de tien projectbegeleiders staan de deelnemers op het einde van het project er op om een dergelijk certificaat te krijgen.

Tabel 116: Gebruik van en informatie over Youthpass volgens projectbegeleiders

UITSPRAAK	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Ik heb alle nodige informatie omtrent Youthpass ontvangen	0 0,0	2 3,8	22 42,3	28 53,8
De informatie over Youthpass was helder en verstaanbaar	0 0,0	4 7,5	23 43,4	26 49,1
De deelnemers zijn uitgebreid geïnformeerd over Youthpass	0 0,0	5 10,0	20 40,0	25 50,0
Youthpass was geïntegreerd in het project en in de methoden in het project	0 0,0	6 12,2	18 36,7	25 51,0
De deelnemers stonden er op een Youthpass te krijgen	1 2,1	6 12,8	19 40,4	21 44,7
De participanten ontvingen een Youthpass	0 0,0	0 0,0	18 36,7	31 63,3

Er zijn geen significante verschillen naargelang het land waarin de projectbegeleider woont, het subsidiërend nationaal agentschap en de deelactie van het programma in de mate dat de projectbegeleiders op de hoogte waren van Youthpass en de mate waarin het certificaat geïntegreerd gebruikt wordt in het project.

7.6 KENNIS VAN DE GESTRUCTUREERDE DIALOOG EN HET EUROPEES JEUGDBELEID

De gestructureerde dialoog is slechts bij één op drie participanten gekend. Toch is de kennis omtrent de gestructureerde dialoog in de huidige steekproef opvallend hoger dan in de vorige golven van het RAY-onderzoek. In de vroegere bevestigingen kende slechts hoogstens 19 procent van de participanten de gestructureerde dialoog (in 2011 en 2013). In 2014 lag dit percentage zelfs nog lager met 12%.

Tabel 117: Kennis van de gestructureerde dialoog bij participanten (N =347)

OOIT AL EENS VAN GEHOORD?	N	%
Ja	109	31,4
Neen	238	68,6

Het hoeft niet te verwonderen dat de kennis over de gestructureerde dialoog ongelijk verdeeld is over de deelnemers aan verschillende deelacties van het programma. De kennis is het hoogst onder de TCA- participanten (drie van de zes kennen het) en de deelnemers van de gestructureerde dialoog. Opvallend is dat slechts 12 van de 21 deelnemers (57%) aan de gestructureerde dialoog deze dialoog beweren te kennen. Onder de deelnemers aan andere deelacties is de kennis over de gestructureerde dialoog kleiner. Zo kent slechts 34% van de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit dit initiatief. Bij de deelnemers aan jongerenuitwisselingen is dit slechts 27%. Geen enkele van de 16 EVS-ers in de steekproef van 2015-2016 beweert de gestructureerde dialoog te kennen. De kennis van de gestructureerde dialoog is eveneens hoger onder inwoners van België (37%) dan onder de inwoners van een ander land in de steekproef (27%). Dit is in lijn met de voorgaande onderzoeken van het RAY-netwerk. Naargelang subsidiërend nationaal agentschap en al dan niet behoren tot een kansengroep is er geen significant verschil in kennis van de gestructureerde dialoog.

De deelname aan de gestructureerde dialoog ligt – zoals te verwachten valt - nog lager. Slechts één op acht participanten heeft al een ervaring met de gestructureerde dialoog. Dit ligt in het verlengde van vroeger onderzoek. In de vorige golven van het RAY-onderzoek schommelt het percentage deelnemers aan de gestructureerde dialoog tussen 6% (in 2014) en 12,5% (in 2013).

Tabel 118: Deelname aan de gestructureerde dialoog bij participanten (N =345)

OOIT AL EENS DEELGENOMEN?	N	%
Ja	47	13,6
Neen	298	86,4

Ook wat betreft deelname hoeft het niet te verwonderen dat participanten die deelnemen aan een activiteit in het kader van deze gestructureerde dialoog meer ja antwoorden op deze vraag dan deelnemers aan andere deelacties uit het programma. Dan nog zeggen slechts 9 van de 21 van deze deelnemers dat ze ervaring hebben met activiteiten die passen in de gestructureerde dialoog. Voor de rest zijn er geen verschillen in ervaring met activiteiten uit de gestructureerde dialoog volgens land van woonst, subsidiërend nationaal agentschap en al dan niet behoren tot een kansengroep.

Iets meer dan één op drie participanten stelt dat ze vertrouwd zijn met het jeugdbeleid van de Europese Unie. Een grote groep is bijgevolg niet op de hoogte van dit jeugdbeleid. Bijna vier op de tien participanten zijn hiermee niet vertrouwd. Eén op vier kan deze vraag zelfs niet beantwoorden. Als de analyses beperkt worden tot degene die deze vraag kunnen beantwoorden, dan is iets minder dan de helft van de participanten (47,6%) vertrouwd met het jeugdbeleid van de Europese Unie. Meer dan de helft van de participanten (52,4%) is dit niet.

Tabel 119: Kennis van het Europees jeugdbeleid bij participanten (N =419)

EUROPEES JEUGDBELEID?	N	%
Ja	150	35,8
Neen	165	39,4
Weet het niet	104	24,8

De kennis over het jeugdbeleid van de Europese Unie is het hoogst onder de TCA-deelnemers (4 van de 5 kennen dit beleid), de deelnemers aan de gestructureerde dialoog (12 van de 18, wat 66% is) en de deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit (54%). Het is lager onder de deelnemers van jongerenuitwisselingen (37%) en EVS-ers (4 van de 14, wat 28% van de EVS-ers is). Participanten die in België wonen, zijn in mindere mate vertrouwd met het jeugdbeleid van de Europese unie dan participanten die in een ander land wonen (respectievelijk 41% versus 51%). Naargelang subsidiërend nationaal agentschap en al dan niet tot een kansengroep behoren zijn er geen significante verschillen in de mate dat het EU-jeugdbeleid gekend is.

8 INHOUDELIJKE INVULLING VAN PROJECTEN

Dit deel van het rapport concentreert zich op de inhoudelijke aspecten van de projecten die ontwikkeld zijn in Erasmus+: Youth in Action. De gegevens in dit deel zijn enkel en alleen aan de projectbegeleiders gesteld. In het volgende deel zal dieper ingegaan worden op de meer organisatorische aspecten van een project.

8.1 AANTAL BETROKKEN LANDEN IN HET PROJECT

Gemiddeld zijn 6,96 landen betrokken in een project. In de helft van de projecten zijn er minstens zes verschillende landen betrokken en in de andere helft zijn er zes of meer landen betrokken. Het meest voorkomende zijn projecten waarbij twee verschillende landen betrokken zijn. Volgens 28 van de 94 projectbegeleiders (29,8%) waren er twee landen betrokken in het project.

8.2 PROJECTTHEMA'S

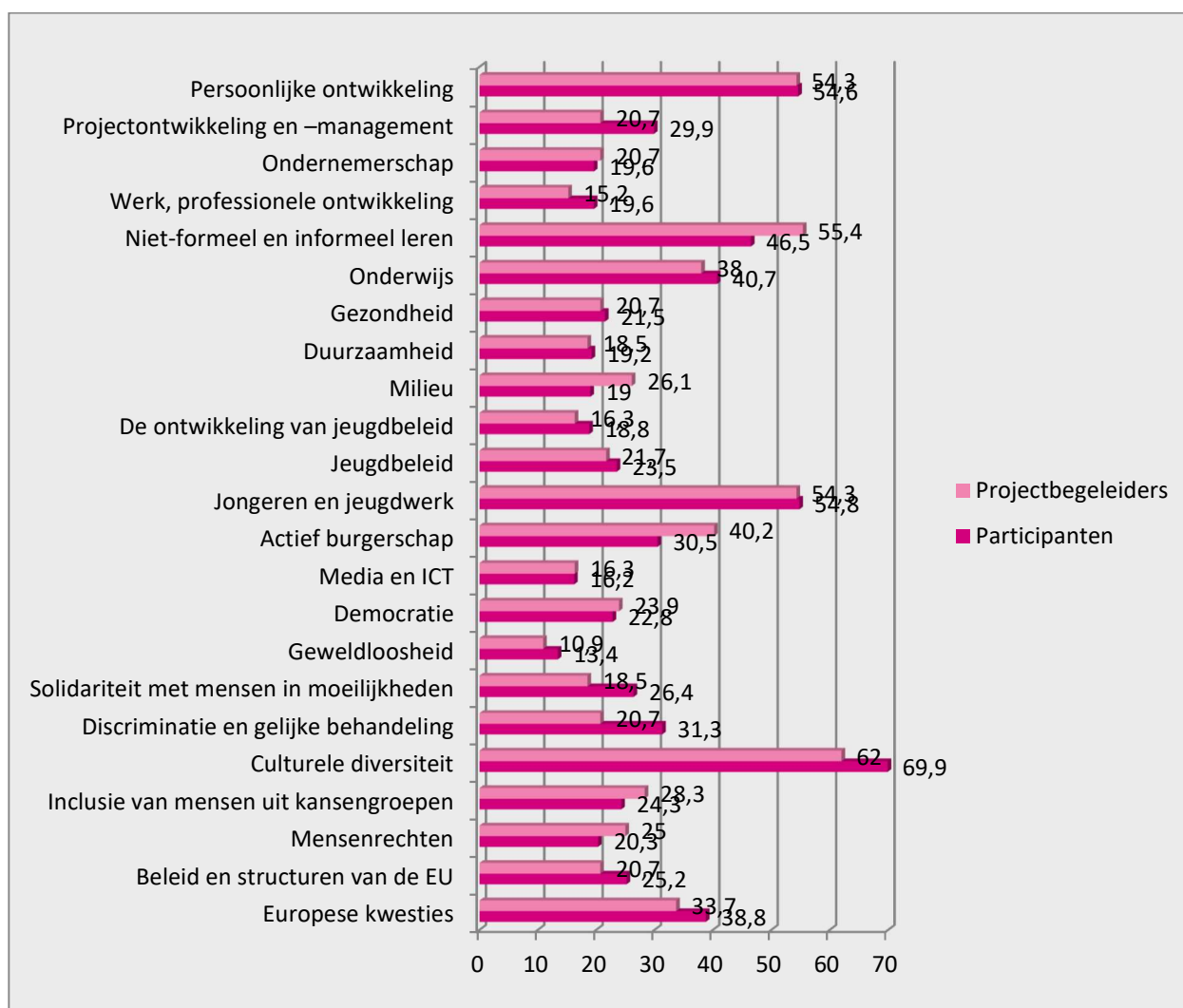
Drie thema's zijn volgens meer dan de helft van de projectbegeleiders aan bod gekomen in de projecten: culturele diversiteit, jongeren en jeugdwerk en persoonlijke ontwikkeling. Volgens vier op de tien projectbegeleiders is actief burgerschap een belangrijk thema geweest en één op drie beweert dat Europese kwesties vrij centraal stonden in het project. De thema's die het minst aan bod zijn gekomen zijn geweldloosheid, werk en professionele ontwikkeling, ontwikkeling van jeugdbeleid en media en ICT.

Tabel 120: Thema waarrond het project vooral gewerkt heeft volgens projectbegeleiders – absolute aantallen en percentages

THEMA	N	%
Europese kwesties	31	33,7
Beleid en structuren van de EU	19	20,7
Mensenrechten	23	25,0
Inclusie van mensen uit kansengroepen	26	28,3
Culturele diversiteit	57	62,0
Discriminatie en gelijke behandeling	19	20,7
Solidariteit met mensen in moeilijkheden	17	18,5
Geweldloosheid	10	10,9
Democratie	22	23,9
Media en ICT	15	16,3
Actief burgerschap	37	40,2
Jongeren en jeugdwerk	50	54,3
Jeugdbeleid	20	21,7
De ontwikkeling van jeugdbeleid	15	16,3

Milieu	24	26,1
Duurzaamheid	17	18,5
Gezondheid	19	20,7
Onderwijs	35	38,0
Niet-formeel en informeel leren	51	55,4
Werk, professionele ontwikkeling	14	15,2
Ondernemerschap	19	20,7
Projectontwikkeling en –management	19	20,7
Persoonlijke ontwikkeling	50	54,3

Figuur 4: Vergelijking tussen projectbegeleiders en participanten in thema's die aan bod komen in een project

Tussen projectbegeleiders en participanten bestaat er een grote overlap in de mate waarin bepaalde thema's aan bod zijn gekomen in de projecten. Zo stellen beide groepen dat culturele diversiteit het meest frequent aan bod is gekomen, gevolgd door jongeren en jeugdwerk en persoonlijke ontwikkeling. Projectbegeleiders stellen in iets grotere mate dan participanten dat niet-formeel en informeel leren een thema is. Ook over actief burgerschap en milieu beweert een iets groter aandeel van de projectbegeleiders dat ze aan bod komen. Participanten beweren dan weer in grotere mate dan projectbegeleiders dat culturele diversiteit, solidariteit en discriminatie onderwerp zijn van het project.

Tabel 121: Thema waar rond het project vooral gewerkt heeft volgens projectbegeleiders van diverse deelacties – absolute aantallen en percentages

THEMA	JONGERENUITWISSELINGEN (N= 57)	JEUGDWERKERSMOBILITEIT (N= 31)
Europese kwesties	19 33,3	11 35,5
Beleid en structuren van de EU	7 12,3	10 32,3
Mensenrechten	13 22,8	6 19,4
Inclusie van mensen uit kansengroepen	16 28,1	9 29,0
Culturele diversiteit	40 70,2	16 51,6
Discriminatie en gelijke behandeling	15 26,3	4 12,9
Solidariteit met mensen in moeilijkheden	9 15,8	5 16,1
Geweldloosheid	7 12,3	3 9,7
Democratie	14 24,6	7 22,6
Media en ICT	9 15,8	5 16,1
Actief burgerschap	19 33,3	15 48,4
Jongeren en jeugdwerk	28 49,1	22 71,0
Jeugdbeleid	10 17,5	9 29,0

De ontwikkeling van jeugdbeleid	7 12,3	8 25,8
Milieu	20 30,1	1 3,2
Duurzaamheid	12 21,1	2 6,5
Gezondheid	15 26,3	4 12,9
Onderwijs	16 28,1	18 58,1
Niet-formeel en informeel leren	30 52,6	20 64,5
Werk, professionele ontwikkeling	6 10,5	8 25,8
Ondernemerschap	12 21,1	7 22,6
Projectontwikkeling en –management	7 12,3	11 35,5
Persoonlijke ontwikkeling	33 57,9	16 51,1

Als we een uitsplitsing maken volgens jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit dan komen bepaalde thema's in gelijke mate aan bod in beide deelacties. Toch zijn er verschillen, wat wijst op een verschillende inhoudelijke invulling van de twee deelacties. Zo komen de structuren en het beleid van de EU, actief burgerschap, jongeren en jeugdwerk, jeugdbeleid en de ontwikkeling ervan, onderwijs, niet-formeel en informeel leren, professionele ontwikkeling en projectmanagement in meerdere mate aan bod in jeugdwerkersmobiliteit vergeleken met jongerenuitwisselingen. In deze laatste projecten is er dan weer relatief meer aandacht voor thema's zoals culturele diversiteit, discriminatie, milieu, duurzaamheid en gezondheid.

Naar land van woonst zijn er geen uitgesproken verschillen. Projectbegeleiders woonachtig in België onderschrijven ongeveer in gelijke mate als projectbegeleiders die in een ander land wonen dat de verschillende thema's aan bod zijn gekomen in het project.

8.3 PROJECTDOELSTELLINGEN

De projectbegeleiders werd een lijst van 18 doelstellingen van het project voorgelegd en gevraagd in welke mate hun project bijdroeg aan het realiseren van deze doelstellingen. In één project worden meerdere doelstellingen van het Erasmus+: Youth in Action programma nagestreefd. De projectbegeleider die het minst aantal doelstellingen heeft aangeduid, duidt er nog steeds 6 van de 18 aan. Gemiddeld worden in de projecten 15,5 van de 18 doelstellingen nagestreefd. Eén derde van de projectbegeleiders stelt zelfs dat aan alle 18 doelstellingen wordt bijgedragen door hun project. Dit is dan ook het meest gegeven antwoord. 50% van de projectbegeleiders

stelt dat er aan 16 of minder doelstellingen wordt bijgedragen. De andere helft stelt dat minstens 16 doelstellingen worden nagestreefd.

Tabel 122: Projectdoelstellingen volgens projectbegeleiders – absolute aantallen en percentages

DOELSTELLING	HELEMAAL NIET MEE EENS	NIET MEE EENS	MEE EENS	HELEMAAL MEE EENS
Het bevorderen van actief burgerschap van jongeren	1 1,1	8 8,5	40 42,6	45 47,9
Het bevorderen van een Europees burgerschap	1 1,1	16 17,2	47 50,5	29 31,2
Het ontwikkelen van solidariteit bij jongeren	0 0,0	2 2,1	37 39,4	55 58,5
Het bevorderen van culturele diversiteit bij jongeren	0 0,0	2 2,1	24 25,5	68 72,4
Werken tegen discriminatie en vreemdelingenhaat	2 2,2	9 9,7	42 45,2	40 43,0
Het bevorderen van de interculturele dialoog	0 0,0	1 1,1	30 31,9	63 67,0
Het stimuleren van interesse voor het ontwikkelen van jeugdbeleid	3 3,2	21 22,3	39 41,5	31 33,0
Het ontwikkelen van sleutelcompetenties bij jongeren	0 0,0	3 3,2	26 27,7	65 69,1
Het stimuleren van toekomstige onderwijsplannen bij jongeren	2 2,1	24 25,5	32 34,0	36 38,3
Het stimuleren van de toekomstige beroeps carrière van jongeren	3 3,2	33 35,1	43 45,7	15 16,0
Het ondersteunen van de inclusie van jongeren uit kansengroepen en jongeren met een functiebeperking	2 2,1	24 25,8	37 39,8	30 32,3
Bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit van het jeugdwerk	1 1,1	9 9,6	43 45,7	41 43,6
Bijdragen aan het bevorderen van de capaciteiten van organisaties van de jeugdsector	1 1,1	22 23,4	41 43,6	30 31,9
Het verhogen van de kwaliteit van internationale jeugdprojecten	3 3,2	21 22,3	39 41,5	31 33,0
Het bevorderen van Europese samenwerking in de	0	6	40	48

jeugdsector	0,0	6,4	42,6	51,1
Het verbeteren van de internationale dimensie in de jeugdsector	0 0,0	7 7,4	38 40,4	49 52,1
Het stimuleren van het inzicht in de samenhang tussen formeel, niet-formeel en informeel leren	1 1,1	8 8,5	35 37,2	50 53,2
Het ondersteunen van de erkenning van niet-formeel en informeel leren	2 2,1	9 9,6	38 40,4	45 47,9

Acht tot negen op de tien projectbegeleiders gaan er mee akkoord dat aan de meeste doelstellingen van het Erasmus+: Youth in Action-programma bijgedragen worden. De doelstelling waaraan het minst wordt bijgedragen, is de toekomstige beroeps carrière van de participanten. Vier op de tien projectbegeleiders geven aan dat dit geen doelstelling is van hun project. Het stimuleren van verdere studies is voor één op vier van de projectbegeleiders geen expliciete doelstelling van het project. Hetzelfde geldt voor het stimuleren van interesse voor het jeugd beleid, het bevorderen van de inclusie van jongeren uit kansengroepen, het versterken van de capaciteiten van de organisaties in de jeugdsector en het verhogen van de kwaliteit van internationale jeugdprojecten.

Aan de andere kant valt op dat een hoog percentage projectbegeleiders helemaal akkoord gaat met het bevorderen van bepaalde doelstellingen. Bijna drie op de vier projectbegeleiders gaan helemaal akkoord dat culturele diversiteit wordt bevorderd. Zeven op de tien van hen gaan helemaal akkoord dat de sleutelcompetenties van jongeren worden verbeterd en dat de interculturele dialoog gestimuleerd wordt. Meer dan de helft van hen gaat helemaal akkoord met de doelstellingen dat de Europese samenwerking in de jeugdsector wordt bevorderd, de internationale dimensie in de jeugdsector wordt verbeterd en dat de samenhang tussen verschillende manieren van leren aan bod komt in hun project.

Naar deelactie en land van woonst zijn er geen significante verschillen in het aantal doelstellingen van het Erasmus+: Youth in Action programma waaraan de projecten bijdragen. Er is wel een verschil tussen projecten die gesubsidieerd worden via aan ander nationaal agentschap en die via Jint vzw. Projectbegeleiders die een project gefinancierd via Jint vzw begeleid hebben, gaan akkoord met het nastreven van gemiddeld 14,6 van deze doelstellingen. Bij projectbegeleiders gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap ligt dit gemiddelde op 16,3 doelstellingen.

Als we naar de doelstellingen zelf kijken dan zijn er geen significante verschillen in de mate dat de projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen en jeugdwerkersmobiliteit stellen dat het project een bijdrage levert aan het realiseren van deze doelstellingen, op één na. Projectbegeleiders van jeugdwerkersmobiliteit (28 op 31, wat 90% is van de projectbegeleiders) gaan namelijk in meerdere mate akkoord dat het project organisaties in de jeugdsector versterkt in het verder uitbouwen van hun capaciteiten dan projectbegeleiders van jongerenuitwisselingen (42 op 59, wat 71% is van deze projectbegeleiders).

Tabel 123: Significante verschillen in mate van bijdrage tot projectdoelstellingen volgens land van woonst – absolute aantallen en percentages

DOELSTELLING	EEN ANDER LAND (N= 51)	BELGIË (N= 43)
Het bevorderen van actief burgerschap van jongeren	49 96,1*	36 83,7*
Het stimuleren van toekomstige onderwijsplannen bij jongeren	47 92,2***	21 48,8***
Het stimuleren van de toekomstige beroeps carrière van jongeren	37 72,5*	21 48,8*

* p<.05, *** p<.000

Naar land van woonst zijn er drie significante verschillen. Projectbegeleiders woonachtig in België gaan in mindere mate er mee akkoord dat het bevorderen van het actief burgerschap van jongeren een doelstelling is van het project en dat het project de jongeren een beter beeld moet geven op hun toekomstige leerplannen of carrièremogelijkheden dan projectbegeleiders uit andere landen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat in het Belgisch jeugdwerk er toch een zeker scepticisme bestaat ten aanzien van een verdergaande instrumentalisering van het jeugdwerk waarbij het jeugdwerk allerlei extra opdrachten krijgt naast het aanbieden van activiteiten in de vrije tijd.

Indien we een uitsplitsing maken naargelang subsidiërend nationaal agentschap dan gaan de projectbegeleiders van projecten gesubsidieerd via Jint vzw in grotere mate akkoord dat het project bijdraagt tot de verdere opleidingspaden en beroepsmogelijkheden van de participanten. Een verdere opsplitsing, waarbij een combinatie wordt gemaakt van land van woonst en subsidiërend nationaal agentschap, leert echter dat het vooral projectbegeleiders die woonachtig zijn in een ander land, maar die meedraaien in een project die Jint vzw subsidieert, in dit verhaal meestappen. Zo gaan 37 van de 51 (71%) akkoord met de uitspraak dat het project bijdraagt tot het stimuleren van de beroeps carrière van jongeren tegenover slechts 16 van de 29 projectbegeleiders die in België wonen en die een project van Jint vzw begeleiden (55%) en slechts 5 van de 14 projectbegeleiders die in België wonen en die door een ander nationaal agentschap gefinancierd zijn (35%). Hetzelfde doet zich voor ten aanzien van de toekomstige onderwijsplannen van jongeren. Zo goed als alle projectbegeleiders woonachtig in een ander land dan België en die gesubsidieerd zijn door Jint vzw gaan hiermee akkoord (47 van de 51 – 92%). Bij de projectbegeleiders die in België wonen en die een Jint vzw project begeleiden, is dit slechts 14 van de 29 (48%) en bij de projectbegeleiders woonachtig in België en die aan een project van een ander nationaal agentschap hebben deelgenomen, is dit 7 op de 14 (50%).

9 PROJECTONTWIKKELING EN -UITVOERING

Voorafgaand aan een project vindt een intensieve periode van planning en organisatie plaats waarin vooral de projectbegeleiders contact hebben met andere partners in het project. De aanvraag en de verdere uitwerking van het project is tijdsintensief. Daarom is het interessant om de verschillende stappen van het ontwikkelen en het uitvoeren van een project te bestuderen en na te gaan hoe de projectbegeleiders dit aspect van een project ervaren.

9.1 DE AANVRAAG, DE ADMINISTRATIE EN DE RAPPORTAGE VAN HET PROJECT

Slechts één op drie van de bereikte projectbegeleiders in de steekproef is betrokken in een organisatie die de aanvraag ingediend heeft bij het nationaal agentschap. De helft is projectbegeleider binnen een organisatie die niet betrokken is met de aanvraagprocedure en één op zes weet het niet.

Tabel 124: Al dan niet aanvragende organisatie (N=82)

AANVRAGER?	N	%
Ja	28	34
Neen	40	49
Weet het niet	14	17

Een meerderheid van de projectbegeleiders die deze vragen diende in te vullen, gaat akkoord dat de informatie voor de aanvraag gemakkelijk te vinden is en dat deze informatie verstaanbaar is. De overgrote meerderheid is het er mee eens dat het project gemakkelijk aan de financieringsvoorwaarden voldoet, dat de financieringsregels correct zijn en dat de algemene betoelaging passend is. Ook de rapportage is voor de meerderheid van de projectbegeleiders gemakkelijk, hoewel een derde niet akkoord gaat met deze stelling.

In het focusgroepgesprek met jeugdorganisaties dat georganiseerd werd in het kader van de eindevaluatie van Youth in Action 2007-2013 op 12 juni 2015 (zie Stevens, 2015), kwamen de digitale tools van het nieuwe Erasmus+ Youth in Action reeds ter sprake. De deelnemers aan dat gesprek hadden heel verschillende ervaringen met de Youthpass tool, zoals blijkt uit volgend interviewfragment:

C: "En die Youthpass, echt waar?" (...) Daar heb ik zwaar op zitten zuchten." (....)

A: "Ja maar, het gaat tegenwoordig iets vlotter hoor."

C: "Is het waar?"

A: "Ik heb er me niet aan gestoord en ik ben iemand die zich vlug stoort."

C: "Heb je het onlangs nog gedaan?"

A: "Ja nu nog in april."

C: "Ik weet het niet. Maar misschien ligt het aan mij en aan het project en dat ik die gegevens van die gasten, dat dit een eeuwigheid duurde. En dan had ik iets verkeerd ingevuld en dan moest ik dat opnieuw doen. Dan krijgen die allemaal een e-mail dat ze dat allemaal moesten veranderen en die waren dan allemaal in de war, want ze wisten niet wat ze moesten doen met die e-mail. Onze jongeren dachten dat ze iets verkeerd hadden gedaan. Geen grote voorstander."

Uit de bevraging van de projectbegeleiders in maart 2016 blijkt dat slechts een minderheid van de projectbegeleiders problemen heeft met de digitale tool voor Youthpass. Slechts drie projectbegeleiders stellen dat deze tool niet gebruiksvriendelijk is, terwijl 21 projectbegeleiders deze tool wel handig vinden in het gebruik. De tools voor het indienen van de aanvraag en de rapportage worden door de projectbegeleiders in mindere mate positief beoordeeld: tien vinden deze tools niet gebruiksvriendelijk, 15 wel.

Tabel 125: Aanvraag en beheer van het project (enkel aanvragende organisaties) (N=28)

UITSPRAAK	HEEL ERG ONEENS	ONEENS	EENS	ERG EENS	GEEN OPINIE
De informatie voor de aanvraag van dit project was gemakkelijk te vinden	2 7,1	2 7,1	16 57,1	5 17,9	3 10,7
De informatie voor de aanvraag van dit project is gemakkelijk te verstaan	3 10,7	5 17,9	12 42,9	5 17,9	3 10,7
Met dit project was het gemakkelijk om te voldoen aan de financieringscriteria	0 0,0	3 10,7	20 71,4	1 3,6	4 14,3
De aanvraagprocedure voor dit project was gemakkelijk	4 14,3	9 32,1	8 28,6	4 14,3	3 10,7
Het administratief beheer van deze aanvraag was gemakkelijk	4 14,3	9 32,1	9 32,1	3 10,7	3 10,7
De financieringsregels en de berekeningsmethoden waren passend	1 3,6	3 10,7	18 64,1	2 7,1	4 14,3
De rapportage was gemakkelijk	2 7,1	6 21,4	16 57,1	2 7,1	2 7,1
De digitale tools voor aanvraag en rapportage zijn gebruiksvriendelijk	3 10,7	7 25,0	13 46,4	2 7,1	3 10,7
De digitale tool voor Youthpass was gebruiksvriendelijk	0 0,0	3 10,7	14 50,0	7 25,0	4 14,3
De algemene betoelaging was passend en voldoende voor dit project	1 3,6	5 17,9	17 60,7	1 3,6	4 14,3
Vergeleken met andere financieringskanalen is de administratie voor dit project gemakkelijk	3 10,7	7 25,0	11 39,3	1 3,6	6 21,4

De projectbegeleiders zijn echter het meest verdeeld over de aanvraagprocedure en het beheer van het project. Meer dan de helft van hen vindt de aanvraagprocedure en het beheer van een project geen gemakkelijke opgave. Ook over de vraag, of de administratie die bij een Erasmus+: Youth in Action project komt kijken, gemakkelijker is dan in andere vergelijkbare projecten, zijn de projectbegeleiders verdeeld: 10 projectbegeleiders gaan hier niet mee akkoord, 12 wel.

Tabel 126: Aanvraag en beheer van het project (enkel aanvragende organisaties) - vergelijking tussen 2011-2014 en 2015-2016

UITSPRAAK	2011-2014	2015-2016
De informatie voor de aanvraag van dit project was gemakkelijk te vinden	56 op 70 80,0	21 op 25 84,0
De informatie voor de aanvraag van dit project is gemakkelijk te verstaan	52 op 70 74,3	17 op 25 68,0
Met dit project was het gemakkelijk om te voldoen aan de financieringscriteria	57 op 70 81,4	21 op 24 87,5
De aanvraagprocedure voor dit project was gemakkelijk	38 op 70 54,3	12 op 25 48,0
Het administratief beheer van deze aanvraag was gemakkelijk	34 op 65 52,3	13 op 25 52,0
De financieringsregels en de berekeningsmethoden waren passend	57 op 70 81,4	20 op 24 83,3
De rapportage was gemakkelijk	47 op 71 66,9	18 op 26 69,2
De algemene betoelaging was passend en voldoende voor dit project	52 op 68 76,5	18 op 24 75,0
Vergeleken met andere financieringskanalen is de administratie voor dit project gemakkelijk	32 op 59 54,4	12 op 22 54,4

Daarmee zijn de resultaten van de ervaringen met de aanvraag en beheer van een project vrij gelijklopend in het nieuw programma vergeleken met die ervaringen uit het vorig programma. De projectbegeleiders gaan in beide minder akkoord met de gemakkelijker van de rapportage, maar vooral over de aanvraagprocedure en het administratief beheer van een project zijn ze iets negatiever. Ze gaan er ook in mindere mate mee akkoord dat in vergelijking met andere programma's het beheren van een (Erasmus+:) Youth in Action project gemakkelijk is.

Door de kleine aantallen is het weinig zinvol een verdere uitsplitsing te maken volgens deelactie, land waarin de projectbegeleider woonachtig is of volgens subsidiërend nationaal agentschap.

9.2 DE ONTWIKKELING EN VOORBEREIDING VAN HET PROJECT

De meeste projectbegeleiders rapporteren een vlot verloop van de voorbereiding van het project. Zo goed als iedere projectbegeleider is er van overtuigd dat het project goed voorbereid is. Drie kwart stelt dat er meerdere voorbereidende vergaderingen zijn doorgegaan. Bijna negen op de tien zijn ervan overtuigd dat de voorbereidende vergaderingen noodzakelijk zijn. In maart 2016, zijn meer dan acht op de tien projectbegeleiders zelf betrokken geweest in de voorbereiding van het project. De meerderheid van de projectbegeleiders gebruikt moderne communicatiemiddelen zoals Skype om een project voor te bereiden. Drie kwart van de organisaties had reeds contact met een ander partner in het project. Het gebruik van Otla voor de zoektocht naar partners is nog niet echt ingeburgerd. Slechts een kwart van de projectbegeleiders gebruikt deze dienst en een ander kwart weet zelfs niet of deze dienst al dan niet gebruikt is.

Tabel 127: Voorbereiding van het project (N=84)

UITSPRAAK	NIET WAAR	WAAR	WEET NIET
Voor dit project had mijn organisatie al samengewerkt met één of meerdere projectpartners	15 17,9	64 76,1	5 6,0
Mijn organisatie vond een partner via een online dienst (b.vb. Otla)	38 45,2	24 28,6	22 26,2
Het project was goed voorbereid	3 3,6	78 94,0	2 2,4
Het project is voorbereid in één of meerdere voorbereidende vergaderingen waar één of meerdere projectpartners betrokken waren.	12 14,3	63 75,0	9 10,7
De voorbereiding bestond onder andere uit Skypegesprekken of iets gelijkaardigs.	4 4,8	70 83,3	10 11,9
Ik participeerde aan ten minste één voorbereidende vergadering (N = 62)	11 17,7	51 82,3	- -
De voorbereidende vergaderingen waren noodzakelijk voor een goede voorbereiding van het project (N= 62)	8 12,9	54 87,1	- -

In de vorige golven van de standaardsurvey van het RAY-onderzoek zijn deze vragen iets anders verwoord, maar toch nog vergelijkbaar. Opnieuw zijn de resultaten vrij gelijkaardig. 94% tot 100% van de projectbegeleiders vindt dat de projecten goed voorbereid zijn. Enkel in 2014 was dat iets lager met 86%. Net zoals in deze bevraging, stelt 74% van de projectbegeleiders uit 2011 dat er meerdere voorbereidende vergaderingen waren met de projectbegeleiders. In 2014 ligt dat lager met slechts 56% van de projectbegeleiders en in 2013 is dit zelfs maar 37%. In de vorige bevragingen zijn de projectbegeleiders zelf in mindere mate betrokken in de voorbereiding (66% in 2011, 55% in 2013). Alleen in 2014 is een groter aandeel van de projectbegeleiders zelf betrokken (87%). Over de tijd is het gebruik van moderne communicatiemiddelen zoals Skype belangrijker geworden in de voorbereiding van het project.

Naar soort deelactie uit het Erasmus+: Youth in Action programma en naargelang subsidiërend nationaal agentschap zijn er geen verschillen in de manier van voorbereiden van een project. Tussen projectbegeleiders die

woonachtig zijn in België en zij die in een ander land wonen, is er één significant verschil en dat betreft het gebruik van Otlas. Projectbegeleiders uit andere landen maken in ruimere mate gebruik van deze dienst (18 van de 35, wat 51% is van deze buitenlandse projectbegeleiders) vergeleken met projectbegeleiders die in België wonen (6 van de 27, wat slechts 22% is van de projectbegeleiders woonachtig in België).

Tabel 128: Ontwikkeling van het project (N=84)

UITSPRAAK	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKKOORD	HELEMAAL NIET AKKOORD	WEET NIET
Het project werd ontwikkeld in wederzijdse samenwerking met de partners	1 1,2	5 5,9	33 38,8	42 49,4	4 4,7
Tijdens de voorbereiding verliep de samenwerking tussen de partners goed	1 1,2	3 3,5	31 36,5	46 54,1	4 4,7
Tijdens de uitvoering van het project verliep de samenwerking tussen de partners goed	1 1,2	4 4,7	33 38,8	47 55,3	0 0,0
Tijdens het project bestond er wederzijds respect en een goede samenwerking in het projectteam	1 1,2	5 5,9	27 31,8	52 61,2	0 0,0
De pedagogische uitwerking van het project was hoogstaand	0 0,0	3 3,5	30 35,3	51 60,0	1 1,2
De werklust tijdens de uitwerking van het project was redelijk	0 0,0	7 8,4	40 47,6	34 40,5	3 3,6
De resultaten van het project zijn duurzaam	0 0,0	1 1,2	32 37,6	46 54,1	6 7,1
De resultaten zijn op een gepaste manier verspreid	0 0,0	4 4,7	35 41,2	39 45,9	7 8,2
In het algemeen gaf de aanpak van het project voldoening	1 1,2	3 3,5	31 36,5	49 57,6	1 1,2

Meer dan negen op de tien projectbegeleiders stellen dat het project ontwikkeld is in wederzijds overleg tussen de partners, dat er een goede samenwerking was tijdens de ontwikkeling en de uitvoering van het project, dat de partners elkaar respecteerden, het project pedagogisch hoogstaand was en de werklust redelijk. Een even grote groep gaat akkoord dat de resultaten duurzaam zijn en via de gepaste kanalen verder bekend zijn gemaakt. Meer dan negen op de tien van de projectbegeleiders zijn dan ook tevreden over de algemene aanpak van het project.

Naar deelactie van het programma en naargelang het land waar de projectbegeleider woont zijn er geen significante verschillen in de mate waaraan de projectbegeleiders akkoord gaan met de diverse uitspraken over de implementatie van het project. Er zijn echter wel enkele significante verschillen naargelang subsidiërend nationaal agentschap, waarbij de projectbegeleiders gesubsidieerd door een ander nationaal agentschap in iets mindere mate tevreden zijn over de samenwerking in het project en met de algemene aanpak. Ze zijn ook iets minder overtuigd van de duurzaamheid van het project. Ook deze vaststelling is niet nieuw. In de vorige golven van het RAY-onderzoek werden gelijkaardige vaststellingen gemaakt.

Tabel 129: Significante verschillen in mate van instemming met ontwikkeling van het project naargelang subsidiërend nationaal agentschap

UITSPRAAK	ANDER NATIONAAL AGENTSCHAP (N = 13)	JINT VZW (N= 71)
Het project werd ontwikkeld in wederzijdse samenwerking met de partners	10 77,0*	65 95,6*
Tijdens de uitvoering van het project verliep de samenwerking tussen de partners goed	11 78,6*	69 97,2*
Tijdens het project bestond er wederzijds respect en een goede samenwerking in het projectteam	11 78,6*	68 95,6*
De resultaten van het project zijn duurzaam	10 77,0*	68 100,0*
In het algemeen gaf de aanpak van het project voldoening	11 78,6*	69 98,6*

* p<.05

9.3 PROJECTTALLEN

Een mogelijk probleem in een internationaal project is de taal die gebruikt wordt. Daarom zijn aan de participanten enkele vragen gesteld omtrent de mogelijke problemen die ze hebben ervaren. Eén op zeven van de participanten heeft geen taalprobleem omdat het project doorging in hun moedertaal. Zo goed als alle participanten hebben een taal gebruikt in het project dat niet hun moedertaal is. Bijna 10% van de deelnemers in de Vlaamse steekproef signaleert dat ze moeilijk konden deelnemen aan het project omwille van taal. Dit is opmerkelijk meer dan in de vorige bevestigingen van het RAY-netwerk, waar dit percentage maximum 5% is. Dit wil zeggen dat het in de huidige steekproef dubbel zo veel is dan in de vorige bevestigingen. Eén op acht krijgt hulp van de organisatie als ze taalproblemen hebben. Deelnemers doen echter vaker beroep op andere deelnemers om te vertalen als ze problemen hebben. Dat is het geval voor 8 op de 10 van de participanten. Eén op vier doet beroep op allerlei computertoepassingen om taalproblemen op te vangen.

We hebben er reeds op gewezen dat relatief gezien een grotere groep deelnemers taalproblemen hebben ondervonden in 2015-2016 dan in vorige bevestigingen. Er zijn nog andere verschillen met de vorige bevestigingen. Zo stemt een groter percentage deelnemers er nu mee in dat er één taal was die door alle deelnemers werd gesproken. Op 2014 na ligt dit percentage altijd onder 70%. Ook het percentage deelnemers dat door hun moedertaal te spreken volledig kan deelnemen aan het project ligt lager dan in 2013-2014 (respectievelijk 9% en

26%), maar hoger dan in 2011 en 2012 (respectievelijk 5% en 10%). Het opmerkelijkste verschil is echter het percentage dat een andere taal dan de moedertaal heeft gesproken. In 2012 was dit 87%, maar in de andere bevragingen schommelt dit tussen 60% (in 2014) en 76% (in 2011).

Tabel 130: Taalgebruik in het project

UITSPRAAK	JA	NEEN
Er werd één taal gebruikt door alle participanten	308 72,3	118 27,7
Ik kon volledig deelnemen aan het project door mijn moedertaal te gebruiken	66 15,5	361 77,0
Ik heb ook andere talen dan mijn moedertaal gesproken	410 96,2	16 3,8
Het was moeilijk voor me om deel te nemen omwille van taalredenen	41 9,6	385 90,4
Het projectteam hielp me als ik moeilijkheden had om zaken te begrijpen	354 83,3	71 16,7
Ik maakte gebruik van ICT-middelen om me verstaanbaar te maken	107 25,2	318 74,8
Andere participanten vertaalden voor me als het nodig was	337 79,3	88 20,7

Als we een analyse volgens deelactie van het programma maken dan wordt er in mindere mate één taal door alle participanten gebruikt in jongerenuitwisselingen en EVS-projecten. Vooral deze laatste signaleren in meerdere mate dat dit hun deelname bemoeilijkt. Juist deze deelnemers stellen dat ze deze taalproblemen proberen te overkomen met technische middelen en door hulp te krijgen van andere participanten. Het projectteam leverde in mindere mate hulp bij taalproblemen in TCA-projecten en in de gestructureerde dialoog. Hulp van medeparticipanten komt dan weer in mindere mate voor in TCA-projecten en in de gestructureerde dialoog.

Tabel 131: Significante verschillen in taalgebruik in het project volgens deelactie

UITSPRAAK	TCA	JONGERENUIT WISSELINGEN	JEUGDWERKERSMO BILITEIT	GESTRUCTUREE RDE DIALOOG	EVS
Er werd één taal gebruikt door alle participanten	6 100,0	107 60,8***	168 83,2	21 84,0	6 35,5* **
Het was moeilijk voor me om deel te	0 0,0	21 11,9	12 5,9	1 4,0	7 41,2* **

nemen omwille van taalredenen					
Het projectteam hielp me als ik moeilijkheden had om zaken te begrijpen	4 66,7*	147 83,1	172 86,0	16 64,0*	15 88,2
Ik maakte gebruik van ICT-middelen om me verstaanbaar te maken	0 0,0	54 30,9	40 19,8	3 12,0	10 58,8* **
Andere participanten vertaalden voor me als het nodig was	4 66,7*	148 83,6	154 77,0	15 60,0*	16 94,1

Naar subsidiërend nationaal agentschap zijn er maar enkele significante verschillen. Zo is er in mindere mate één gemeenschappelijke taal die gebruikt wordt door alle participanten in de projecten die gesubsidieerd zijn via Jint vzw (70,9%) dan die via een ander nationaal agentschap (83%). De participanten van een project van Jint vzw (26,8%) gebruiken in meerdere mate allerlei digitale toepassingen om dit taalprobleem op te vangen dan participanten van een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap (12,5%). Inwoners van België (80,2%) stellen ook in grotere mate dat er een gemeenschappelijke taal is in het project dan inwoners van een ander land (67,4%) en rapporteren waarschijnlijk daardoor minder taalproblemen dan inwoners van andere landen (5,6% voor inwoners van België versus 12,1% van de inwoners van een ander land). Tussen jongeren uit kansengroepen en andere jongeren zijn er geen significante verschillen naar taalgebruik en taalproblemen in het project.

9.4 EVALUATIE VAN ERASMUS+: YOUTH IN ACTION

De deelnemers zijn in grote mate tevreden met het project. Zo goed als iedereen zou anderen aanraden deel te nemen aan een gelijkaardig project en bijna iedereen is er mee akkoord dat hun deelname aan het project hen persoonlijk verrijkt. De overgrote meerderheid voelde zich ook geïntegreerd in de groep van het project. Hun deelname heeft ook vaak geleid tot nog meer smaak voor dergelijke projecten, want negen op de tien participanten willen nog deelnemen. Een zelfde proportie deelnemers vindt dat ze een actieve rol heeft kunnen spelen in de uitvoering van het project. Dit percentage ligt echter lager als het de voorbereiding van het project betreft. Het enthousiasme om een eigen project op te stellen ligt lager, maar dan nog zou meer dan de helft van de participanten dit willen doen in de komende jaren.

Tabel 132: Evaluatie van het project door participanten – percentages (N=465)

UITSPRAAK	HELEMAAL NIET AKKOORD	NIET AKKOORD	AKKKOORD	HELEMAAL AKKOORD
Ik zou anderen aanraden om aan een gelijkaardig project deel te nemen	0,9	1,5	19,7	77,9
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de ontwikkeling van dit project	4,7	15,5	40,8	39,1
Ik kon met mijn visies en ideeën bijdragen tot de uitvoering van dit project	1,7	10,7	45,1	42,5
Ik voelde me goed opgenomen in dit project	1,1	4,3	36,3	58,3
Ik plan aan gelijkaardige projecten deel te nemen in de komende jaren	2,2	6,7	37,0	54,1
Ik plan een gelijkaardig project op te zetten in de komende jaren	9,7	34,3	35,8	20,3
In het algemeen heeft mijn deelname bijgedragen tot mijn persoonlijke ontwikkeling	0,9	3,6	33,6	61,9

Deze hoge mate van tevredenheid is ook vastgesteld in de vorige bevestigingen van de RAY-monitor. Waar nu 98% van de deelnemers anderen zou aanmoedigen om aan een gelijkaardig project te participeren, schommelt dit percentage in vroegere golven tussen 96% en 98%. Ook het gevoel goed geïntegreerd te zijn in de groep ligt hoog, maar dit cijfer lag eveneens hoog in de vorige rondes, waar dit percentage varieert tussen 87% en 97%. De 91% van de participanten die opnieuw zou meedoen, is ook gelijkaardig aan de vaststellingen uit de vorige golven waar dit percentage ligt tussen 79% in 2011 en 89% in 2014. Dit laatste is dus een verderzetting van een positieve trend over de tijd heen.

Naar deelactie van het Erasmus+: Youth in Action programma is er slechts één significant verschil. Participanten aan jongerenuitwisselingen (47,7%) en deelnemers aan EVS (36,8%) plannen in mindere mate om deel te nemen aan een gelijkaardig project in de komende jaren dan TCA-deelnemers (vier van de zes deelnemers), deelnemers aan jeugdwerkersmobiliteit (62,2%) en deelnemers aan de gestructureerde dialoog (77,8%). Deelnemers aan projecten gefinancierd via Jint vzw gaan in grotere mate er mee akkoord dat ze hebben kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van het project dan participanten die deelgenomen hebben aan een project gesubsidieerd via een ander nationaal agentschap (82% versus 57%). Deze laatsten stellen dan weer dat ze met hun visies en ideeën meer hebben kunnen bijdragen tot de uitvoering van het project (98% versus 86%). Ten slotte zijn deelnemers aan projecten die gesubsidieerd zijn via Jint vzw in grotere mate van plan om in de komende jaren nog eens deel te nemen (57,8% versus 40,8%). Naar land van woonst is er slechts één significant verschil: inwoners van België (93%) hebben meer de indruk dat ze een bijdrage hebben kunnen leveren aan de uitvoering van het project dan inwoners van andere landen (84%). Tussen jongeren uit kansengroepen en andere jongeren is er geen verschil in de mate waarin ze tevreden zijn van het project waaraan ze hebben deelgenomen.

10 LITERATUURLIJST

- ADSEI. (2016). *Bevolking – Cijfers bevolking 2010-2015*. Laatstst geconsulteerd op 18/11/2016 van http://economie.fgov.be/nl/modules/publications/statistiques/bevolking/bevolking-cijfers_bevolking_2010-2015.jsp.
- European Commission. (2013). *Youth in Action programme guide*. Laatst geconsulteerd op 02/06/2015, van http://ec.europa.eu/youth/tools/documents/guide13_en.pdf
- European Commission. (2016). *Erasmus+ programma gids*. Laatst geconsulteerd op 05/12/2016, van http://ec.europa.eu/youth/tools/documents/guide16_nl.pdf
- Fennes, H., W. Hagleitner, K. Helling & A. Rosenthal (2011), *Exploring Youth in Action. Effects and outcomes of the Youth in Action Programme from the perspective of project deelnemers and project leaders. Transnational analysis 2011*, Institute of Educational Science, University of Innsbruck, Innsbruck.
- Fennes, H., Karsten, A., Bammer, D., Gadinger, S., & Mayerl, M. (2016). *Exploring Erasmus+: Youth in Action. Effects and outcomes of the Erasmus+: Youth in Action Programme from the perspective of project participants and project leaders Transnational analysis 2016 (first draft)* [onuitgegeven rapport]. Innsbruck: Department of Pedagogical Sciences, University of Innsbruck.
- Jeugdonderzoeksplatform. (2016a). Interactieve JOP-monitor, Laatstst geconsulteerd op 20/11/2016 van http://databank.jeugdonderzoeksplatform.be/onderwijs-en-werk/wat_is-het-hoogste-diploma-dat-je-hebt-behaald/83.
- Jeugdonderzoeksplatform. (2016b). *Interactieve JOP-monitor*, Laatst geconsulteerd op 20/11/2016 van http://databank.jeugdonderzoeksplatform.be/sociodemografische-kenmerken-/wat-is-het-hoogste-diploma_dat-je-vader-heeft-behaald/7.
- Jeugdonderzoeksplatform. (2016c). *Interactieve JOP-monitor*, Laatst geconsulteerd op 20/11/2016 van http://databank.jeugdonderzoeksplatform.be/sociodemografische-kenmerken-/wat-is-het-hoogste-diploma_dat-je-moeder-heeft-behaald/8.
- Pelleriaux, K. (2001). *Demotie en burgerschap. De culturele constructie van ongelijkheid in de kennismaatschappij*. Brussel: VUBPress.
- Stevens, F. (2012). *Research based analysis of Youth in Action. Results of the November 2011 survey with project deelnemers and project leaders. Country results (Belgium - Flanders)*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk
- Stevens, F. (2013). *Research based analysis of Youth in Action. Results of the special survey on learning in Youth in Action. Country Analysis Belgium (Flanders)*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk
- Stevens, F. (2014). *Research based analysis of Youth in Action. Results of the May 2013 survey with project deelnemers and project leaders. Country results (Belgium - Flanders)*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk.
- Stevens, F. (2015a). *Research based analysis of Youth in Action. Results of the November 2014 survey with project deelnemers and project leaders. Country results (Belgium - Flanders)*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk.
- Stevens, F. (2015b). *Eindevaluatie Youth in Action 2007-2013*. Brugge: Hogeschool West-Vlaanderen - Opleiding sociaal werk.
- United Nations Development Programme (UNDP). (2016). *Human Development Index*, laatst geconsulteerd op 20/11/2016 van <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>.

- Vandewalle, T., Bradt, L. & Bouverne-De Bie, M. (2013), *Meer dan een technische uitdaging. Het in beeld brengen van maatschappelijke kwetsbaarheid in het JOP-onderzoek*, Gent: Vakgroep Sociale Agodgie Universiteit Gent.
- Vranken, J. , Geldof, D. & Van Menxel, G. (1997), Sociale Uitsluiting: deel van een kwartet, In: Vranken, J. Geldof, D. & Van Menxel, G. (red). *Jaarboek armoede 1997*, Leuven: Acco, pp. 303-320.
- Verbruggen, A., Malfait, H., Stevens, F. & Desnerck, G. (2016). *Sociologische verbeelding als kracht. Kritisch kijken naar het sociale*. Gent: Academia Press.
- Vettenburg, N. (1988). *Schoolervaringen, delinquentie en maatschappelijke kwetsbaarheid: een theoretisch en empirisch onderzoek in het beroepsonderwijs*, Leuven: Faculteit Rechtsgeleerdheid, Afdeling strafrecht, strafvordering en criminologie.